

národní
úložiště
šedé
literatury

Statistika & My (č. 5/2011)

Český statistický úřad
2011

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-202683>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 21.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

STATISTIKA & MY

- 07 Priority ČSÚ pro rok 2011
- 11 Sčítání v dubnu neskončilo – rozhovor s Josefem Škrabalem
- 16 Vizualizace – cesta k vyšší atraktivitě veřejné databáze
- 18 Téma: Bytová výstavba očima statistiky
- 30 Analýza: Pracovní neschopnost v České republice v roce 2010
- 40 Evropský statistický systém

číslo 05

rok 2011

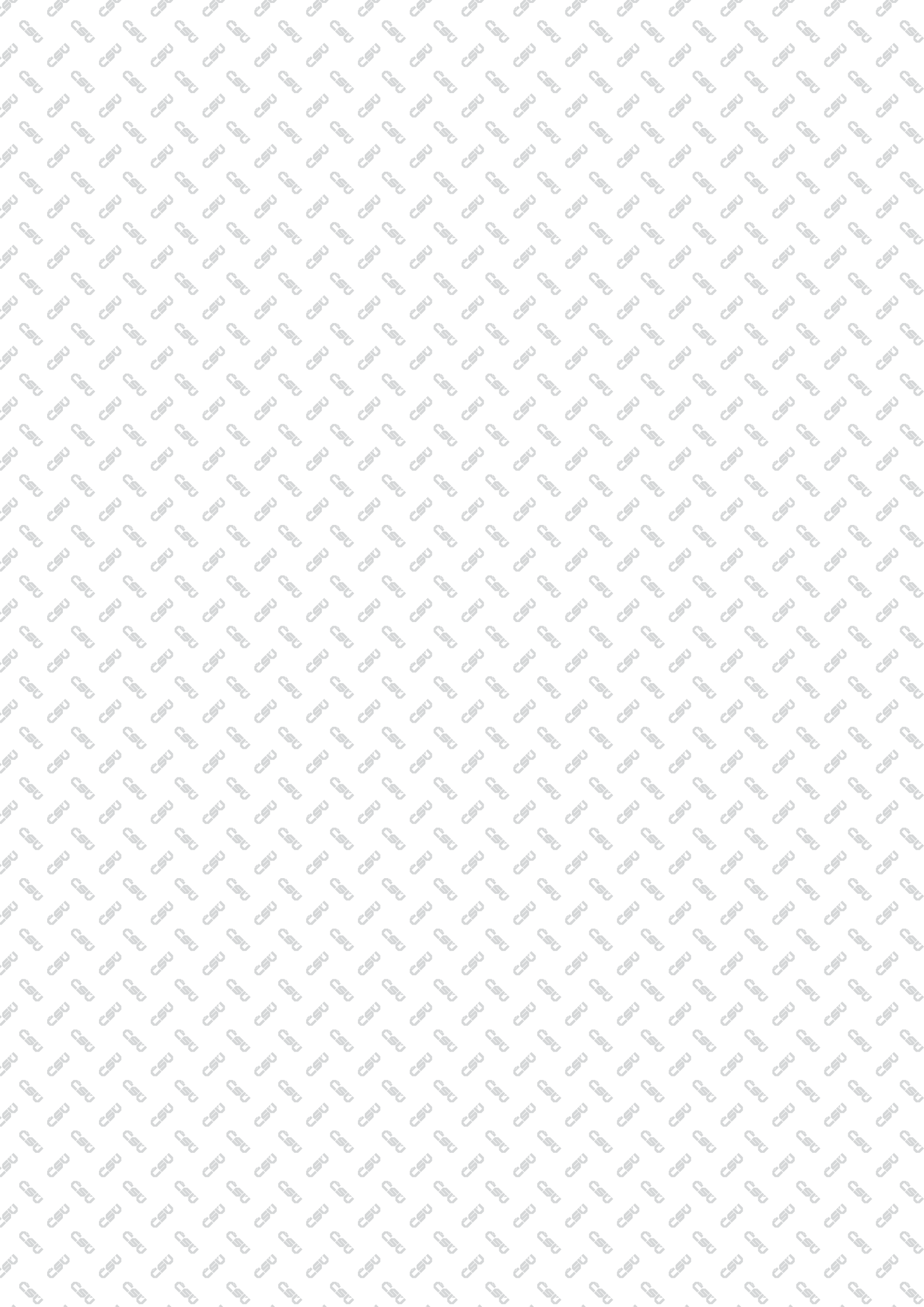
ročník 01

web CZSO.CZ

ČSÚ

ISSN 1804-7149

Obsah

04	Informujeme
06	Dohoda o spolupráci s Olomouckým krajem
07	Priority ČSÚ pro rok 2011
07	Zvýšení využití administrativních dat
08	Rozvoj statistických registrů
09	Revize národních účtů
09	Systém dlouhodobých časových řad
10	SLDB 2011
11	Rozhovor s Josefem Škrabalem
14	Česká republika v datech (1989 až 2009)
15	Statistika v libereckém iQparku
16	Vizualizace – cesta k vyšší atraktivitě veřejné databáze
18	Téma: Bytová výstavba očima statistiky
24	Nejdražší adresa v Česku?
26	Rozhovor s Václavem Matyášem
29	František Weyr – předseda Státního statistického úřadu
30	Analýza: Pracovní neschopnost v ČR v roce 2010
34	Analýza: Výdaje na zdraví se zvýšily
36	Informační služby ČSÚ v roce 2010
38	Otázky pro Evžena Korce
40	Evropský statistický systém
42	Celý svět se výrazně změnil jen statistika ne
43	Globální fórum o měření obchodu
44	Mezinárodní konference o nových technologiích ve statistice
45	Hrubý domácí produkt vzrostl
46	Výběr výstupů ČSÚ v květnu 2011

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

v časopisu Statistika & My vám letos již popáté přinášíme aktuální informace o dění na Českém statistickém úřadě v podobě článků z pera našich kolegů, zaměstnanců úřadu a našich spolupracovníků. V úvodním obsáhlejším materiálu **Priority ČSÚ pro rok 2011** vám představujeme, jaké klíčové úkoly plní úřad v letošním roce. A není toho málo – od snižování administrativní zátěže respondentů, rozvoje statistických registrů, revize národních účtů, zkvalitňování a zveřejňování dlouhodobých časových řad až po Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Právě o současném průběhu desetiletého cenzu se dozvíte více v rozhovoru s **Josefem Škrabalem**, který se aktivně podílí již na čtvrtém sčítání.

Kromě časopisu, který právě čtete, pomáhá práci statistiků na veřejnosti prezentovat a popularizovat také **Český rozhlas 2-Praha**. Ten ve spolupráci s odborem vnější komunikace ČSÚ začal vysílat v dopoledních hodinách pořad, ve kterém se hovoří o světě čísel a statistických dat.

Informace o cenách nemovitostí sleduje pečlivě jistě každý, kdo si pořizuje nebo naopak prodává byt. Petra Cuřínová a Silvie Lukavcová v tématu vydání **Bytová výstavba očima statistiky** představují, k jakým změnám došlo v této oblasti v České republice. Analýzu doplňuje neméně informačně zajímavý příspěvek Jiřího Frelicha **Nejdražší adresa v Česku**. Téma bytové výstavby v časopise pak dokreslují rozhovory s **Václavem Matyášem**, prezidentem Svazu podnikatelů ve stavebnictví a **Evženem Korcem**, generálním ředitelem developerské společnosti Ekospol.

Anita Hrivíková pak ve své analýze představuje, jaké to bylo v loňském roce s pracovní neschopností a úrazy. Že **Výdaje na zdraví se zvýšily** pak na následující dvoustraně prozradí článek Vladimíry Kalnické. Aktivitu našich odborných pracovníků na poli **mezinárodním** uvozují svým příspěvkem o kořenech Evropského statistického systému a jeho současném fungování Hana Šlégrová a Lucie Šimová.

Věřím, že vás příspěvky zaujmou a budeme rádi, pokud vám naše informace pomohou ve správných rozhodnutích.

Iva Ritschelová | předsedkyně ČSÚ

STATISTIKA & MY | Měsíčník Českého statistického úřadu | 05 / 2011 | Ročník 1

Adresa redakce: Český statistický úřad, Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, telefon: 274 052 471, e-mail: redakce@czso.cz | www.czso.cz

Redakční rada: Ing. Josef Vlášek (předseda), Bc. Michal Novotný (výkonný místopředseda), Mgr. Věra Hrušková, CSc., Mgr. Helena Koláčková, RNDr. Tomáš Mládek, Helena Pexová, PhDr. Ing. Ladislav Pištora, doc. Ing. Iva Ritschelová, CSc., Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Jana Slavníková, Ing. Jan Srb, Mgr. Miroslava Škaloudová, Ing. Hana Šlégrová, Ing. Veronika Tichá, Ing. Pavla Trendová, Jana Víchová | Grafická úprava: Tomáš Kubašta, DiS., Jana Chocholoušová, DiS. Grafický návrh: Ondřej Pazdera, DiS. | Fotografie: Jiří Růžička (vč. titulní strany), Tomáš Kubašta, archiv ČSÚ

Tisk: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r.o. | Vydavatel: Český statistický úřad | ISSN 1804-7149 | ev. č. MK ČR E 19925

Znovu ve Statistické komisi OSN

Ekonomická a sociální rada OSN (UN Economic and Social Council) zvolila v dubnu Českou republiku jako jednoho z osmi nových členů Statistické komise OSN (United Nations Statistical Commission). Pravidelně jednou za čtyři roky dochází k výměně jedné třetiny 24členné komise. Každá členská země je volena vždy na dobu čtyř let. Českou republiku bude v letech 2012 až 2015 reprezentovat Iva Ritschelová, předsedkyně Českého statistického úřadu. Naše země již byla v roli člena komise v období 2001 až 2004.

Na konferenci do Prahy

Český statistický úřad začal v květnu s přípravami dvou mezinárodních konferencí, které se uskuteční v září 2012 v Praze. Na konferenci **DGINS** se setkají předšedové statistických úřadů zemí Evropské unie. **Konference IMAODBC** se bude věnovat databázím a elektronickému prezentování statistických dat. Na přípravách obou významných akcí s mezinárodní účastí spolupracuje odbor elektronických prezentací s odbory mezinárodní spolupráce a vnější komunikace ČSÚ.

Na síti v novém

Změnit webové stránky Českého statistického úřadu se chystají pracovníci oddělení internetu ČSÚ. Již začali pracovat na analýze současných webových stránek, na jejímž základě bude vytvořena **nová struktura webové prezentace úřadu**. Po vyhlášení vítěze soutěže na vytvoření značky a jednotného vizuálního stylu Českého statistického úřadu se ve spoluprá-

ci s odborem vnější komunikace připraví i změna grafické podoby www stránek.

Co brání ženám v aktivitě

Odbor statistiky trhu práce a rovných příležitostí ČSÚ zveřejnil v květnu na www.czso.cz analytickou zprávu „**Harmonizace rodinného a pracovního života**“. Věnuje se v ní výsledkům mimořádné studie v rámci Výběrového šetření pracovních sil za rok 2010. Odborníci z ČSÚ však tímto nepovažují toto důležité téma zdaleka za vyčerpané. Již **2. června 2011** se uskuteční v sídle ČSÚ **tisková konference**, na které úřad společně se Sociologickým ústavem Akademie věd ČR představí veřejnosti hlavní překážky, které brání ženám s malými dětmi v jejich ekonomické aktivitě. Diskutovat se bude i o tom, jaký to má dopad na českou společnost a ekonomiku.

Užitečné informace

Na internetových stránkách krajských pracovišť ČSÚ byly v průběhu května zveřejněny zajímavé statistické údaje o jednotlivých krajích. Pracovníci úřadu počítají s tím, že je využijí hlavně mimopražské základní školy v rámci evropského projektu **Peníze školám**. Jeho cílem je lehčí přístup v získávání evropských dotací na „podporu rozvoje znalostí, schopností a dovedností v oblasti cizích jazyků, matematiky, přírodních věd, informačních a komunikačních technologií (ICT), čtenářské a informační gramotnosti, finanční gramotnosti a podporu inkluzivního vzdělávání“. Bližší informace o projektu naleznete na internetových stránkách MŠMT www.msmt.cz a stránkách krajských pracovišť ČSÚ.

Spolupráce s Tádžikistánem

Český statistický úřad a jeho experti se v letech 2007 až 2011 pod vedením statistického úřadu Německa účastnili projektu technické asistence pro statistický úřad Tádžikistánu (Strengthening the National Statistical System – Tajikistan). Odborné konzultace byly poskytnuty v oblasti statistické metodologie a klasifikací, nejniště ekonomiky, sociální, cenové a energetické statistiky. Projekt byl financován granty Světové banky, SIDA (Švédská mezinárodní rozvojová agentura) a DFID (Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj, Velká Británie).

Smlouvy s vysokými školami

Dobré vztahy mezi Českým statistickým úřadem a významnými vysokými školami se úspěšně rozvíjí. V pátek 13. května podepsali Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ, a Richard Hindls, rektor VŠE, rámcovou dohodu o spolupráci. Stvrdili tak dlouhodobé a velmi úspěšné partnerství v oblasti rozvoje teoretické a praktické statistiky. S Centrem pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy podepsal ČSÚ rámcovou smlouvu o spolupráci letos v dubnu. Mezi oblasti společných zájmů obou institucí patří například problematika udržitelného rozvoje či environmentálního účetnictví.

Cestování v číslech

Historicky první společnou tiskovou konferenci na téma **Cestovní ruch na počátku 3. tisíciletí** uspořádal Český statistický úřad společně s agenturou CzechTourism ve čtvrtek 12. května. Odborníci z ČSÚ se zaměřili na vývoj cestovního ruchu v České republice v průběhu posledních deseti let a na počátku letošního roku. Zástupci CzechTourismu přidali výhled na turistickou sezónu 2011 a hodnocení, jak je Česká republika vnímána zahraničními turisty. Tematicky bude na tuto tiskovou konferenci navazovat také příští šesté číslo časopisu *Statistika & My*.

S odborníky v New Yorku

Předsedkyně Českého statistického úřadu, Iva Ritschelová, se začátkem května zúčastnila jednání expertní skupiny Statistické komise OSN pro revizi Rámce pro rozvoj environmentální statistiky (FDES) v New Yorku. Jako expertka v oblasti statistiky životního prostředí a environmentálního účetnictví již podruhé předsedala této skupině mezinárodních odborníků. Společným cílem komise je aktualizovat FDES, který byl vydán v roce 1984 a od té doby nebyl revidován.

Volby v Krupce

První květnovou sobotu se uskutečnilo opakované hlasování do zastupitelstva města Krupky ve všech jeho 11 okrscích. Kandidátní listiny zaregistrované pro řádné volby, které se uskutečnily vloni v říjnu roku 2010, zůstaly v platnosti. Tehdy bylo zaregistrováno celkem 13 kandidátních listin, v tom 9 kandidátních listin jednotlivých politických stran a hnutí a 4 kandidátní listiny sdružení politických stran a hnutí s nezávislymi kandidáty. Na podzim činila volební účast 36,9 %, letos na jaře 35,02 %.

bude realizován v období 2011 až 2014. Díky němu budou zrekonstruovány a plně vybaveny dva objekty Filozofické fakulty UJEP, což se zásadním způsobem odrazí ve zkvalitnění vzdělávací i výzkumné činnosti ústecké univerzity.

Strategie regionálního rozvoje

Základním nástrojem regionální politiky, která je v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj, je Strategie regionálního rozvoje České republiky, která nyní platí pro období 2007 – 2013. Jejím posláním je zajistit provázanost národní regionální politiky s regionální politikou Evropské unie a také s ostatními odvětvovými politikami ovlivňujícími rozvoj území. Ze Strategie vycházejí regionálně zaměřené rozvojové programy financované výhradně z národních zdrojů nebo spolufinancované ze zdrojů EU.

V letošním roce se rozbíhají práce na přípravě nové Strategie regionálního rozvoje pro období 2014 – 2020. V pracovní skupině, která bude mít přípravu Strategie na starosti, je kromě zástupců ministerstev a dalších státních institucí, akademické sféry i zástupce ČSÚ. Jeho prvořadým úkolem bude podpořit datovou základnu nutnou k vypracování Strategie. Nový dokument by měl být připraven nejpozději v roce 2013.

Na skok v kampusu

Koncem dubna oslavila Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem páté výročí od svého vzniku. Oslav se také zúčastnila Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ. Jako bývalá rektorka UJEP měla velkou zásluhu na zahájení projektu rekonstrukce budov F1 a F2 v areálu kampusu. Projekt, který je financován z evropského fondu – Operační program Výzkum a vývoj pro inovace,

Druhá šance

Vybrané domácnosti, které do konce dubna neodevzdaly Českému statistickému úřadu vyplněné sčítací formuláře, navštívili ve dnech 19. až 30. května sčítací komisaři. V rámci tzv. došetřování neodevzdaných sčítacích formulářů dali domácnostem ještě jednu možnost, jak splnit svou povinnost. Pokud domácnost formuláře ztratila či byly nějakým způsobem znehodnoceny, komisař jim předal nové a požádal je o jejich vyplnění.

Došetřování neodevzdaných sčítacích formulářů se uskutečnilo téměř ve všech okresech České republiky. Místa vybraná pro došetřování byla také zveřejněna na internetových stránkách www.scitani.cz.

Konec zkresleným údajům v Evropě

Ve dnech 16. a 17. května proběhla na půdě České statistického úřadu pravidelná dialogová mise Evropské komise ke statistice vládního deficitu a dluhu.

Kromě ČSÚ jako instituce zodpovědné za publikování údajů o deficitu a dluhu sektoru vládních institucí se jednání zúčastnili také zástupci Ministerstva financí a České národní banky. Za evropské instituce se kromě odborníků z Eurostatu zúčastnili také zástupci DG ECFIN a Evropské centrální banky.

Cílem mise Evropské komise bylo ověřit kvalitu údajů zasílaných v rámci notifikací vládního deficitu a dluhu.

V souvislosti s problémy s fiskální disciplínou členských zemí EU a známým případem Řecka, které publikovalo zkreslené statistické údaje o svých veřejných financích, je kvalita těchto údajů posuzována podstatně přísněji než v minulosti.

Eurostat získal v minulém roce zvýšené pravomoci, kdy může vyžadovat ke kontrole nejen statistická, ale i účetní data. Rovněž národní statistické instituce mohou na základě právních předpisů EU požadovat od jednotek zařazených do sektoru vládních institucí jakákoliv data potřebná pro notifikaci vládního deficitu a dluhu.

Studujte statistiku!

Český statistický úřad ve spolupráci s Fakultou informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze vyhláší již 24. března dvouletého **Specializovaného statistického studia**. Je určeno absolventům vysokých škol, kteří nemají specializované statistické vzdělání nebo mají delší časový odstup od jeho absolvování a chtějí si doplnit a rozšířit znalosti. Je také velmi vhodné pro ty zaměstnance, kteří se statistickými údaji pracují, využívají je a analyzují nebo je poskytují. Základním obsahem výuky, která bude zahájena letos v září, je problematika číselného zobrazování sociálně ekonomických

jevů a procesů, jejich analýza a interpretace s využitím moderních produktů výpočetní techniky.

Program studia obsahuje celkem 384 hod. výuky rozdělených do čtyř semestrů (12 týdenních soustředění v rozsahu 32 hod.). Studium končí obhajobou závěrečné práce a malou promócí, při níž absolventi obdrží CERTIFIKÁT VŠE.

Závazné **přihlášky se přijímají do 15. června 2011**. Bližší informace podá Marie Hlaváčková z ČSÚ. Telefon: 274054030. E-mail: marie.hlavackova@czso.cz.

Dohoda o spolupráci s Olomouckým krajem

V rámci sblížení regionálních reprezentací Českého statistického úřadu s příslušnými krajskými úřady došlo k uzavření další dohody o vzájemné spolupráci, tentokrát v kraji Olomouckém.

Dohoda navazuje na dlouholetou a úspěšnou spolupráci krajského pracoviště ČSÚ v Olomouci s krajským úřadem. Jejím hlavním

cílem je prohloubení vztahů a vytvoření užších vazeb mezi oběma institucemi na místní, regionální úrovni.

Posílení informační provázanosti

Dohoda za tímto účelem formuluje hlavní prvky spolupráce, které přinesou zkvalitnění a zefektivnění analytických činností a zvýší celkovou informovanost obou stran. Rovněž posiluje informační možnosti kraje pro potřeby jeho

programových, projekčních, koncepčních a jiných materiálů, stejně jako pro potřeby strategického plánování a řízení. „Dohoda nás posune o další krůček dopředu. Úzká spolupráce se statistikou nám přináší aktuální data, která jsou základem pro správná rozhodování,“ uvedl Martin Tesařík, hejman Olomouckého kraje. S vyšší provázaností obou partnerů souvisí další rozvíjení kvality veřejné správy celého regionu v souladu s mezinárodními standardy Evropské unie. Vyšší informovanost

rovněž přispěje k lepší komunikaci s veřejností.

Podepsaná dohoda o spolupráci odpovídá analogickým dokumentům, které byly uzavřeny v řadě jiných krajů České republiky. Rozšiřuje tak síť blízké spolupráce mezi hlavním zdrojem statistických informací na straně jedné a klíčovým územním a samosprávným celkem na straně druhé.

Jarmila Benešová
oddělení regionálních analýz
a informačních služeb Olomouc

Na vlnách Českého rozhlasu

Zajímavé informace ze světa statistiky se můžete dozvědět v pravidelném pořadu Číslo týdne na stanici Českého rozhlasu 2 – Praha.

Ve vysílání Českého rozhlasu 2 – Praha došlo od února letošního roku k zásadním programovým změnám. Pozměnil se i název – Dvojka Českého rozhlasu – který signalizuje, že stanice se chce víc profilovat. Do dopolední relace, která přináší různorodé pohledy na svět, byl zařazen i pořad ze světa statistiky. Český statistický úřad tak naplňuje své záměry – přiblížit statistiku uživatelům z toho zajímavějšího úhlu pohledu.

Pořad Číslo týdne je zařazen do vysílání v rámci pondělního dopoledního bloku Je jaká je. Poslechnout si ho můžete kolem půl jedenácté. V mode-

rování pořadu se střídají známé osobnosti – Martina Kociánová, Marie Retková, Stanislava Lekešová a Eva Kvasničková.

Každý týden je vybráno jedno zajímavé číslo, od kterého se odvíjí dál celý příspěvek. Může jít o hodnotu procentuální nebo o číslo absolutní. Odborní pracovníci statistického úřadu data komentují a uvádějí je do souvislostí. Dvojka Českého rozhlasu tak získává fundovaný a zajímavý materiál pro své posluchače a statistika se dostává populární formou do povědomí posluchačů.

Květnová vydání patřila v převážné většině demografickým tématům. Dozvěděli jsme se, jak

stárneme, jak vzrůstá rozdíl v počtu žen a mužů při naději dožití, nakolik se posunula naše společnost ve vnímání rodiny – kolik dětí se rodí mimo manželství, jak se mění věk prvorodiček a zda má vzdělání na tyto skutečnosti vliv. Stranou nezůstala ani finanční témata jako vysvětlení rodinných účtů, průměrná mzda apod.

Srozumitelný svět statistiky

I v červnu každé pondělní dopoledne v programu ČRo2 – Praha přinese zajímavé statistické informace ve srozumitelné podobě.

Společný projekt ČSÚ a ČRo2 – Praha přináší pořad, který populární formou představí svět statistiky. Naplňují se tak slova předsedkyně Českého statistického úřadu Ivy Ritschelové o statistické osvětě: „Chceme na příkladech demonstrovat interpretační úskalí námi publikovaných ukazatelů, objasňovat metodiku statistik, komentovat reprezentativnost vzorků a představit statistiku co nejširší veřejnosti.“

Jana Víchová
tisková mluvčí

„Velkých cílů je možné dosáhnout jedině, když se spojí mnoho lidí dohromady“ (John C. Maxwell)

Priority ČSÚ pro rok 2011

Český statistický úřad je nejvýznamnější a nezastupitelnou součástí státní statistické služby. Je tradičně vnímán veřejností jako vysoce odborná, nezávislá a důvěryhodná instituce. Za dlouhá léta své činnosti dosáhl mezinárodního uznání v řadě oblastí a systematicky pracuje na dalším rozvoji a zkvalitňování procesů spojených s realizací statistických zjišťování.

V současných podmínkách rychlého společenského a ekonomického rozvoje jsou stále zvyšovány nároky na rozsah, načasování a způsob prezentace statistických dat. Situace v oblasti veřejných fi-

nancí a četné hlasy zejména z oblasti podnikatelské sféry však působí více směrem k restrikci činnosti státní statistické služby. Očekávané naplňování úloh ČSÚ v těchto podmínkách předpokládá hledání rozumných kompromisů a zvyšování efektivnosti všech procesů.

Nezbytnou podmínkou naplňování strategie rozvoje ČSÚ jsou proto racionálně a uvážlivě zvolené prioritní cíle. Jejich úspěšné řešení a realizace mají přispět ke zvyšování kvality statistických výstupů a zároveň i efektivnosti činnosti úřadu.

Prioritní cíle v posledních několika letech řešily evropské projekty

zaměřené zejména na rozvoj informačních technologií. Výraznou změnou letošního roku je směřování priorit především do oblasti statistických procesů. Pro rok 2011 bylo mezi prioritní cíle zařazeno 5 úloh, jejichž záměrem je zvýšení využití administrativních dat, rozvoj statistických registrů, realizace revize národních účtů a implementace systému vedení dlouhodobých časových řad. Díky svému významu a aktuálnosti je mezi ně zahrnut i „projekt desetiletí“ Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

Plnění každého z těchto úkolů je s velkou pozorností sledová-

no, hodnoceno a podporováno vedením úřadu. Průběžné hodnocení ukázalo, že všichni řešitelé přistoupili k realizaci prioritních cílů s velkou odpovědností a dodržují harmonogramy jejich řešení. O zaměření jednotlivých prioritních cílů, postupu řešení a doposud dosažených výsledcích si můžete přečíst v tomto čísle časopisu Statistika & My. Konečné závěry pak představí řešitelé v závěru letošního roku.

Iva Ritschelová
předsedkyně ČSÚ

1. Využití průřezových administrativních dat v ekonomických statistikách

Snižování administrativní zátěže respondentů statistických zjišťování a zkvalitnění statistických informací patří mezi dlouhodobé cíle Českého statistického úřadu. Jednou z cest vedoucích k naplnění uvedených cílů je zvýšení využití administrativních dat ve statistickém produkčním procesu a především pro oblast ekonomických statistik je v této oblasti očekávaný významný potenciál.

Z těchto důvodů bylo zvýšení využití administrativních dat v ekonomických statistikách zařazeno pro rok 2011 jako prioritní úkol úřadu. Mezi administrativní data dostupná Českému statistickému úřadu a využitelná v ekonomických statistikách patří především údaje z daňových přiznání k dani z přidané hodnoty (DPH)

a k dani z příjmu právnických a fyzických osob a dále údaje z informačního systému průměrného výdělníka, individuálních důchodových účtů, registrů osob samostatně výdělečně činných a plátců pojistného. Prioritní úkol je řešen ve třech okruzích, a to (1) administrativní zdroje dat pro roční ekonomické statistiky, (2) administrativní zdroje dat pro krátkodobé statistiky a (3) zpřístupnění administrativních zdrojů dat v datovém skladu ČSÚ. Do řešení jednotlivých okruhů jsou zapojeny všechny statistické sekce úřadu.

Upřesnění metodiky

Aktivity tohoto prioritního úkolu byly v prvním čtvrtletí 2011 zaměřeny především na návrh a přípra-

vu statistického modelu pro odhad ročních ekonomických ukazatelů za podnikající fyzické osoby, které byly do roku 2009 zjišťovány prostřednictvím ročního výkazu pro malé ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (P 4-01). Kromě upřesňování metodiky popisu statistických proměnných administrativních dat jsou mezi nimi a ostatními proměnnými ročních ekonomických statistik určovány vzájemné souvislosti a vazby. Na základě zjištěných souvztažností budou stanoveny hlavní parametry statistického modelu, který bude využit pro konstrukci výstupů za nezjišťovanou statistickou populaci již za údaje roku 2010. Pro roční ekonomické (podnikové) statistiky se počítá především s využitím administra-

tivních údajů z daňových přiznání právnických a fyzických osob, daňových přiznání k dani z přidané hodnoty a údajů o pojistném na sociální zabezpečení ve vazbě k registru smluvních vztahů.

V souvislosti s přípravou metodického postupu náhrady úlohy P 4-01 datovým modelem byly také řešeny problematické oblasti způsobu zahrnutí některých typů ekonomických subjektů (zpravodajských jednotek), jako jsou veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a sdružení fyzických osob bez právní subjektivity. Testujeme způsob odhadu chybějících ukazatelů u podnikajících fyzických osob, které vedou daňovou evidenci, připravujeme návrh statistického zpracování za podnikající fyzické osoby, které uplatňují výdaje pro-

centem z celkových příjmů nebo vykonávají ekonomickou činnost pro zaměstnavatele, ale formálně vystupují samostatně.

Využití ročních výkazů

Podle strategie využití administrativních dat pro krátkodobé statistiky (jde především o výkazy P 3-04 a P 6-04) je ověřována metoda dopočtů nezjišťované po-

pulace za podniky s méně jak 50 zaměstnanci, kde se uvažuje o využití struktury údajů převzatých z ročních výkazů a o modelování vývoje této struktury podle administrativních dat, tedy dat ze sociálního pojištění a z daňových příznání k DPH. V 1. čtvrtletí 2011 byly také ověřovány modely pro rychlé odhady hrubého domácího produktu za 4. čtvrtletí 2010. V této souvislosti byly zahájeny práce

na zpřístupnění administrativních zdrojů dat v datovém skladu Českého statistického úřadu s cílem poskytnout integrovaný pohled na veškeré relevantní statistické informace v této oblasti.

K významným aktivitám tohoto prioritního úkolu patří také jednání s vlastníky administrativních zdrojů dat, tedy s jednotlivými ústředními orgány veřejné správy. Jednání jsou vedena pře-

devším s cílem posílit nebo zvýšit dostupnost administrativních dat z hlediska termínů a rozsahu. Plnění prioritního úkolu je průběžně sledováno vedením ČSÚ a pravidelně jsou předkládány podrobné zprávy projednávané v Kolegiu předsedkyně ČSÚ.

František Konečný
sekce obecné metodiky
a registrů

2. Další rozvoj statistických registrů pro zabezpečení potřeb státní statistické služby

Statistické registry jsou nezbytnou podmínkou pro většinu statistických zjišťování a bezprostředně ovlivňují jejich výslednou kvalitu související nejenom s obsahem registrů, ale také s jejich kvalitou a schopností co nejdříve popsat sledovanou statistickou populaci.

Cílem prioritního úkolu je vytvořit podmínky pro další zvyšování kvality statistických registrů s využitím administrativních zdrojů dat a základních registrů veřejné správy, rozvoj obsahu registrů ve vazbě na věcné potřeby národního a Evropského statistického systému především v oblasti skupin podniků a místních jednotek a pro zajištění aktuálnosti statistických údajů vedených v registrech (data z daňových registrů, správy sociálního zabezpečení, hlavní činnost apod.). Zkvalitnění statistických registrů, jakožto základny pro organizování statistických šetření a pro tvorbu statistických údajů (zkvalitnění dopočtů odhadů pomocí kvalitních registrů), sníží rizika chybovosti vytvářených statistických údajů.

Dopady na registry

Předmětem řešení je především správa a rozvoj registru ekono-

mických subjektů (RES), registru sčítacích obvodů a budov (RSO) a databáze fyzických osob (DFO). V oblasti RES jde především o aktivity související se zkvalitněním určování hlavních činností ekonomických subjektů a s kódováním činností i s využitím administrativních zdrojů dat, ze kterých lze hlavní činnost odvodit, např. daňová příznání právnických a fyzických osob, inovací interních postupů především v oblasti využití dostupných informačních zdrojů (internet, obchodní rejstřík aj.) a dalším rozvojem mezinárodní spolupráce v oblasti tvorby a využívání skupin podniků. Pro představu o rozsahu aktivit lze uvést, že v RES je celkem registrováno 2 637 551 ekonomických subjektů, z toho je 1 842 965 podnikajících fyzických osob a 347 753 obchodních společností.

V oblasti RSO jsou rozvojové práce zaměřeny na zvýšení úplnosti a kvality údajů o budovách a adresách, které jsou využívány i pro potřeby DFO. V oblasti DFO jsou pak práce zaměřeny především na další rozvoj spolupráce s MV ČR při řešení problémů spojených s předáváním

dat z informačního systému evidence obyvatelstva pro potřeby ČSÚ tak, aby se předešlo nesprávné interpretaci a snížení počtu chybných nebo nezařazených záznamů. V RSO registrujeme celkem 2 731 586 adresních míst, 2 710 687 budov (včetně jednotlivých vchodů k bytům) a 4 741 143 bytů.

Financování

Rozvoj statistických registrů bude podporován především projekty financovanými ze Strukturálních fondů EU - Úprava existující soustavy statistických registrů v návaznosti na vytvoření základních registrů veřejné správy (SSREG) a Základní registr osob (ROS). Práce na dalším rozvoji statistických registrů jsou závislé z velké části na realizaci těchto projektů, i když projekt ROS bude ve svém důsledku pouze dodavatelem dat pro potřebu statistického registru RES. Projekt SSREG je však klíčovým pro další práce na statistických registrech z hlediska obsahového vymezení a z hlediska finančního zabezpečení potřebného rozvoje. Cílem je nejenom vytvořit soustavu vzájemně pro-

vázaných statistických registrů pro zlepšení kvality a užití registrů ve statistické praxi, ale rovněž navázání statistických registrů na základní registry – registr obyvatel, registr osob a registr územní identifikace, adres a nemovitostí. Základní registry budou tvořit oporu pro tvorbu statistických registrů, které pak budou i nadále doplňovány dalšími údaji z dostupných administrativních zdrojů tak, aby splňovaly podmínky pro jejich užití při přípravě a realizaci statistických zjišťování. Napojení soustavy statistických registrů na základní registry bude záviset na postupu prací na základních registrech, cílem je uvést základní registry do reálného provozu od poloviny roku 2012.

Plnění tohoto prioritního úkolu, stejně jako u ostatních prioritních úkolů je pravidelně projednáváno v Kolegiu předsedkyně ČSÚ.

František Konečný
sekce obecné metodiky
a registrů

3. Revize národních účtů

Dalším z prioritních úkolů ČSÚ v roce 2011 je „Revize národních účtů (včetně změn metodiky ve statistice zahraničního obchodu)“. Důvodem mimořádné revize 2011 je přechod na novou klasifikaci odvětví NACE rev. 2 a promítnutí nahromaděných změn, metod a postupů výpočtů a odhadů, které nemohly být včleněny do národních účtů v předchozích letech, protože přesahují rámec běžných revizí.

Revize časové řady 1995–2009 ročních národních účtů probíhá v období září 2010 až červen 2011, promítnutí změn do čtvrtletních a regionálních účtů bude následovat v období červenec až prosinec 2011. Revidované časové řady ročních národních účtů budou zveřejněny na internetových stránkách ČSÚ koncem září 2011, čtvrtletních národních účtů v prosinci 2011.

Současně s revizí běžně publikované časové řady národních

účtů od roku 1995 bude provedena revize vybraných ukazatelů před rokem 1995, resp. za období 1990 až 1994, což umožní propojení s časovými řadami ukazatelů bilancí národního hospodářství. S ohledem na význam revize a předpokládaný rozsah změn bude v únoru 2012 vydána „Historická ročenka národních účtů 1990–2010“.

Práce na revizi probíhají již od poloviny roku 2010. Na tomto úkolu se podílejí prakticky všichni pracovníci odborů ročních a čtvrtletních národních účtů. Organizaci prací na revizi národních účtů zabezpečuje ředitel odboru ročních národních účtů ve spolupráci s ředitelem odboru čtvrtletních národních účtů.

Pro každou metodickou změnu (výpočet a zachycení v národních účtech) je stanoven odpovědný pracovník, který převezme úkol, stanoví časový plán, navrhne postup výpočtu a zachycení v ná-

rodních účtech, provede příslušný výpočet, resp. odhad korekce, zachytí nebo předá výsledky k zachycení do všech částí NU, provede jejich analýzu a zpracuje popis použitých postupů v českém a anglickém jazyce.

Za každé téma revize vede odpovědný pracovník příslušnou dokumentaci, tj. popisy postupů odhadu a zachycení v národních účtech, zápisy z porad, kdykoliv opakovatelné výpočty a výsledné analýzy.

V současnosti jsou ukončeny práce na revizi ročních národních účtů, které se týkají převodu do nové klasifikace odvětví za roky 1995–2008. Intenzivně se pracuje na první části metodické revize národních účtů (týkající se položek ovlivňujících HDP), kde je většina metodických změn již kvantifikována a probíhá zapracování těchto změn do všech příslušných položek. Současně započaly práce i na sestavě národních účtů

za rok 2009. Od dubna probíhá bilancování celé časové řady v tabulkách dodávek a užití, a další fáze metodické revize včetně bilancování důchodových a finančních transakcí v sektorových účtech. Ukončení těchto prací se předpokládá do konce července 2011.

Pracovníci ČSÚ i odborná veřejnost jsou o průběhu mimořádné revize, nových metodických řešeních a jejich dopadech průběžně informováni prostřednictvím internetových stránek ČSÚ v části věnované národním účtům a aktivně jsou zapojeni také prostřednictvím odborných seminářů. Těch dosud proběhlo několik a byly zaměřeny např. na odhady nezjištěné a nelegální ekonomiky, imputované nájemné nebo metodiku zahraničního obchodu v národním pojetí.

Marek Rojíček
sektore makroekonomických
statistik

4. Systém vedení a zveřejňování dlouhodobých časových řad

Systém vedení a zveřejňování dlouhodobých časových řad byl zařazen v letošním roce mezi prioritní úkoly především proto, že ČSÚ má snahu reagovat na stále se zvyšující požadavky uživatelů na statistické údaje publikované ve srovnatelných časových řadách. Bez dlouhodobých a metodicky srovnatelných časových řad statistických ukazatelů není možné správně posuzovat ekonomický, sociální nebo environmentální vývoj společnosti na úrovni celé České republiky, ani

v jejich dílčích územních celcích. Cílem řešitelského týmu, který byl pro řešení tohoto úkolu sestaven, je navrhnout a realizovat systém vedení a zveřejňování dlouhodobých časových řad základního okruhu statistických ukazatelů ze všech úseků statistiky, a to jak na úrovni celé České republiky, tak na úrovni regionální.

Řešení tohoto úkolu bylo rozděleno do třech základních etap. **První etapou** je analýza současného stavu spolu s vyhodnocením

předností a nedostatků (etapa se v současné době dokončuje). Součástí této etapy bylo dokončení a **vydání publikace Česká republika v datech (1989 až 2009)**, jejíž základní částí jsou časové řady vybraných ukazatelů v 21 oblastech statistiky. Publikace je k dispozici na internetových stránkách ČSÚ.

Náplní **druhé etapy** (zhruba do září) bude vytipovat ze všech úseků statistiky okruh základních ukazatelů, které by měly být vedeny v časových řadách, a také

připravit návrh jednotného systému zveřejňování časových řad na internetu, například prostřednictvím veřejné databáze. **Třetí etapou** bude příprava časových řad základních ukazatelů ve spolupráci s odborníky z jednotlivých věcně příslušných odborů a zveřejnění konkrétních vybraných ukazatelů v tomto systému (do konce letošního roku).

Zpracovaná **analýza současného stavu** prokázala, že po roce 1990 tehdejší jednotný systém ve-

dení časových řad nebyl již použitelný, a to jak z obsahového, tak z technického hlediska. V souvislosti s postupným přibližováním k systému obvyklému v zemích Evropské unie se značně změnil obsah řady statistik. Časové řady byly do té doby v podstatě vedeny na papírových kartách a bylo nutno je převést a upravit pro výpočetní techniku. Nový systém se tehdy bohužel nepodařilo vytvořit, ale jednotlivé odborné útvary ČSÚ si postupně uvědomovaly, že vedení časových řad je jedním ze základů statistické činnosti. Také uživatelé data v metodicky srovnatelných časových řadách stále více požadovali. Proto začaly jednoli-

vé útvary ČSÚ vést vlastní časové řady v systému, který vyhovoval jejich potřebám. V některých statistikách je členění ukazatelů podrobnější (např. v demografii), v jiných méně podrobné (např. v ekonomických statistikách). Je to samozřejmě do značné míry ovlivněno šíří a stabilitou statistického zjišťování v daném úseku a v čase.

V současné době jsou časové řady **zveřejňovány na internetu** (především v nabídce Časové řady na HomePage), jsou však rovněž obsaženy **ve veřejné databázi** a v dalších regionálně nebo tematicky zaměřených částech internetové prezentace. V některých

případech jsou dlouhodobé časové řady **součástí vydávaných publikací** (například Statistická ročenka České republiky, Ukazatele sociálního a hospodářského vývoje, Historický lexikon obcí, Zemědělství očima statistiky, Trh práce a další) nebo datových sad. Základním problémem je prozatím fakt, že **nejde o ucelený systém s jednotnými pravidly**, což komplikuje práci vnitřním i vnějším uživatelům. Uživatelé se v nabídce velmi těžko orientují, chybí jim systém, který by je postupně naváděl od základních ukazatelů ve všech oblastech k podrobnějším pohledům. Rozsah poskytovaných údajů i délka časových řad se

v různých tematických okruzích liší, některé statistické útvary si např. vybudovaly i vlastní prezentační systém řad (např. národní účty, zahraniční obchod).

Proto se řešitelský tým bude v nejbližší etapě své činnosti zabývat především **vytvořením jednotného a přehledného systému**, který by uživatelům umožnil snadnější orientaci v časových řadách, zajistil jejich návaznost a obsahoval všechny potřebné informace.

Jan Honner
vedoucí řešitelského týmu

5. Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Prioritní úkol Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011) je oficiálně stanoven na období 6 let – 2008 až 2013. První diskuse, které hned na samém začátku výrazně formovaly základní principy této akce, se však uskutečnily ještě před rokem 2008. Jednalo se především o rozhodnutí o tom, že převážná část činností bude zajištěna externími dodavateli, kteří budou vybráni ve výběrových řízeních. Proto v zákonu o SLDB 2011 proti předchozím sčítáním jsou stanoveny jen minimální úkoly pro obecní úřady, kterým například odpadla povinnost zajišťovat sčítací komisaře. Rovněž tak se rozhodlo o částečném využití administrativních zdrojů dat. Proto byly sčítací listy osob generovány se základními údaji z informačního systému evidence obyvatel ministerstva vnitra a domovní listy u objektů, které prošly sčítáním 2001, byly využity údaje z registru sčítacích obvodů Českého statistického úřadu.

SLDB 2011 je v současné době na vrcholu své realizace. V březnu a dubnu 2011 se uskutečnila část nejvíce sledovaná širokou veřejností: distribuce a sběr sčítacích formulářů. Následně pak byla zahájena první část zpracování dat, která se týká především skenování údajů z papírových sčítacích formulářů. I přes dílčí problémy se podařilo až na nepatrnou část distribuovat všechny sčítací formuláře. Pokud se týká sběru vyplněných formulářů, poprvé – a nutno říci, že úspěšně – byly použity elektronické formuláře, vyplňované přes internet. Zatímco při zkušebním sčítání je využito jen 6,4 % respondentů, při skutečném sčítání touto cestou bylo vyplněno téměř 28 % všech formulářů a téměř 29 % sčítacích listů osob. Elektronické formuláře se setkala převážně s kladným hodnocením. Oproti původnímu předpokladu u sběru papírových formulářů výrazně převažovalo využití cestou odeslání poštou do PO Boxu. Jen asi 12,5 % papírových formulářů vy-

zvedli v domácnostech sčítací komisaři České pošty. Ke sběru sčítacích formulářů přispěly i některé rezorty. Nejvíce ministerstvo spravedlnosti, které zajišťovalo sčítání ve věznicích a dodalo téměř 23 tisíce vyplněných formulářů. Dalších 11 tisíc formulářů od specifických skupin respondentů dodala ministerstva vnitra, obrany a zahraničních věcí.

Konec sběru vyplněných formulářů byl stanoven na 19. dubna 2011, 24:00 hodin. V tento okamžik byl vypnut systém sběru elektronických formulářů. V papírové podobě však přicházely formuláře ještě v polovině května. Řada domácností z nejrůznějších důvodů neodevzdala vyplněné formuláře, někde došlo ke ztrátě či poškození formulářů. Proto 19. května vyrazilo do vybraných domácností, u nichž je zaznamenáno, že formuláře převzaly, ale neodevzdaly, několik set sčítacích komisařů Českého statistického úřadu, aby zjistili, zda domácnosti zapomenuté formuláře odevzdat nebo i vyplnit a nabídli jim možnost splnit tuto zá-

konem stanovenou povinnost. Toto tzv. došetřování probíhalo do konce května. Teprve poté bude možné definitivně určit, které domácnosti skutečně neodevzdaly vyplněné sčítací formuláře a posoudit, zda se nedopustily přestupku proti zákonu o SLDB 2011. V případech, kdy Český statistický úřad shledá znaky naplnění takového přestupku, předá podnět k zahájení přestupkového řízení příslušnému obecnímu úřadu. Konečné rozhodnutí o spáchání přestupku však závisí na posouzení obecním úřadem.

Pro ČSÚ je však klíčovou další etapa, a to pořízení všech dat z papírových formulářů do elektronické podoby a jejich validace a odstranění možných duplicitně vyplněných formulářů. Do konce roku 2011 by pak již měly být připraveny první předběžné výsledky ze SLDB 2011 za Českou republiku.

Stanislav Drápal
místopředseda ČSÚ

Pro nás sčítání v dubnu neskočilo, říká Josef Škrabal, ředitel odboru statistiky obyvatelstva ČSÚ

Jste ředitelem odboru statistiky obyvatelstva. Kdy jste nastoupil na statistický úřad a jaká byla vaše cesta na místo ředitele?

Na statistickém úřadě jsem začal pracovat v roce 1979. Nastoupil jsem do oddělení statistiky obyvatelstva, kde jsem byl až do vojny. Po absolvování základní vojenské služby jsem nastoupil do oddělení sčítání a podílel se na zpracování výsledků sčítání v roce 1980. V druhé polovině 80. let jsem několik let dělal statistiku práce, ale jinak jsem až do roku 2005 pracoval v oddělení sčítání lidu. V roce 2005 jsem po ředitelce Jiřině Růžkové převzal odbor statistiky obyvatelstva, do kterého kromě sčítání patří demografická statistika, a od minulého roku také volební statistika.

Aktivně se podílíte už na čtvrtém sčítání. Sčítání je obrovská akce, ať už probíhá v roce 1980 nebo 2011, je s ní spojeno mnoho zážitků. Zkuste vybrat jednu konkrétní věc, na kterou vzpomínáte nejvíce.

Nejvíc vzpomínám hned na to první sčítání v roce 1980, kdy jsem na základní vojenské službě dělal sčítacího komisaře a byl to opravdu velký zážitek. Byl jsem na vojně, v celém Československu se připravovalo sčítání lidu a armádě neušlo, že v civilu jsem pracovníkem statistického úřadu. Funkce sčítacího komisaře pak pro mě byla jasná. Dostal jsem 14 dní bez služeb a celou tuto dobu jsem měl na zabezpečení toho, aby všichni vojáci základní služby našeho malého útvaru opravdu vyplnili sčítací formuláře. To je jedna z těch věcí, na které se nezapomíná.

30 let není krátká doba, kam se za tu dobu sčítání posunulo?

Především na technice je znát, jak se sčítání vyvíjí, ale na druhou stranu je třeba říci, že už v roce 1980 jsme výsledky sčítání zpracovávali na poměrně výkonném počítači. Ovšem proti poslednímu sčítání těch změn zase tolik není. Stejně jako letos se sčítací formuláře skenovaly i v roce 2001, i když skenery byly méně výkonné. Mnozí také kritizují, že i v dnešní době se musí vyplňovat papírové formuláře jako za Marie Terezie. Proto také za největší pokrok letošního sčítání považuji možnost se sečíst elektronicky a musím říct, že tento způsob vyplňování se velmi osvědčil. Toto je cesta, kterou bychom se měli ubírat. Stejně tak by bylo potřebné přebírat více údajů z administrativních zdrojů a registrů, které tu v tuto chvíli ale neexistují nebo nejsou pro statistiku přístupné. Nějaké údaje z registrů jsme i při letošním sčítání samozřejmě využili, například základní údaje z evidence obyvatel, ale nebylo jich mnoho, protože více jich v evidenci není. Chybí nám například registry ekonomické aktivity nebo vzdělání, které by nám velmi pomohly. Pokud se v tomto státě nezmění přístup k vytváření a využívání registrů, tak se obávám, že příští sčítání za deset let bude z hlediska provedení velmi podobné tomu letošnímu. Doufám ale, že situace se změní a další sčítání bude tedy jiné.

Základem pro změnu způsobu sčítání jsou tedy funkční registry, které v současnosti neexistují?

Přesně tak, k tomu ale musí být politická vůle. Náš úřad si sám nedokáže prosadit zřízení registrů, to si zde všichni uvědomujeme. Sám jsem to velmi pocítil, když jsme připravovali zákon o sčítání. Projednávali jsme různé možnosti, jak případně využít výsledků sčítání 2011 pro založení registrů, které by bylo možné v budoucnu využívat, ale žádnou velkou podporu jsme nenašli. Funkční registry jsou naprosto zásadní, pokud se má snížit rozsah zjišťování u obyvatelstva a zejména na tomto rozhodnutí bude záležet, jak bude příští sčítání vypadat. Jsem přesvědčen, že nás čeká dlouhá a nelehká cesta.

Určitě můžeme hledat inspiraci v jiných zemích, kde mají s registry zkušenosti a aktivně je používají. Zkuste zmínit nějaké konkrétní země.

Určitě můžu uvést skandinávské země, které jsou v tuto chvíli opravdu jinde. Jejich registry existují více než 30 let a v základních věcech fungují bezchybně. Nejde jen o to, že mají registr obyvatel, ale mají fungující soustavy registrů, to je důležité. Pokud registry fungují, pak je možné informace z nich plně převzít nebo je využít alespoň částečně a pro zbylé

údaje provést výběrové šetření na menší části obyvatelstva. Tato cesta je možná, ale základ je ve fungujících registrech. Ke stejnému řešení jednou dospějeme i my, ať se to někomu líbí nebo ne. Situace je taková, že stále více zemí se snaží využívat administrativní zdroje. My jsme v letošním sčítání udělali takový první krok předvyplněním některých formulářů. Využili jsme registru obyvatel a registru sčítacích obvodů ČSÚ. Domovní listy jsme předvyplnili údaji z minulého sčítání, u sčítacích listů osob se zase jednalo o předtištění adresní části formulářů. A některé údaje o osobách jsme nezjišťovali, neboť je převzeme z evidence obyvatel.

Zpátky jsme se dostali k letošnímu sčítání. Jaká je tedy vaše role v této celonárodní akci?

Mám dvě pozice. Jednak jsem věcným gestorem projektu sčítání. To znamená, že jsem tím, kdo definuje věcné požadavky na projekt, zodpovídá za věcnou správnost provádění sčítání, ať již jde o logistické či metodické věci, ale také za správnost věcné stránky objednávek a veřejných zakázek. Toto sčítání je postaveno na tom, že rozhodující část prací je řešena veřejnými zakázkami. Druhou rolí je ředitel odboru statistiky obyvatelstva a opravdu nevím, která z nich mě v současné chvíli více zatěžuje. Pod sebou mám hodně přes 400 lidí a s tím je spojeno mnoho povinností v personální a mzdové oblasti. V některých obdobích mi to zabírá spoustu času. Například ke konci června má z našeho odboru skončit více než 300 zaměstnanců a s tím bude spojeno velké množství administrativní práce.

Určitě vás čekají i další činnosti spojené se sčítáním. V dubnu skončila fáze distribuce a sběru sčítacích formulářů, ale sčítání pokračuje dál.

Sčítání rozhodně neskončilo. Teď skončila pouze nejviditelnější část, která se dotýkala každého občana. V současné chvíli nastává období činností, které už nejsou tak vidět, ale jsou stejně důležité. Teď běží první fáze zpracování výsledků, do které patří skenování sčítacích formulářů a proces validace neboli rozpoznávání údajů na sčítacích formulářích.

Kolik se má celkově naskenovat formulářů?

V tuto chvíli je sebráno více než 12,5 milionů sčítacích formulářů, které musí být naskenovány. Formuláře nám ale stále ještě chodí, protože v druhé polovině května proběhlo došetřování. To se týká domácností, které sčítací formuláře převzaly, ale neodevzdaly. Desítky tisíc, možná až 100 tis. formulářů nám tedy ještě přijde.

Bude se došetřování týkat všech domácností, které z nějakého důvodu nevrátily sčítací formuláře?

Došetřování se bude týkat podstatného podílu těchto domácností. Pokusíme se je navštívit a formuláře od nich získat. Rozpočet sčítání není neomezený, i když to podle některých novinových titulků může tak vypadat, a nemáme takové kapacity, abychom mohli navštívit každou domácnost, ze které nám nepřišel nějaký formulář. Je to kompromis, kdy na jedné straně máme domácnosti, o kterých víme, že mají neodevzdané formuláře, a na druhé straně máme mzdové prostředky, které můžeme použít na tuto akci.

Do konce června budou naskenovány všechny papírové formuláře, včetně těch získaných v rámci došetření. Pak už bude možné přistoupit ke zpracování výsledků?

Ještě ne. Současně se skenováním probíhá validace. Skenery udělají obrazy formuláře a většinu znaků na něm bezpečně rozpoznají. Máme

ale velké množství případů, kdy skener úplně jasně nerozpozná, jaká je to číslice nebo písmeno. V těchto případech je třeba tyto znaky posoudit, a to je práce validátorů. Ti si po naskenování zobrazují formuláře, kde mají označeno, který znak skener nepřečetl nebo si u něj není jistý. Validace v současné chvíli probíhá a ukazuje se, že je o něco pomalejší, než jsme předpokládali. Termín ukončení této etapy je do konce srpna a stále věřím, že se stihne.

Jak je to s validací u elektronických formulářů? S těmi by problémy být neměly.

U nich tyto problémy skutečně nejsou, a to je velká výhoda. Už teď můžeme říci, že zápisy v elektronických formulářích jsou přesnější a kvalitnější než v papírových formulářích.

Jak vlastně vy hodnotíte vyplnění formulářů přes internet? Kolik lidí je vyplnilo?

Pro mě je to určitě úspěch, já jsem patřil spíš k pesimistům. I když srovnání s obdobím před deseti lety není úplně ideální, u většiny států, které elektronické vyplnění sčítacích formulářů využily při sčítání v roce 2001, se výsledky pohybovaly pouze v jednotkách procent. Za deset let se situace významně změnila, pro mě je těch 26 % formulářů sebraných přes internet potěšitelné číslo.

Přesuňme se na začátek září. Je po validaci, jaký další krok sčítání čeká?

Ještě musím uvést jednu důležitou etapu, která musí proběhnout, a tou je kódování. Na rozdíl od odstraňování duplicit nebo anonymizace není tato etapa vázána na konec nějaké předcházející, ale probíhá z velké části souběžně s validací. Elektronické i validované papírové formuláře obsahují slovní zápisy, které musíme zakódovat. To proběhne ve většině případů automatizovaně. Ovšem například u adres, národností nebo zaměstnání je rozmanitost zápisů taková, že i když používáme slovníky a číselníky, tak leckteré zápisy se v nich prostě nenajdou a pak nastává ruční práce. Pro další zpracování se databáze údajů z elektronických a papírových formulářů sloučí do jedné. Za každý formulář budeme mít v databázi jednu větu.

A co kdyby někdo vyplnil jak papírový, tak elektronický formulář?

Právě proto je dalším krokem zpracování porovnání těchto vět a nalezení duplicitních záznamů. Je opravdu velmi pravděpodobné, že se někdo sečetl nebo byl sečen dvakrát.

Například vysokoškolský student vyplnil sčítací formulář na koleji, kde bydlí, ale jeho rodiče za něj vyplní formulář i doma, kde je přihlášen k trvalému pobytu. Při nalezení duplicitních záznamů je třeba rozlišit, který z nich je kvalitněji vyplněn.

Počítáme i s možností spojení těchto duplicitních záznamů, abychom měli co nejúplnější údaje. V této fázi budeme ještě využívat evidenci obyvatel, ze které se budou k existujícím záznamům dotahovat některé údaje, které jsme nezjišťovali, protože jsou v evidenci k dispozici. Podobné to bude s údaji za domy a byty, u kterých také využijeme existující administrativní zdroje. U nich proběhnou rovněž kontroly na údaje z městské a obecní statistiky. Tento proces je velmi náročný a jsme sami zvědaví, nakolik bude mít automatizovaný průběh úspěch a kolik nám zůstane ruční práce. Pak následuje ještě etapa logických kontrol nebo kontrol přípustnosti, zda se tam vyskytují hodnoty, které jsou přípustné a reálné.

Po odstranění duplicit budou už záznamy připraveny na odstranění osobních údajů?

V podstatě ano. Před tím ale bude ještě jedna etapa, o které bych se rád zmínil. Na rozdíl od sčítání v roce 2001 bude potřeba přiřadit jednotlivé osoby do příslušných bytů a byty do domů.

Minule nám sčítací komisaři vraceli vyplněné formuláře pěkně pohromadě. Teď mohl každý člen domácnosti vyplnit svůj formulář jiným způsobem. Až všechny zařadíme, kam patří, pak opravdu nastává fáze anonymizace. Při té se odstraní datum narození, rodné číslo, jméno a příjmení. V dalším zpracování se budou používat pouze anonymizované údaje, kde už nebude možné konkrétní osobu dohledat. To bude závěr první etapy zpracování, která probíhá na režimovém pracovišti za zprísňených bezpečnostních podmínek. Tato etapa by měla být ukončena ještě v letošním roce. Výstupy budou poté zpracovávány z anonymizovaných údajů a tam už bezpečnost našťastí nemusí být tak vysoká. Druhá etapa už bude probíhat přímo v ČSÚ.

Kdy se můžeme těšit na první výsledky ze sčítání 2011?

Slibili jsme, že předběžné výsledky zveřejníme do konce letošního roku. Proti minulosti budou předběžné výsledky trochu později. Tentokrát je totiž jiný způsob odevzdávání formulářů, než byl minule, kdy to bylo jednodušší. Sumarizací přes sčítací komisaře jsme se dostali k předběžným výsledkům za republiku poměrně rychle. To by teď nemělo smysl, neboť komisaři sebrali tentokrát velmi málo formulářů.

Předběžné výsledky můžeme zpracovat až v okamžiku, kdy máme všechno naskenováno, rozpoznáno, bez duplicit. Po provedení základních kontrol pak teprve můžeme dát dohromady pár základních údajů.

Co budou předběžné výsledky obsahovat za údaje?

Nebudou to žádné detailní tabulky, to určitě ne. Za osoby zveřejníme přehledy obyvatelstva podle pohlaví, základních věkových skupin, stupně vzdělání, několik údajů z ekonomické aktivity.

Určitě hodně zajímavé budou údaje o národnosti a náboženském vyznání. U bytů bude k dispozici právní důvod užívání, vybavení koupelnou, WC, způsob vytápění, vybavenost počítačem a internetem. Za domy samozřejmě jejich celkový počet, z toho domy neobydlené, a údaje o vlastníkově domu.

Údaje budou k dispozici od úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností výše. Ještě je potřeba říci, že předběžné výsledky budou za trvale bydlící obyvatelstvo. Je to dáno tím, že se vytvářejí v určité etapě zpracování výsledků. Definitivní výsledky však budou za obvykle bydlící obyvatelstvo.

Kdy můžeme očekávat zveřejnění definitivních výsledků SLDB?

Předpokládáme, že do konce roku 2012 bude uveřejněna rozhodující část definitivních výsledků. Budou to standardní výstupy za obyvatelstvo, domy, byty nebo domácnosti. Na konec se zpracovávají údaje o dojížděcí do zaměstnání. Toto zpracování je svým způsobem mnohem náročnější, protože se zjišťují například dojížděcí proudy. Tato část by měla být dokončena začátkem roku 2013.

Děkuji za rozhovor.

Češi žijí déle, zabíjí je však zhoubné novotvary

Vichr změn, který se před 20 lety prohnal českými kraji, nezměnil jen politickou a ekonomickou kulisu. Čísla, poskytnutá Českým statistickým úřadem, ukazují, že vzrostla kvalita života. Češi se dožívají vyššího věku.

Češi mají po revoluci v roce 1989 šanci dožít se vyššího věku, podle statistiků v roce velkého zlomu měli muži vyhlídku, že se dožijí 68,12 let, ženy na tom byly o něco lépe. V průměru se mohly dočkat 75,39 let. Zástupci silnějšího pohlaví, kteří přišli na svět v roce 2009, jsou na tom již zřetelně lépe, mají naději, že se dožijí 74,19 let. Příslušnice něžného pohlaví, které přišly na svět 20 let po revoluci, mají vyhlídku, že se dožijí 80,13 let.

Po revoluci se podle statistiků umírá méně, v roce 1989 opustilo tento svět 127 747 lidí, po dvou desetiletích toto číslo kleslo na 107 421 osob. Počet mužů a žen, kteří v roce 2009 odešli navždy, je hodně podobný. Zemřelo 54 080 mužů a 53 341 žen.

Všechny Čechy však podle neúprosných dat ČSÚ decimují stále v nemalé míře zhoubné novotvary. V roce 1989 se staly osudnými

28 007 lidem, v roce 2009 jim za obět navzdory pokroku v medicíně i propagaci preventivních vyšetření, padlo za obět 28 064 lidí. Naopak s nemocemi oběhové soustavy se Češi zjevně potýkají lépe. V roce 1989 tato onemocnění zahubila 71 842 lidí, o 20 let později tento počet klesl na 54 100.

Může za to zdravější jídelníček, upravený ve dvou desetiletích od roku 1989? I na to nabízí zajímavou odpověď ČSÚ. Naši krajané výrazně omezili některé potraviny, například hovězího masa se jí o dvě třetiny méně, než v roce 1989. Méně se konzumuje i vepřového masa, másla či vajec. Naopak Češi, zdá se, objevili kouzlo těstovin, jichž se jí takřka jednou tolik, co v roce 1989, na jídelníčku přibyla drůbež, pšeničné pečivo či sýry. Jen s národním nápojem, pivem, převratně změny, nezatočily. Jeho spotřeba zůstává prakticky stejná, jako v roce 1989.

Zajímavé údaje nabízí ČSÚ i v problematice bytové výstavby, v roce 1989 bylo vystavěno více než 55 000 bytů. V uplynulých dvaceti letech v souvislosti se změnami ve struktuře bytové výstavby roční počet dokončených bytů nejprve klesal až na 12 662 v roce 1995, a poté znovu rostl. V posledních letech je dokončováno cca 40 tis. bytů ročně. V roce 2009 bylo v ČR dokonče-

no 38 473 bytů. A více se staví byty v rodinných domech než v domech bytových.

Kompletní zajímavé údaje o statistických změnách v ČR za porevolučních 20 let lze získat na internetových stránkách ČSÚ.

Jan Bohata
externí redaktor

Publikace: Česká republika v datech (1989 až 2009)

Koho baví srovnávat život před společensko-ekonomickými změnami v bývalém Československu a po nich, rozhodně uvítá publikaci Česká republika v datech (1989 až 2009), kterou letos v dubnu vydal ČSÚ.

„Cílem naší publikace bylo zdokumentovat vybrané směry vývoje České republiky v posledních dvaceti letech“, říká Jan Honner, pracovník informačních služeb ČSÚ. Úřad tak reaguje na vzrůstající zájem odborné i laické veřejnosti o podrobnější časové řady.

„Při konstrukci časových řad jsme se snažili o maximální srovnatelnost publikovaných údajů“, poznamenává Honner. V případech, kdy nebylo možné sestavit časovou řadu za celé dvacetileté období nebo údaje přepočíst na srovnatelnou základnu, jsme opatřili tabulky metodickými poznámkami. Důvodem kratší časové řady v některých úsecích byla také skutečnost, že

statistiky po roce 1990 teprve v souvislosti s přibližováním ke statistickému systému zemí EU postupně vznikaly.

Statistici věnovali do publikace i informační a komunikační technologie, přestože mají k dispozici pouze několikaleté časové řady. Důvodem je jejich prudký rozvoj v posledních letech.

Publikace, která zahrnuje 21 kapitol z demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje celé společnosti za období 1989–2009, je k dispozici na internetových stránkách ČSÚ [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/780046A84E/\\$File/142011.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/780046A84E/$File/142011.pdf). Vyšla také na CD a v omezeném množství i v tištěné podobě.

Alena Géblová | odbor vnější komunikace

Statistika v libereckém iQparku

Český statistický úřad pokračuje v aktivní spolupráci s iQparkem započaté během loňského Miniscítání. V nově otevřených prostorách expozice si návštěvníci vyzkouší statistické exponáty pravděpodobnost a strom života.

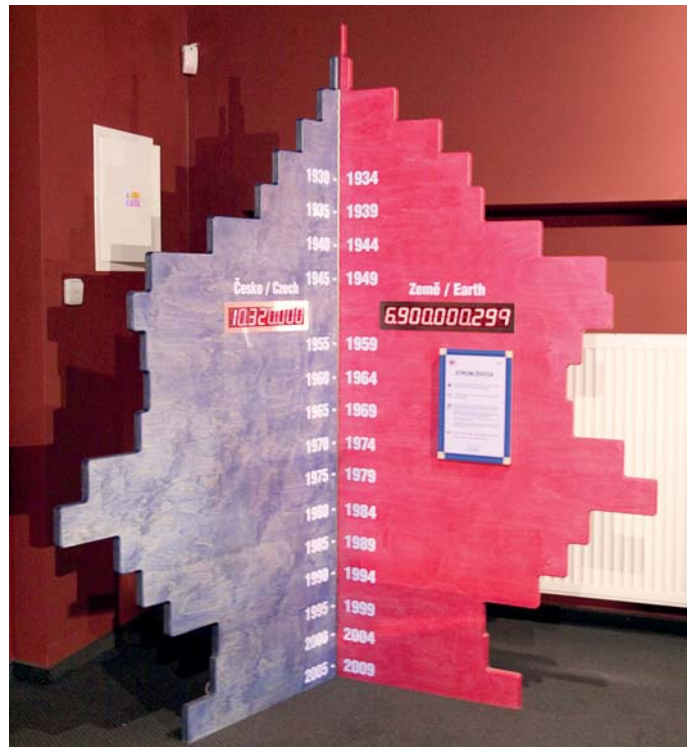
První české vědecké centrum iQ-park Liberec představilo 28. března 2011 dvě nová patra, čímž se expozice rozrostla o 100 %. Návštěvníky čekají dva nové velké výstavní sály, laboratoře pro veřejnost a sál pro dočasné výstavy.

Zájemci bez omezení věku tu mohou experimentovat s více než třemi sty interaktivními exponáty ze světa vědy, techniky a přírodních věd. Vše je třeba osahat, očichat, ochutnat, slyšet i vidět. „Děti“ jakéhokoliv věku si přijdou na své: hry, hlavolamy, hádanky, projekce a interaktivní exponáty (např. působení vichřice, zemětřesení, experimenty s elektřinou) jsou připraveny pro všechny s chutí zkoumat, zkoušet a zažít. O víkendech

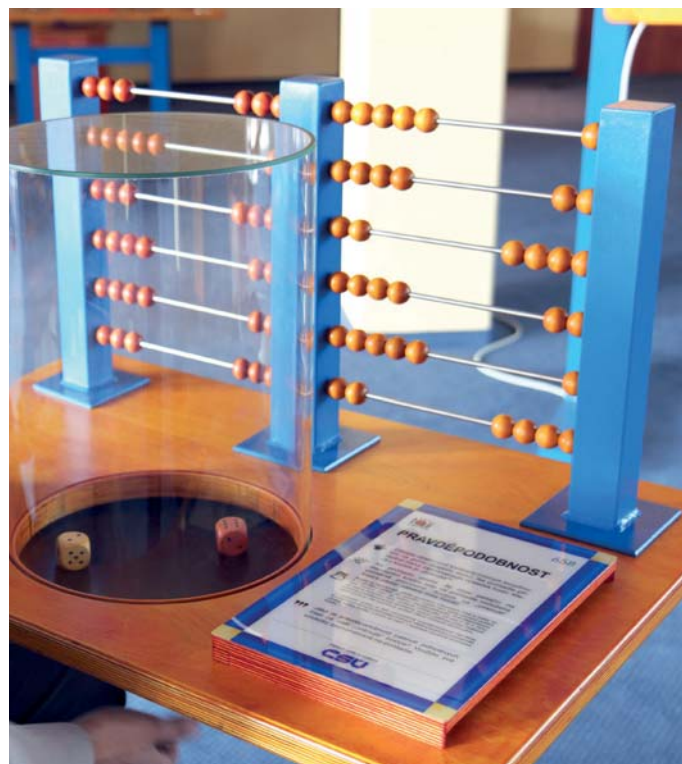
se konají pravidelné vědecké show a speciální workshopy.

Statistické exponáty

Statistika se představuje novým exponátem o **pravděpodobnosti**. Návštěvníci „háží“ dvěma kostkami a na počítadle zaznamenávají četnosti jednotlivých možností, které při hodech na obou kostkách padly. Srovnáním výsledků na počítadlech po určité sadě hodů mají za úkol určit, která ze dvou kostek je „cinknutá“. Kostky jsou umístěny v průhledném válci se spodní gumovou membránou, aby hodby nebyly ovlivněny stylem házení nebo přidržením a také aby návštěvníci kostky neodnášeli.

iQpark: exponát strom života

iQpark: exponát pravděpodobnosti

Dalším statistickým exponátem je **strom života**. Jeho levá půlka zobrazuje věkové rozložení společnosti v České republice a zdejší aktuální stav počtu obyvatel a pravá půlka věkové rozložení obyvatelstva celé Země včetně ukazatele stavu počtu obyvatel na planetě. Strom života bude ještě doplněn o vysvětlující pracovní listy, které demografie neznalé návštěvníky, jichž je drtivá většina, více uvedou do tématu a osvětlí význam tohoto zobrazení věkové struktury obyvatelstva.

iQpark provozuje také dočasné putovní výstavy po městech v ČR, prostor pro návrhy dalších možných exponátů se statistickou tematikou v současné době existuje a další vývoj úspěšně navá-

zané spolupráce záleží na dohodě a možnostech obou stran.

Český statistický úřad se touto aktivitou zařadil po bok odborných partnerů iQparku. Jsou jimi např. Nadace Škola Hrou, Geofyzikální ústav Akademie věd ČR, Technická univerzita Liberec, Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká hlava a další.

iQpark Liberec se neustále vyvíjí, proto je i zapojení ČSÚ do tohoto projektu otevřenou cestou a výzvou, jak oslovit veřejnost netradičním kanálem, přes hru s vědou a zážitky na vlastní kůži.

Eva Kortanová
odbor elektronických prezentací

Vizualizace – cesta k vyšší atraktivitě veřejné databáze

Neskutečně rychlý trend rozvoje webových technologií se promítá i v inovačních aktivitách všech statistických úřadů na světě. Šlágrům minulých let se staly nové vizualizační techniky, zejména animované grafy i mapy. Inspirací pro rozvoj veřejné databáze ČSÚ je možnost využít otevřených nástrojů pro tvorbu interaktivních dynamických grafů, které se výborně hodí k prezentaci dlouhodobých časových řad.

Od papírových sestav k vizualizaci na webu

Prezentace statistických dat je tradičně spojována s představou tabulek plných čísel, ve kterých není vždy snadné vysledovat trendy nebo územní, odvětvovou či sektorovou diferenciaci. Čím více údajů klasická tabulka obsahuje, tím je méně přehledná a pro uživatele zajímavá.

V dobách, kdy se statistické výstupy tiskly pouze na papír, bylo sice možné zobrazit větší tabulku přes dvě stránky, ale uživatel byl pak nucen s dlouhým pravitkem zjišťovat, kde se která hodnota nachází.

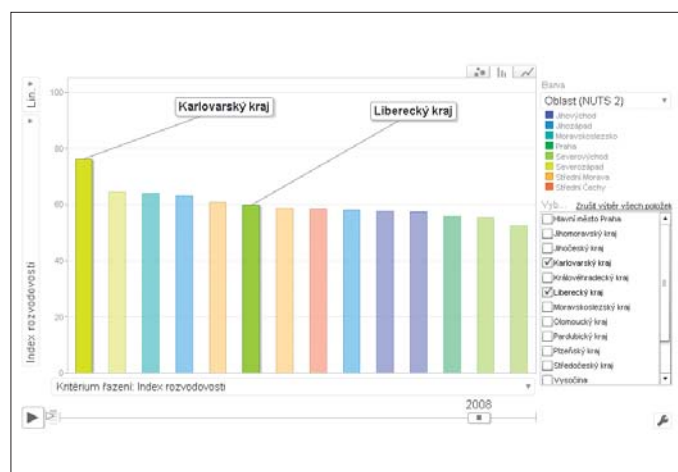
V dnešní době elektronických výstupů a tabulkových procesorů je již práce s rozměrnějšími tabulkami snazší – hodnoty je možné

automaticky seřadit, filtrovat, zvýraznit, skrýt řádky či sloupce a vyhledat tak poměrně rychle požadované hodnoty.

Od konce 20. století se hlavní formou prezentace statistických dat stávají internetové stránky. Ani na webu však tabulka není nejvhodnější pro rychlé vyhodnocení dat a možných vztahů mezi nimi. Z tohoto důvodu se v posledních letech začal po celém světě rychle šířit nový trend v prezentaci informací nazývaný „vizualizace dat“.

Co jsou to Motion Charts

Jednou z forem vizualizace statistických dat jsou animované grafy. V ČSÚ jsme začali používat grafy Google Motion Charts. Za jed-

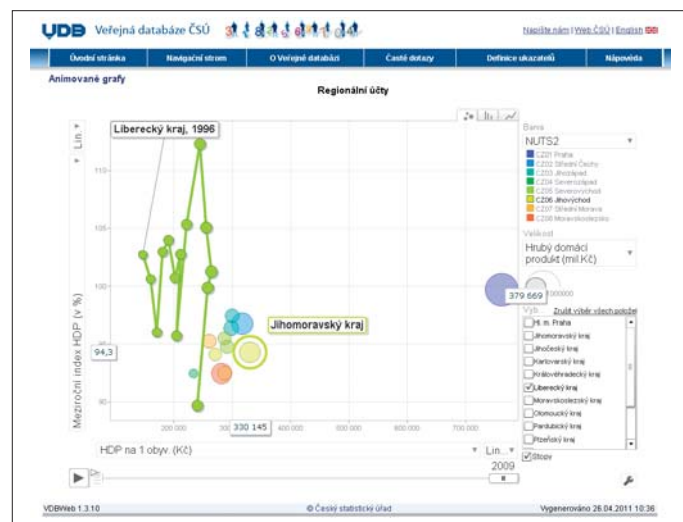

Vývoj pořadí dvou vybraných krajů podle indexu rozvodovosti

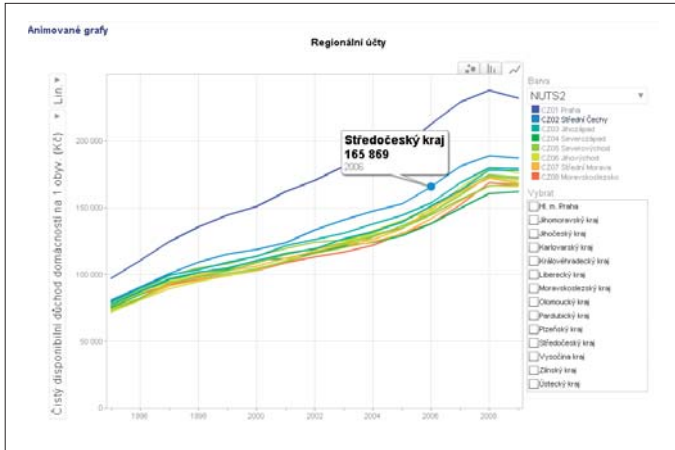
notlivé subjekty (území, odvětví, skupiny obyvatel) je možné sledovat vývoj několika ukazatelů zároveň v čase. V grafu představují barevná kolečka (bublíny). Jejich umístění v prostoru grafu je dáno hodnotami ukazatelů zvolených pro osy X a Y, velikost koleček může být určována třetím zvoleným ukazatelem a barevnost kolečka může vyjadřovat hodnoty čtvrtého ukazatele. Uživatel si může spustit, zrychlit, zpomalit nebo zastavit animaci grafu, která zobrazuje vývoj všech zvolených ukazatelů v čase. Kromě toho nabízí tento typ grafu uživatelům mnoho dalších funkcí a nastavení – přiblížení detailu grafu, přesun popisků zvolených subjektů, přepnutí zobrazení do spojnicového či sloupcového grafu.

Po převzetí aplikace Trendalyzer od společnosti Gapminder vyvinula společnost Google svůj otevřený nástroj pro vizualizaci dat pod jménem Motion Charts. Pomocí tohoto volně dostupného nástroje je možné vytvářet animované interaktivní výstupy pro jakákoliv vlastní data. Ta mohou být uložena jak staticky ve webovém tabulkovém procesoru Google Spreadsheet, tak i v databázi, ze které se do grafu statistické údaje dynamicky načítají. Výhodou tohoto řešení je, že při aktualizaci dat v databázi se automaticky aktualizuje i odpovídající animovaný graf.

Abychom zatraktivnili výstupy ČSÚ, rozhodli jsme se využít tuto technologii ve spojení s daty veřejné databáze.

Sledování vývoje dynamiky a úrovně HDP na obyvatele

Spojnicový graf a upřesnění konkrétní hodnoty

Shluky SO ORP podle ukazatelů nezaměstnanosti

Animované grafy ve VDB

Veřejná databáze ČSÚ (VDB) obsahuje statistické údaje za všechny sledované statistické oblasti.

V primární databázi jsou uskladněna agregovaná data určená k prezentaci externím uživatelům, v sekundární databázi pak makety předdefinovaných výstupů.

V okamžiku, kdy uživatel začne ve veřejné databázi vyhledávat, načtou se potřebná data k přípravným statistickým tabulkám, grafům nebo kartogramům, a uživatel si může požadovaná data prohlížet, tisknout nebo exportovat.

Novou formou prezentace, která je vhodná zejména pro zkoumání dlouhodobých časových řad, jsou animované grafy.

První animované grafy představovaly ještě grafy využívající statická data. Z veřejné databáze jsme

provedli export údajů regionálních účtů a po založení animovaného grafu jsme příslušný odkaz umístili na speciální stránku prezentační aplikace VDB.

Rostoucí poptávka po časových řadách a stále větší množství statistických údajů ve veřejné databázi nás přimělo k přípravě dynamického propojení animovaných grafů přímo na data primární databáze VDB. A tak v současné době připravujeme stále nové animované grafy, aniž bychom dopředu potřebovali znát konkrétní statistická data – ta si aplikace načte ve chvíli, kdy uživatelé o animovaný graf projeví zájem.

Obrovskou výhodou animovaných grafů ve VDB je jejich názornost. Uživatelé mohou volit mezi zobrazením bublin, sloupcových nebo spojnicových grafů (polygonů). Každá ze zvolených forem na-

bízí trochu jiný pohled na vývojové trendy vybraných ukazatelů, které si uživatel může volit na osách, ale také podle různých kritérií vybírá velikost bubliny nebo barvu příslušné datové řady.

Názorně můžeme ukázat, jak vypadá pořadí konkrétního území nebo třeba i odvětví v jednotlivých letech.

Můžeme dobře posuzovat i například měsíční vývoj sledovaných ukazatelů a porovnávat rozdíly různých regionů, odvětví nebo okruhů respondentů a jejich pohyb v čase. Příkladem je statistika s výsledky konjunkturálních průzkumů.

Často se využívají animované grafy pro prezentaci regionálních disparit ukazatelů.

Animované grafy mohou dobře sloužit i k analýzám v sociální statistice. Připravili jsme například graf, který plasticky doku-

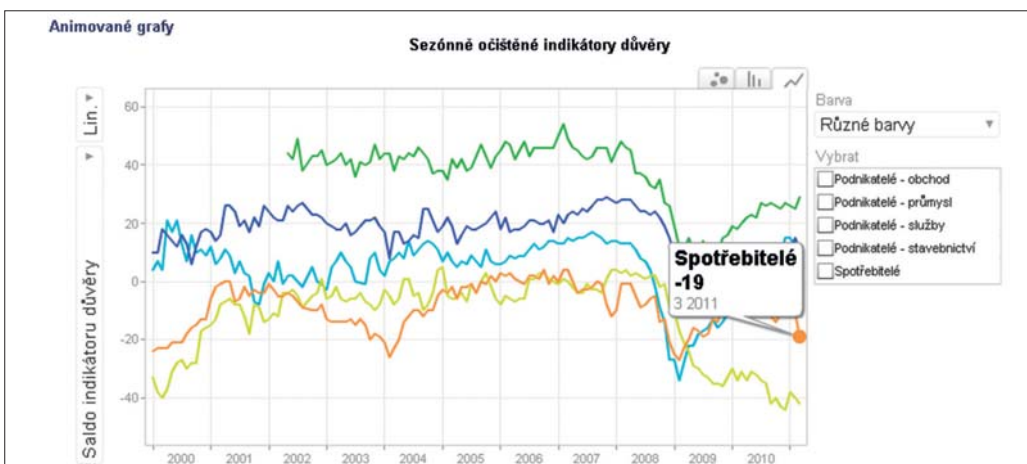
mentuje shluky správních obvodů obcí s rozšířenou působností podle vývoje ukazatelů nezaměstnanosti.

Další perspektiva

Neobyčejný zájem vzbuzují animované grafy na odborných seminářích a konferencích, a to nejen o regionální statistice. O naše zkušenosti projevují zájem i partnerské statistické úřady.

Nová verze veřejné databáze počítá s animovanými grafy typu Motion Charts pro prezentaci všech časových řad.

Připravujeme také dokonalejší prezentaci statistických dat v mapách. Prozatím používá veřejná databáze speciální aplikaci, která umí vykreslovat jednoduché kartogramy pro omezenou množinu předem připravených map. Naším záměrem je využívat dostupné mapové nebo webové služby. Ve spolupráci s VŠB-TU Ostrava jsme například testovali tzv. mashupy pro prezentaci regionálních dat formou dynamických map. Příslibem je i připravovaný projekt StatGIS, který by měl pomoci s efektivní prezentací statistických dat v mapách.

Měsíční časová řada indikátorů důvěry

Bytová výstavba očima statistiky

Statistika bytové výstavby je jednou z prvních statistik, které byly obnoveny a rozšířeny po druhé světové válce. První data byla získána již za rok 1946, kdy bylo dokončeno 4 140 bytů. Podrobnější členění uvádějí publikace od roku 1948, kde můžeme najít například rozdělení podle investičních forem.

Zahájené byty

V roce 2010 byla zahájena výstavba 28 135 nových bytů, což je nejméně od roku 1997. Nejvíce bytů bylo zahájeno v nových rodinných domech, a to 16 611, což představuje více jak polovinu celkového počtu všech nově zahájených bytů. Dále následují byty v bytových domech, kde bylo zahájeno 5 798 bytů a nástavby, přístavby a vestavby k rodinným domům s 1 749 byty. Více jak 5 % z celkového počtu nových bytů bylo zahájeno ještě v nebytových budovách a také nástavbách, přístavbách a vestavbách k bytovým

domům. Ve zbývajících dvou kategoriích nebylo zahájeno ani 500 nových bytů.

Při meziročním srovnání s rokem 2009 zaznamenáme pokles nové výstavby o 24,6 %, což znamená o 9 184 zahájených bytů méně. Tento pokles se projevil ve všech kategoriích. Nejvíce klesl počet zahájených bytů v bytových domech, a to o 47,5 % (-5 247 bytů), dále pak v nebytových budovách o 36,4 % (-894 bytů) a u bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostor o 34,3 % (-260 bytů). Mírnější pokles zahajovaných bytů byl u bytů v nových rodinných domech, kde ve srovnání s ro-

kem 2009 bylo zahájeno o 11,4 % (-2 139 bytů) méně.

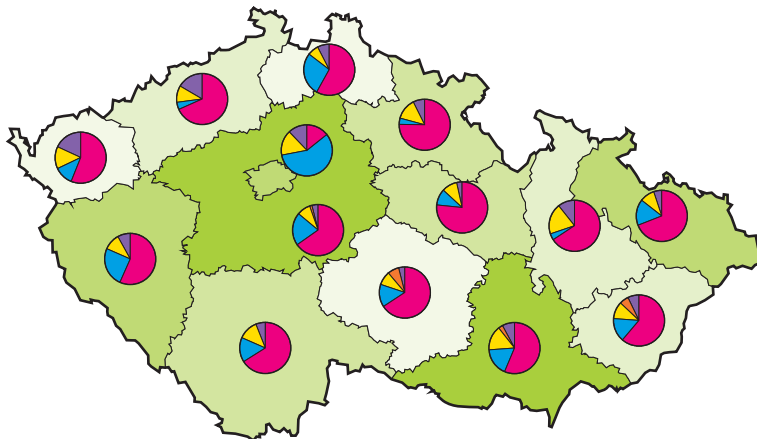
Byty podle regionů

Pokud budeme sledovat počet zahájených bytů v roce 2010 z regionálního hlediska, vidíme, že nejvíce nových bytů bylo zahájeno ve Středočeském kraji (6 448 bytů), následuje Jihomoravský kraj (3 414 bytů) a hlavní město Praha (2 878 bytů). V těchto třech krajích byla zahájena skoro polovina z celkového počtu bytů. Nejméně bytů se zahájilo v Karlovarském kraji, kde jejich počet těsně přesáhl hranici 600 bytů. Ve všech krajích

s výjimkou Prahy převažovaly byty v nových rodinných domech – více jak 55 %, v Praze již tradičně v domech bytových.

Při sledování dlouhodobějšího vývoje se zaměříme na období od roku 1997 do roku 2010. Rok 1998 byl pomyslným prvním vrcholem, ve kterém bylo zahájeno 35 027 bytů (3,4 bytů na 1 000 obyvatel). V následujících letech došlo k postupnému snižování počtu zahájených bytů až na 28 983 v roce 2001. Poté dochází k opětovnému oživení až do roku 2007. Rok 2007 představoval s 43 796 byty druhý vrchol, kdy na 1 000 obyvatel připadlo 4,2 nových bytů. Zaha-

Počet zahájených bytů

Rok 2010	Počet bytů	Meziroční změna	Počet zahájených bytů celkem
Zahájené byty celkem	28 135	- 24,6 %	
Rodinné domy	16 611	- 11,4 %	1 155–1 228
Bytové domy	5 798	- 47,5 %	1 229–1 793
Nástavby, přístavby a vestavby	3 251	- 12,8 %	1 794–2 878
Domovy-penziony a domovy pro seniory	414	- 28,9 %	2 879–6 448
Nebytové budovy a prostory	2 061	- 35,9 %	

Pozn.: Rozdělení hodnot je provedeno metodou kvantil (pentil).

Zdroj: ČSÚ

jovaná výstavba, na rozdíl od dokončovacích prací, reaguje pružněji na různé ekonomické změny, takže nástup hospodářské krize na podzim 2008 se projevil výrazným snížením počtu zahájených bytů v následujících letech.

Různorodost v typech bytů

Byty zahájené v nových rodinných domech, které po celé období představují nejpočetnější kategorii, kopírují vývoj celkového počtu bytů jen s malými odlišnostmi. Po vrcholu v roce 1998 dochází k pozvolnému zpomalování až do roku 2000. Poté následuje růst k počtu 22 918 zahájených bytů v roce 2008 a následně opět pokles.

Počet bytů zahájených v nových bytových domech klesal až do roku 2001, pak následoval růst s malým výkyvem v roce 2003 až do roku 2007, kdy dosáhl počtu 15 283 bytů. V posledních třech letech sledovaného období však opět pozorujeme pokles zahajování

staveb (v roce 2010 bylo zahájeno o 9 485, čili o 62,1 % méně bytů než v roce 2007). Podíl bytů zahájených v novostavbách bytových

domů je po celé období přibližně pětinnový až čtvrtinnový, maxima bylo dosaženo v roce 2007, kdy

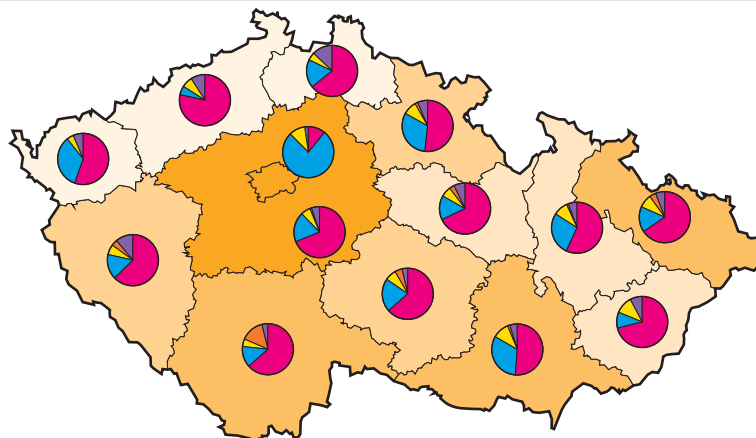
tyto byty představovaly 34,9 % ze všech bytů.

Jinak to bylo u obou forem přístaveb, nástaveb a vestaveb. Ve srovnání s vrcholným počtem v roce 1998, resp. 2000 bylo v roce 2010 zahájeno v rodinných domech o 4 071 bytů (69,9 %) a v bytových domech o 2 156 bytů (58,9 %) méně. Přes mírné zvýšení podílu těchto forem v posledních dvou letech sledovaného období značně pokleslo zastoupení nástaveb a přístaveb v případě rodinných domů ze 17,5 % v roce 2000 na 6,2 % a v případě bytových domů z 11,3 % v roce 2001 na 5,3 % v roce 2010.

U bytů v domovech-penzionech a domovech pro seniory je vývoj značně kolísavý, maximální počet bytů byl zahájen v roce 2002, a to 1 803 bytů. Jejich podíl na celkové zahajované bytové výstavbě ve sledovaném období nepřesahuje, s výjimkou roku 2002, hranici 5 %.

Počet bytů zahájených v nebytových budovách naopak zaznamenal od roku 1997 výrazný nárůst, v roce

Počet dokončených bytů

Rok 2010	Počet bytů	Meziroční změna	Počet dokončených bytů celkem
Dokončené byty celkem	36 442	- 5,3 %	
Rodinné domy	19 760	+ 3,3 %	1 257–1 648
Bytové domy	10 912	- 20,7 %	1 649–1 903
Nástavby, přístavby a vestavby	2 868	- 11,1 %	1 904–4 454
Domovy-penziony a domovy pro seniory	876	+ 218,5 %	4 455–7 405
Nebytové budovy a prostory	2 026	- 2,7 %	

Pozn.: Rozdělení hodnot je provedeno metodou kvantil (pentil).

Zdroj: ČSÚ

Obce s největším počtem dokončených bytů

Rok 2010	Absolutně	1997 až 2010	na 1 000 obyvatel
1. Praha (1.)	6 151	1. Nupaky	108,3
2. Brno (2.)	1 318	2. Květnice	78,5
3. Ostrava (6.)	755	3. Nová Ves	59,8
4. Plzeň (4.)	558	4. Němčice	58,3
5. České Budějovice (7.)	542	5. Ostružná	49,7
6. Hradec Králové (10.)	514	6. Chýně	48,4
7. Liberec (5.)	401	7. Říčky v Orlických horách	44,1
8. Olomouc (3.)	350	8. Herink	42,5
9. Klecany (329.)	347	9. Bašť	40,9
10. Jihlava (17.)	321	10. Jesenice	40,6

Zdroj: ČSÚ, v závorce uvedeno pořadí v předchozím roce

2009 se již přiblížil hranici 2,5 tis. zahájených bytů, když počet dosažený v roce 2008 převýšil téměř o třetinu. V roce 2010 následoval opětovný pokles na 1 564 bytů. Zastoupení těchto bytů v zahajované výstavbě dosáhlo maxima v roce 2009, kdy 6,6 % představovalo nejvyšší podíl ze všech let sledovaného období.

Počet bytů zahajovaných stavebními úpravami nebytových prostor zaznamenal vrchol v roce 2000, od roku 2004 prudce klesl a přes zvýšení v roce 2009 o 45,9 % proti předchozímu roku nepřesahuje jejich podíl hranici 2 % celkového počtu zahájených bytů (ve srovnání s vrcholným

rokem 2000 je více než čtyřikrát nižší). I u této kategorii byl v roce 2010 zaznamenán opětovný pokles.

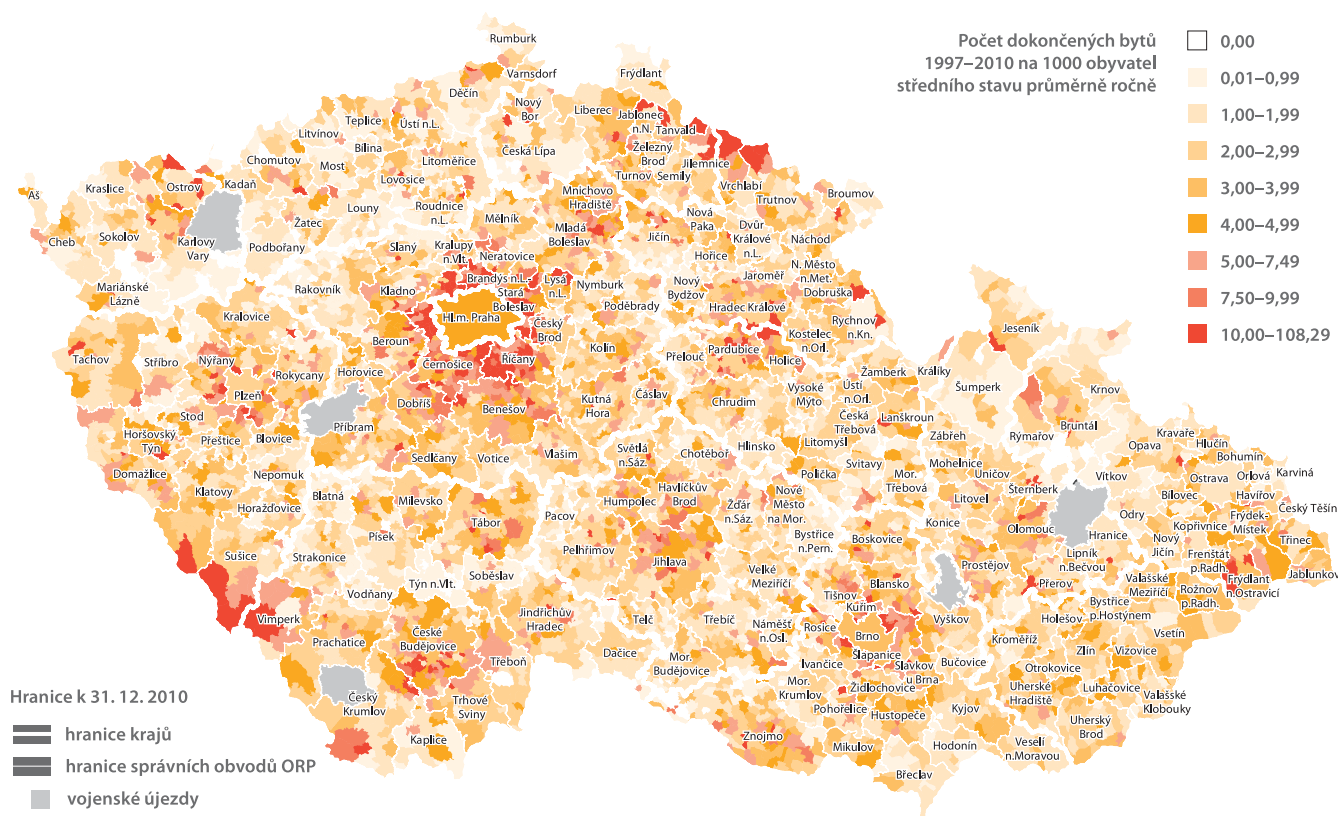
Dokončené byty

Vývoj počtu dokončených bytů je oproti zahájeným rozdílný, struk-

tura zůstává zhruba stejná. V roce 2010 bylo dokončeno 36 442 nových bytů, byl to již druhý rok v řadě ze sledovaného období, kdy počet zahájených bytů byl nižší než počet bytů dokončených. Nejvíce jich bylo dokončeno v rodinných domech, a to 19 760 bytů, dále pak v domech bytových 10 912 bytů. Tyto dvě kategorie představují téměř 85 % všech dokončených bytů. V žádné jiné kategorii nebylo dosaženo ani 1 500 dokončených bytů. Nejméně bytů bylo dokončeno v nebytových budovách, a to 786.

V porovnání s rokem 2009 došlo k poklesu o 5,3 % (-2 031 bytů). Počet dokončených bytů se zvýšil u bytů v rodinných domech, kde jich bylo dokončeno o 3,3 % více (+636 bytů) a u bytů v domovech-penzionech a domovech pro seniory o 218,5 % (+601 bytů). Ve všech ostatních kategoriích byl za-

Intenzita bytové výstavby v letech 1997 až 2010 podle obcí ve správních obvodech ORP

Zdroj: ČÚZK, ČSÚ

znamenán pokles. U nových bytů dokončených v bytových domech o 20,7 % (-2 854 bytů) a u nástavb, přístavb a vestavb k bytovým domům o 14,2 % (-252 bytů), k domům rodinným o 6,9 % (-105 bytů).

Při regionálním porovnání vidíme, že bezmála 50 % všech dokončených bytů bylo ve třech krajích. Nejvíce bytů se dokončilo ve Středočeském kraji (7 405), dále pak v Praze (6 151) a Jihomoravském kraji (4 454). Naopak nejméně bytů bylo dokončeno v Karlovarském kraji (866), Ústeckém kraji (1 097) a Libereckém kraji (1 256). Stejně jako u zahájené výstavby i u dokončených bytů převažovaly ve všech krajích s výjimkou Prahy byty dokončené v rodinných domech. Ve všech těchto krajích představoval podíl bytů v rodinných domech více jak 50 % ze všech dokončených bytů, nejvýrazněji v Ústeckém kraji, kde tyto byty činily 78,4 % všech nových dokončených bytů. Naopak v Praze již tradičně převládala výstavba bytových domů, kde bylo dokon-

čeno 76 % všech nových bytů dokončených v hlavním městě.

Nárůst bytů ve velkých městech

Z dlouhodobějšího hlediska, pokud sledujeme opět vývoj v letech 1997–2010, se nejvíce bytů postavilo ve velkých městech – Praze, Brně a Plzni. Do popředí se dostaly i některé obce z okolí Prahy, např. Jesenice nebo Hostivice, které demonstrují proces tzv. suburbanizace, kdy je výstavba směřována do okolí velkých měst. Pokud se ve stejném období zaměříme na intenzitu bytové výstavby, do popředí se dostávají menší obce v okolí hlavního města. Například v Nupakách (okres Praha-východ) bylo za sledované období dokončeno 108,3 bytů na 1 000 obyvatel středního stavu průměrně ročně, kdežto v Praze „jen“ 4,27 bytů.

Intenzita bytové výstavby měla od roku 1997 stoupající tendenci, i když s drobnými výkyvy. V roce 1997 bylo na 1 000 obyvatel dokončeno 1,63 bytů, v roce 2002 to

už bylo 2,68 bytů a maxima bylo dosaženo v roce 2007, kdy na 1 000 obyvatel bylo dokončeno 4,03 bytu. V posledních třech letech byl zaznamenán mírný pokles. V roce 2010 bylo na 1 000 obyvatel dokončeno 3,46 bytů.

Také v absolutním počtu dokončených bytů je jasně patrná stoupající tendence s maximem v roce 2007, kdy bylo dokončeno 41 649 bytů. Nepatrnou odlišnost zaznamenáme u bytů dokončených v novostavbách rodinných domů, kde bylo nejvíce bytů dokončeno v roce 2010, a to 19 760, což je oproti roku 1997 nárůst o více jak 200 %. Jinak tomu bylo u bytů dokončených v bytových domech. Tam ve vrcholovém roce 1997 rovněž došlo k více jak trojnásobnému nárůstu oproti roku 1997, ale vývoj nebyl zdaleka tak plynulý. Největším skokem byl meziroční nárůst mezi lety 2006 a 2007, a to o 80,4 %.

Dlouhodobě stagnuje počet bytů dokončených v nástavbách, přístavbách a vestavbách, pohybuje se v rozmezí 1 400 až 3 000

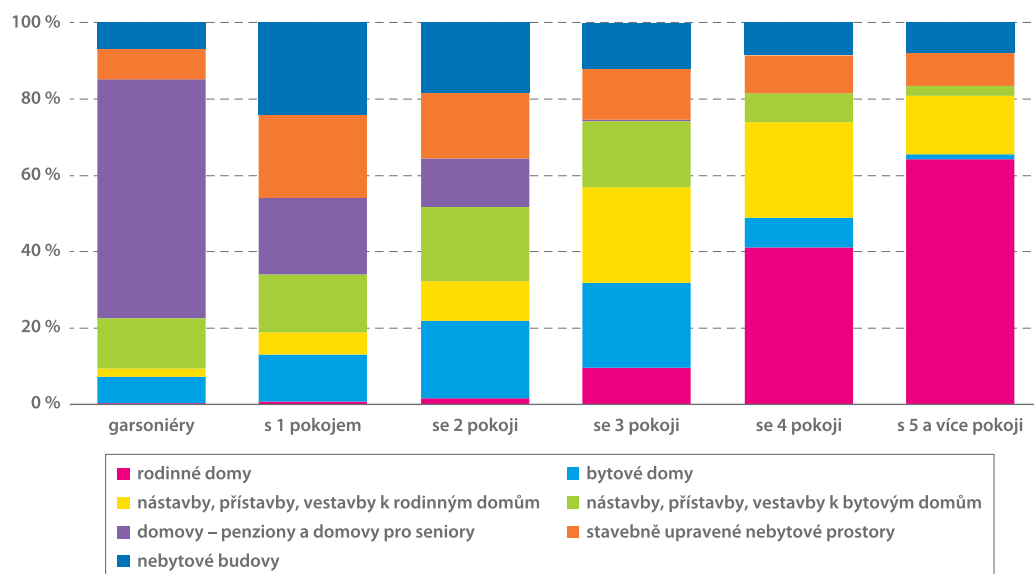
u obou forem výstavby. U nástavb rodinných domů je počet dokončených bytů oproti přelomu století zhruba poloviční, u bytů dokončených v nástavbách k bytovým domům nejsou výkyvy tak výrazné. Značně kolísavá je výstavba bytů v domovech penzionech a domovech pro seniory. Jelikož v žádném ze sledovaných let nepřesáhl podíl těchto dokončených bytů hranici 7 % z celkového počtu bytů, i menší absolutní meziroční rozdíly dělají tuto kategorii značně kolísavou. Obdobně je tomu i u nových bytů v nebytových budovách a bytů vzniklých stavebními úpravami nebytových prostor.

Další charakteristiky dokončených bytů

U dokončených bytů máme k dispozici ukazatele, podle kterých můžeme dále dokončené byty třídit a porovnávat. Pro porovnání velikosti bytů jsou nejvýznamnější prostorové ukazatele, kterými jsou obytná a užitková plocha bytu. V roce 2010 byla průměrná obytná plocha jednoho dokončeného bytu 76,8 m², v porovnání s rokem 2009 vzrostla o 3,6 %, průměrná užitková plocha byla 107,5 m² a v meziročním srovnání vzrostla o 2,8 %. Značné rozdíly můžeme sledovat i u jednotlivých typů staveb. Zatímco nové byty v rodinných domech měly průměrnou obytnou plochu 95,2 m² a průměrnou užitkovou plochu 135,8 m², nové byty v bytových domech byly téměř o polovinu menší a průměrná obytná plocha jednoho bytu byla 55,0 m², užitková plocha 73,2 m². Nejmenší byty se již tradičně stavějí v domovech-penzionech a domovech pro seniory, kde obytná plocha jednoho bytu v roce 2010 byla 33,3 m² a užitková plocha 41,9 m².

Dalším zajímavým ukazatelem je sledování dokončených bytů podle počtu pokojů. V roce 2010 byl

Struktura dokončených bytů v roce 2010 podle pokojovosti

Zdroj: ČSÚ

každý čtvrtý dokončený byt čtyřpokojový. Tato skutečnost má přímou souvislost s tím, že nejvíce bytů bylo dokončeno v rodinných domech, kde se tradičně stavějí vícepokojové byty. Je tedy zřejmé, že typ bytu se liší v závislosti na charakteru stavby. U rodinných domů převládají čtyřpokojové, ale také pěti a více pokojové byty. Ty představují více jak 80 % všech nově dokončených bytů v rodinných domech. U bytových domů je poměr opačný a převládají menší byty, nejvíce dvoupokojové (38,8 %) a třípokojové (32,5 %). Obdobná je situace i u nástaveb, přístaveb a vestaveb, kde pokojovost souvisí s druhem domu. Nové byty v domovech-penzionech a domovech pro seniory představují samostatnou skupinu, kde převládají garsoniéry (50,9 %) a více jak dvoupokojové byty se zde téměř nevyskytují. V této kategorii nastal v roce 2010 posun, kdy se výrazně zvýšil počet dvoupokojových bytů z 1,1 % v roce 2009 na 24,4 % v roce 2010. U nových bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostor, stejně jako u bytů v nebytových budovách, převažují jednopokojové a dvoupokojové byty těsně následované třípokojovými.

Technická vybavenost nově dokončených bytů se stále zlepšuje. Vybavenost elektřinou a dodávkou vody se považuje za 100 % a nesleduje se. Ze všech bytů dokončených v roce 2010 bylo na plynovodní síť připojeno 60,1 %, necelé jedno

procento bylo připojeno na lokální zásobník plynu pro dokončenou budovu nebo pro obec a 39,0 % dokončených bytů bylo bez přívodu plynu. U rodinných domů nemělo připojení na plyn 41,6 % bytů, u bytů v bytových domech nebylo připojeno 39,8 % bytů. Na kanalizační síť bylo napojeno 77,8 % všech nových bytů, ve 14,7 % byl odpad napojen na žumpu a vlastní čističku odpadních vod mělo 7,5 % bytů, převážně v rodinných domech. Centrální domovní vytápění mělo 75,0 % všech nových bytů, na centrální dálkové vytápění bylo připojeno 15,7 % bytů, lokální topení mělo 9,3 % bytů a jiným způsobem bude vytápěn pouze jeden byt. Centrální vytápění domovní bylo zvoleno převážně u rodinných domů, ale hojně

je též zastoupeno u bytů v bytových domech. V těch je také využíváno připojení na centrální dálkové vytápění. Lokální vytápění, kdy je kotel nebo jiné topidlo v bytě, bylo použito pouze u necelých 10 % bytů.

Dalším ze zjišťovaných ukazatelů je druh nosné konstrukce. Nejčastěji byla využita zděná nosná konstrukce, a to v 79,5 %. Tento typ konstrukce byl zastoupen nejčastěji u všech forem výstavby, u rodinných domů v 88,9 % a u bytových domů v 56,7 %. Podíl počtu montovaných konstrukcí oproti roku 2009 mírně vzrostl, a to na 3,7 %. Tato technologie se nejvíce používala u bytů v nebytových budovách, kde byla použita v 9,8 %. Podíl počtu nových bytů s dřevěnou konstrukcí se mírně zvýšil, stále však je nízký.

Byla použita u 4,1 % nových bytů, převážně v rodinných domech. Jiné materiály nebo kombinace materiálů, byly použity na nosnou konstrukci při stavbě 12,7 % dokončených bytů, nejčastěji u bytů v bytových domech, kde tuto konstrukci má 35,8 % bytů.

U nových rodinných a bytových domů se zjišťuje také velikost stavebního pozemku. Oproti roku 2009 se průměrná plocha stavebního pozemku rodinného domu snížila na 1 071,2 m², u domů bytových mírně vzrostla na 2 415,0 m². V porovnání s rokem 2010 vzrostla také průměrná zastavěná plocha jedné budovy a průměrná kubatura domu, a to jak u rodinných, tak u bytových domů. Průměrná zastavěná plocha jednoho rodinného domu v roce 2010 byla 136,0 m² a průměrná kubatura 770,6 m³. U bytových domů byla průměrná zastavěná plocha jednoho nového domu 702,5 m² a průměrná kubatura 11 760,5 m³.

Průměrná doba výstavby jedné budovy v roce 2010 byla 43,5 měsíců. Jeden rodinný dům se stavěl v průměru 42,6 měsíců, výstavba jednoho bytového domu trvala průměrně o rok méně, a to 30,9 měsíců. Nejdéle trvala výstavba nástaveb, přístaveb a vestaveb k rodinným domům, v průměru více jak 5 let.

Investiční náklady

Velice zajímavým ukazatelem je také pořizovací hodnota bytů, která představuje celkové investiční náklady na výstavbu. Celková pořizovací hodnota všech nově dokončených bytů v ČR dosáhla v roce 2010 hodnoty 99,8 mld. Kč. Tato suma byla ve srovnání s rokem 2009 o 3,5 % vyšší, oproti roku 1999 se zvýšila dvaapůlkrát. Nadále pokračovala tendence zvyšování nákladů na výstavbu nových obytných objektů.

Pořizovací náklady průměrně připadající na jeden byt se zvýšily ve všech kategoriích bydlení

Průměrné ukazatele dokončených bytových budov v roce 2010			
Rodinný dům		Bytový dům	
Obytná plocha bytu v m ²	95	Obytná plocha bytu v m ²	55
Užitková plocha bytu v m ²	136	Užitková plocha bytu v m ²	73
Nejčastější velikost bytu	5+1	Nejčastější velikost bytu	2+1
Počet podlaží v domě	2	Počet podlaží v domě	5
Pozemek v m ²	1 071	Počet bytů v domě	25
Zastavěná plocha v m ²	136	Zastavěná plocha v m ²	702
Kubatura domu v m ³	771	Kubatura domu v m ³	11 761
Doba výstavby v měsících	43	Doba výstavby v měsících	31

Zdroj: ČSÚ

Průměrná pořizovací hodnota bytů v roce 2010

	1 bytu		1 m ² užitkové plochy	
	tis. Kč	meziroční změna	tis. Kč	meziroční změna
Rodinné domy	3 214	+2,9 %	23,7	+ 3,5 %
Bytové domy	2 576	+ 26,4 %	35,2	+ 19,3 %
Nástavby, přístavby a vestavby	1 466	+3,2 %	17,0	+ 4,3 %
Domovy–penziony a dom. pro seniory	1 671	+ 2,5 %	39,9	-6,1 %
Nebytové budovy a prostory	1 246	-29,1 %	16,6	-22,1 %
Zdroj: ČSÚ				

s výjimkou nových bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostor a nových bytů v nebytových budovách. V roce 2010 byly průměrné pořizovací náklady na jeden byt 2 739,0 tis. Kč. V novém rodinném domě byla průměrná hodnota bytu 3 214,1 tis. Kč a meziročně vzrostla o 2,9 %, u bytů v bytových domech byla 2 576,3 tis. Kč s meziročním nárůstem o 26,4 %. Tyto údaje však zastírají rozdíly v objemové i plošné velikosti jednotlivých domů a bytů, proto je při posuzování vývoje cen vhodnější přepočítání na plošné nebo objemové ukazatele.

Průměrná pořizovací hodnota 1 m³ kubatury nových rodinných domů byla v roce 2010 oproti roku

2009 o 0,8 % nižší a činila 4 310 Kč. U bytových domů byla průměrná pořizovací hodnota 1 m³ obestavěného prostoru 5 559 Kč a meziročně vzrostla o 3,9 %. Nárůst nastal i u průměrných hodnot 1 m² obytné a užitkové plochy, a to jak u rodinných a bytových domů, tak i u přístaveb, nástaveb a vestaveb obou těchto forem.

Průměrná hodnota 1 m² obytné plochy nového bytu byla 35 655 Kč a meziročně vzrostla o 5,5 %. U rodinných domů byl nárůst o 2,1 % v nových domech a o 3,9 % v přístavbách nástavbách a vestavbách. U bytů v nových bytových domech byl nárůst ještě větší, konkrétně o 19,7 %, u přístaveb, nástaveb a vestaveb k nim o 3,2 %. Největší

meziroční pokles průměrné hodnoty 1 m² obytné plochy nastal u bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostor, a to o 27,5 %.

I u průměrné hodnoty 1 m² užitkové plochy byl zaznamenán v roce 2010 nárůst. Oproti roku 2009 se zvýšila o 6,3 %, na 25 481 Kč. U bytů v nových rodinných domech vzrostla hodnota 1 m² užitkové plochy o 3,5 %, u bytů v bytových domech o 19,3 %, u bytů v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným domům o 4,5 %, k domům bytovým o 6,9 %. Nejvýraznější pokles užitkové plochy byl, obdobně jako u plochy obytné, u nových bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostor, a to o 26,0 %.

Pokud budeme porovnávat průměrnou pořizovací hodnotu 1 m² užitkové plochy nově dokončených bytů z územního hlediska, můžeme vidět výrazné rozdíly mezi jednotlivými kraji. U bytů dokončených v nových rodinných domech byla hodnota 1 m² užitkové plochy nejvyšší v Praze, kde přesáhla hodnotu 30 tis. Naopak v kraji Vysočina se 1 m² užitkové plochy stavěl zhruba o 10 tis. levněji. Oproti roku 2009 byl nárůst ve všech krajích, pohyboval se v rozmezí 1–10 %. Jinak to bylo u bytů v bytových domech. Zde byla rovněž hodnota 1 m² užitkové plochy nejvyšší v Praze (43 tis. Kč), rozdíl oproti Ústeckému kraji, kde byla nejnižší (18 tis.) je více jak 24,5 tis Kč za 1 m² užitkové plochy. U 10 krajů došlo k růstu průměrné hodnoty, nejvíce v Karlovarském kraji, kde hodnota 1 m² užitkové plochy vzrostla o 77,1 %. K poklesu došlo u 4 krajů, nejvýrazněji v Jihomoravském o 12,4 %.

Petra Cuřínová, Silvie Lukavcová
oddělení statistiky stavebnictví
a bytové výstavby

Územní struktura průměrné pořizovací hodnoty 1 m² užitkové plochy bytu v roce 2010

Kraj	Rodinné domy		Bytové domy	
	tis. Kč	meziroční změna	tis. Kč	meziroční změna
Praha	30 138	+4,2 %	43 268	+29,1 %
Středočeský	25 192	+1,9 %	30 431	+6,6 %
Jihočeský	23 316	+10,7 %	28 262	+21,4 %
Plzeňský	22 726	+4,6 %	30 864	+39,0 %
Karlovarský	25 739	+1,6 %	41 365	+77,1 %
Ústecký	22 607	+1,8 %	18 508	-2,8 %
Liberecký	24 235	+1,3 %	32 147	+17,6 %
Královéhradecký	22 281	+6,6 %	26 289	+9,6 %
Pardubický	22 878	+5,3 %	19 859	-4,3 %
Vysočina	20 549	+4,9 %	28 720	-7,4 %
Jihomoravský	22 921	+2,6 %	22 414	-12,4 %
Olomoucký	22 065	+3,8 %	26 807	+16,1 %
Zlínský	21 407	+2,3 %	27 368	+1,7 %
Moravskoslezský	23 792	+4,2 %	33 472	+9,1 %

Zdroj: ČSÚ

Nejdražší adresa v Česku?

Pořízení vlastního bydlení patří k největším investicím, které člověk za svůj život podstoupí. Hypoteční úvěry mnohdy velmi zatěžují rodinné rozpočty, proto je nutné cenu každé nemovitosti vždy důkladně zvážit. Víte, kde se prodávají nejdražší nebo naopak nejlevnější nemovitosti?

Systém komplexního monitorování tržních cen nemovitostí vychází z dlouholeté spolupráce Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Ministerstva financí ČR (MF). Za milník lze v tomto ohledu označit zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Finančním úřadům ukládá za povinnost předávat kompletní údaje o cenách jak MF, tak ČSÚ. To pak umožňuje jejich zpracování věcně příslušným odborem ČSÚ, publikování a následné využívání širokou veřejností i odborem informačních služeb ČSÚ při zodpovídání dotazů, zpracování analýz a spolupráci s regionálními institucemi.

Zdrojem údajů jsou přiznání k dani z převodu nemovitosti, jež jsou poplatníci povinni podávat správci daně, tj. místně příslušnému finančnímu úřadu. Vybraná data jsou zpracovávána od února 1999. Oproti datu prodeje, resp. podání daňového přiznání, jsou opožděna v průměru o 6 měsíců.

Hlavní výhodou tohoto administrativního zdroje je fakt, že vychází z uskutečněných tržních cen, čímž poměrně věrně odráží realitu trhu.

Činitelé vývoje

Trh s nemovitostmi připomíná lidský organismus. Jeho vývoj je podmíněn celou řadou faktorů, z nichž mnohé jsou na první pohled skryté či velmi nenápadné. A přesto lze složitý realitní trh popsat velmi jednoduše. Stejně jako každé jiné tržní prostředí je totiž determinován jediným vztahem, jenž je hybatelem celého vývoje. Vztahem mezi nabídkou a poptávkou.

Suverénně nejdražší nemovitosti se prodávají v Praze, a to bez ohledu na jinak určující míru opotřebení. Velmi nákladné jsou rodinné domy a novostavby bytů v Brně, příp. novostavby na Berounsku. Nejlevnějšími nemovitostmi jsou původní rodinné domy v odlehlých obcích na

Bruntálsku a nejstarší byty na Lounsku. Ačkoliv jsou tržní ceny dvou základních druhů nemovitostí, tedy rodinných domů a bytů, ovlivněny širokou škálou parametrů, za zcela rozhodující je považováno hledisko územní, časové a vliv opotřebení.

Ceny rodinných domů

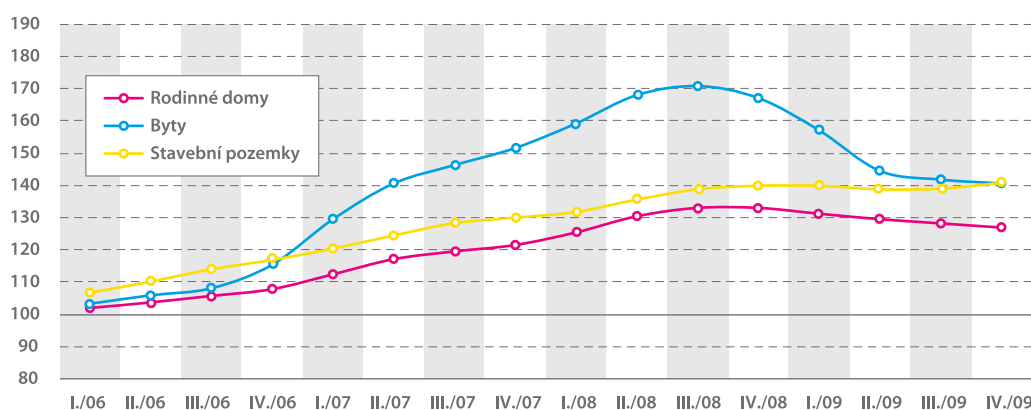
V rozmezí let 2007–2009 bylo do zdrojové databáze prodaných nemovitostí v České republice zařazeno 48,7 tis. rodinných domů (RD). Takový počet realizovaných převodů již plně dostačuje při hodnocení cenové úrovně i základních vývojových trendů. Z porovnání jednotlivých let vyplývá, že průměrné tržní ceny rodinných domů rostly, zejména však v meziročním srovnání let 2007 a 2008. Ačkoliv pokračující krize realitního trhu znemožnila udržení vysokého tempa růstu i v roce následujícím, cenová hladina roku 2009 byla oproti roku 2007

vyšší o celou pětinu. Zatímco v roce 2007 činila průměrná jednotková cena RD 2 089 Kč/m³, v roce 2009 vzrostla na 2 506 Kč/m³. Průměrný rodinný dům v České republice, jenž byl v letech 2007–2009 předmětem změny vlastnického práva na základě prodeje, byl charakterizován velikostí 696 m³, sjednanou cenou 1,61 mil. Kč (bez pozemku) a opotřebením 56,1 % (dále jen „etalon rodinného domu“).

Nejvíce závislé jsou prodejní, resp. kupní ceny rodinných domů na stupni opotřebení, méně závislé na velikosti obce a nejméně závislé na časovém období. Skupina nových, resp. zánovních rodinných domů, kterým odpovídá pásmo opotřebení 0–10 %, tvořila 9 % z celkového objemu prodaných RD v zemi. Nový rodinný dům, který byl v letech 2007–2009 prodán na území České republiky, měl průměrnou velikost 664 m³ a cenu 3,57 mil. Kč (bez pozemku). V porovnání s výše uvedeným etalonem je pro běžně obchodovatelné nové rodinné domy typická menší velikost a nižší dynamika růstu cen. První vlastnost souvisí nejen s vysokými pořizovacími náklady, které v sobě novostavba nese, ale také se změnou uživatelských požadavků a architektonického pojetí staveb. Druhá vlastnost odráží fakt, že ceny starších rodinných domů rostou dlouhodobě rychleji než ceny novostaveb.

Většina rodinných domů v České republice (57 %) byla prodána v nejmenších obcích do 2 tisíc obyvatel, kde bylo dosahováno i nejniž-

Indexy cen vybraných druhů nemovitostí v České republice, průměr roku 2005 = 100

Zdroj: ČSÚ

ších cen. V letech 2007–2009 byly jednotkové ceny zde situovaných RD o 16 % nižší než v případě etalonu. Více než čtvrtina rodinných domů byla prodána v obcích s 2 až 10 tisíci obyvateli. Zdejší RD byly stále levnější než etalon, a to přibližně o 8 %. Nejvyšších tržních cen rodinných domů bylo dosahováno ve městech s počtem obyvatel nad 50 tisíc, kde bez ohledu na opotřebení stál 1 m³ obestavěného prostoru 3 812 Kč. Hodnota nového rodinného domu zde činila 5 755 Kč/m³, což při průměrné velikosti novostavby odpovídalo 3,82 mil. Kč (bez pozemku). Z porovnání měst s více než 50 tisíci obyvateli je patrné, že nové rodinné domy byly nejdražší v Praze (8 195 Kč/m³), Brně (7 386 Kč/m³), Hradci Králové (6 491 Kč/m³) a Zlíně (6 206 Kč/m³).

Ceny bytů

Během let 2007–2009 bylo do zdrojové databáze prodaných nemovitostí v České republice zařazeno 70,7 tis. bytů při průměrné jednotkové ceně 20,8 tis. Kč/m². Jestliže tržní ceny rodinných domů rostly během celého sledovaného období, u bytů byl registrován dynamický růst cen v letech 2007 a 2008 s následným cenovým poklesem v roce 2009. Zatímco v roce 2007 dosáhl průměr jednotkové ceny 18,7 tis. Kč/m², v roce 2009 činil 21,6 tis. Kč/m². Vy-

kázaný růst cen v úhrnu celého tříletého období dosáhl 15,5 % a v porovnání s rodinnými domy (20,0 %) byl o poznání pomalejší. Průměrný byt v České republice, jenž byl ve zmíněném období předmětem změny vlastnického práva na základě prodeje, byl charakterizován standardní velikostí 61 m², sjednanou cenou 1,27 mil. Kč a opotřebením 17,4 %. Naprostá většina bytových jednotek byla prodána v největších obcích České republiky s počtem obyvatel nad 10 tisíc.

Prodejní, resp. kupní ceny bytů jsou nejvíce závislé na opotřebením, méně závislé na velikosti obce a nejméně závislé na časovém období. Necelých 19 % všech prodaných bytů představovaly v letech 2007–2009 nové bytové jednotky. Jednoznačně nejvíce nových bytů (přes 80 %) bylo prodáno v obcích nad 10 tisíc obyvatel, tedy v místech s nejvyšší developerskou aktivitou. V obcích o velikosti 10 až 50 tisíc obyvatel činila průměrná sjednaná cena nové bytové jednotky 22,3 tis. Kč/m². Nejvyšších tržních cen bylo dosahováno ve městech s počtem obyvatel nad 50 tisíc, kde průměrná cena nové bytové jednotky činila 33,7 tis. Kč/m² (tj. 2,05 mil. Kč za nový byt standardní velikosti). Zcela nejvyšší ceny byly zaznamenány v Praze (50,9 tis. Kč/m²), Brně (35,2 tis. Kč/m²), Karlových Varech (32,4 tis. Kč/m²) a Hradci Králové (30,7 tis. Kč/m²).

Prodej nemovitostí

V průběhu kalendářního roku prochází realitní trh v České republice několika vlnami. První čtvrtletí lze velmi obecně charakterizovat jako období s relativně nízkou prodejností. K citelnému oživení dochází v průběhu druhého čtvrtletí s tím, že třetí čtvrtletí, kam časově náleží celé letní prázdniny, je často spojené se stagnací či spíše mírným poklesem. Nejčilejší pohyb na realitním trhu přichází v závěrečném čtvrtém čtvrtletí. Přelom každého roku představuje opětovný útlum s frekvencí prodejů ještě mnohem nižší, než jaké je dosahováno v „hluchém“ období letních prázdnin.

V přepočtu na počet obyvatel je četnost prodejů rodinných domů nejvyšší ve Středočeském kraji, následně v kraji Jihočeském a Zlínském, zdaleka nejnižší četnost náleží Praze. V případě bytů je nejvyšší relativní aktivita v kraji Karlovarském, Ústeckém a Zlínském, naopak nejnižší aktivity dosahuje kraj Moravskoslezský a Praha. Mnohem průkaznější než výše shrnuté srovnání představuje počet prodaných nemovitostí na obyvatele podle velikosti obce. Zatímco u rodinných domů relativní aktivita prodejů s velikostí obce výrazně klesá, u bytů je trend zhruba opačný. Jinými slovy, realitní trh menších obcí je zaměřen na rodinné domy, u větších obcí dominují byty.

Realitní trh a cenový vývoj

Názorné shrnutí cenového vývoje na realitním trhu v České republice předkládá graf cenových indexů (na protější straně). Na první pohled je zřejmé, že zatímco ceny rodinných domů a stavebních pozemků se vyvíjely bez prudkých změn, ceny bytů vykazovaly významnou variabilitu. Za zásadní milník v celém sledovaném období lze označit letní měsíce roku 2008, kdy citelné zpomalení českého hospodářství znemožnilo udržet předchozí tempa růstu. Pro pozdější vývoj se ukázalo jako signifikantní, že zatímco pozvolný růst u rodinných domů a stavebních pozemků vytvořil přijatelnou cenovou ochranu před realitní krizí, nezdravě prudký růst cen bytů se ukázal jako velmi nestabilní. Nejvyšší cenový nárůst oproti roku 2005 znamenaly stavební pozemky.

Podrobnou cenovou charakteristiku rodinných domů, bytů, bytových domů, garáží a stavebních pozemků naleznete v publikaci „Ceny sledovaných druhů nemovitostí v letech 2007–2009“, která je, včetně archivu, k dispozici na <http://czso.cz/csu/2010edicni-plan.nsf/p/7009-10>.

Pro nás je statistika velmi důležitá, říká Václav Matyáš, prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví

Jste nejen prezidentem Svazu podnikatelů ve stavebnictví, ale také členem Statistické rady. Jak hodnotíte roli statistiky a sběr dat z oblasti stavebnictví? Je dostačující?

Platí nejen pro odvětví stavebnictví, že role statistiky má nesmírný význam. A to nejen při pohledu na čísla, kterých jsme dosáhli v minulých obdobích. Je škoda, že došlo k větší redukci poskytovaných dat, nežli jsme si představovali. Chápu, že jde každému o úspory, možná se vyvíjejí i unijní standardy (často k horšímu, nejen ve statistice). Dostáváme ale statistické údaje od Svazu stavebního průmyslu z Německa, které je členem stejné EU jako my, a přesto vydává údaje podrobnější, v širším rozsahu, podrobnějším členění, v absolutních hodnotách nejen v indexech a pro spektrum firem od 20 pracovníků. Pro nás je statistika velmi důležitá a je škoda, že si to neuvědomuje i státní správa, která by ji měla využívat v prvé řadě.

A jak tedy státní správa nakládá se získanými údaji?

Na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR, které je na základě kompetenčního zákona oním řídicím místem, dnes zájem o tato data neregistrujeme. Ti, kteří by se stavebnictvím měli zabývat, byli převedeni někde jinam nebo skončili a odbor stavebnictví byl na ministerstvu zrušen. Stavebnictví je dnes prakticky pod řízením pěti rezortů. A až po našem tlaku na výkon koordinační řídicí role, která je ministerstvu daná zákonem, se s novým ministrem v letošním roce znovu vrátilo stavebnictví do organizačního řádu a máme dnes odbor hornictví a stavebnictví.

Když s nimi nepracuje státní správa, jak se údaje dostanou k těm, kteří je potřebují?

Dnes jsou v podstatě základním výstupem z ČSÚ rychlé informace. A jde o to, dostat i další údaje k odborné veřejnosti, k podnikům. Statistiku je třeba ale také umět číst a ze strany masmédií je vidět, že statistika jim moc nejde. Vezměme příklad. My si srovnáváme stavebnictví, jeho výkonnost a vývoj po krizi v roce 2008, kdy se začalo propadat. Od té doby jsme stále na sestupu a tak porovnáváme čísla právě s rokem 2008.

Novináři napíší, že za únor 2011 stavební produkce meziměsíčně vzrostla, ale statistika srovnává v tomto případě únor 2011 s únorem 2010 a to nic nevyovídá o vývoji v delším časovém období. Mimo jiné bychom to měli umět rovnat i k důležitému základně, tedy k roku, kdy stavebnictví začalo padat, k roku 2008. Tam to číslo vypadá už úplně jinak, stavebnictví vykazuje pokles 20 %. Tyto údaje ale oficiálně neexistují, ty si děláme sami.

Moc by nám pomohlo, kdyby alespoň občas byly zveřejněny od někoho jiného, vnímaného jako objektivně nestranného (mám na mysli pochopitelně Český statistický úřad) varovné údaje o tom, jak kriticky je vývoj stavebnictví a byl prezentován rozbor vztahu například na HDP, na národní ekonomiku, na zaměstnanost. Víím, že na to nemá ČSÚ příslušné výkazy, ale občasný článek pro ČTK nebo jiná média by byl tím

správným počinem. Když to říkáme jenom my, rozumí se tomu většinou tak, že betonová lobby potřebuje ždímat od státu další peníze.

Jste členem Statistické rady. Podaří se vám toto změnit?

Obávám se, že ne. Těch 38 nebo 40 milionů korun úspor, která byly na jednom z jednání Statistické rady prezentovány, v důsledku znamená, že se činnosti osekaly a určité údaje zúžily. My se ty údaje, s kterými už úřad dál nepracuje, snažíme uchopit. Společně s ÚRS Praha vydáváme každoročně publikaci Stavebnictví v kostce. Letošní Stavebnictví v kostce 2011 je ohlédnutím za rokem 2010.

Svaz podnikatelů ve stavebnictví spolu s ÚRS Praha jsou dnes jediní, kdo soustřeďují důležité informace o stavu a vývoji stavebnictví v dlouhodobém horizontu. Kromě nás to nikoho nezajímá, ani státní správu ne. Přitom to jsou údaje, které jsou pro byznys cenné. Jsou důležité i pro podnikovou úroveň, pro veřejné i privátní zakázky, pro jednotlivé segmenty produkce, pro pozemní stavitelství, inženýrské stavitelství, pro bytovou i pozemní výstavbu, pro dopravní infrastrukturu atd. My se ta data snažíme distribuovat nejen členské základně, ale dáváme to i ministerstvům. Dokonce hovoříme o výsledcích podle členění JKSO (jednotné klasifikace stavebních objektů).

V časových řadách se snažíme jít do detailu a to nejen z pohledu celkových čísel za republiku, ale i za kraje, protože to je důležité pro firmy, které v tom daném kraji působí a vytváří tam svůj byznys.

Srovnáváme nejen kraje, ale provádíme i mezinárodní srovnání v rámci Evropské unie, jedná se tedy o velmi důležitý materiál například pro generální ředitele a předsedy představenstev firem jak tuzemských, tak se zahraniční kapitálovou účastí. Lze zde nalézt jak vývoj, tak i určitou predikci.

A co z těch čísel plyne?

Zabýváme se vývojem a predikcemi velmi detailně. V roce 2007 jsme vydali publikaci Víze českého stavebnictví do roku 2015. Ta vznikla v době boomu a my jsme museli umět výhledy korigovat ve chvíli, kdy přišla krize. Snažíme se hodnotit a analyzovat současný stav. Spolu s ÚRS Praha, Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, ČVUT, Deloitte a dalšími jsme zpracovali materiál Vývoj stavebnictví do roku 2012. V něm zdůrazňujeme ekonomický význam stavebnictví, hovoříme o dlouhodobých vizích a o prognóze vývoje v krátkodobém horizontu do roku 2012 v několika možných variantách.

Vytvořili jsme soubor opatření, která mají přispět k tomu, aby se stavebnictví dostalo z propadu a začalo opět růst. Jsou konkrétní a jsou určena jak pro státní správu, tak pro podniky. Pracujeme na takových tématech, jako je štíhlé stavebnictví (slim construction), energetické úspory, racionální řídicí struktury, dopady restrukturalizace firem. Věnujeme se predikci vývoje veřejných i privátních zakázek. A tyto materiály se snažíme dostat i do krajů, k hejtmanům apod.

Jakou tomu věnuje pozornost státní správa?

Žádnou, říkám to brutálně, ale je to pravda. To byl jeden z důvodů, proč jsme po nástupu nové vlády diskutovali se všemi stranami roli stavebnictví v jejich politických programech. Pak vzniklo Programové prohlášení vlády a u firem a v sektoru stavebnictví došlo k nárůstu optimismu. I nás to docela uspokojilo jak v oblasti inženýrských staveb, dopravní infrastruktury, tak i v oblasti bydlení. Zdálo se nám, že takto postavené prohlášení vlády skýtá určité, nechci říkat záruky, protože v politice záruky neexistují a člověk musí být vždy opatrný. Byli jsme tedy pragmatičtí a strážlivě optimističtí, ale realita bohužel překonala naše očekávání negativně.

Státní fond dopravní infrastruktury snížil rozpočet na rok 2011 o 36 % a to má na odvětví těžký dopad. Vždyť stavebnictví je odvětví, které zaměstnává 500 tis. lidí a v boomu tvořilo 14% HDP, dnes je to pod 10 %. Proto jsme s ministry i s premiérem diskutovali. Tito lidé si musí uvědomit negativní dopady na konkurenceschopnost ekonomiky jak z pohledu stavebnictví nebo dopravní infrastruktury, tak z pohledu sociálního jako je například nezaměstnanost.

Je sice hezké, že si to uvědomují, ale dokáží s tím něco dělat?

Jsem rád, že jsme se s panem premiérem shodli a že naši iniciativu přijal. Výsledkem je ustavení poradního sboru předsedy vlády pro sektor stavebního průmyslu. V situaci, kdy jsme rozptýleni na více ministerstvech, není od věci postavit takový poradní sbor. Připravili jsme statut a nástin programu. Obsazení sboru je velice fundované. Kromě nás stavbařů jsou jeho členy náměstci ministrů z pěti ministerstev, reprezentanti ekonomické oblasti (např. NERV) a akademické obce. V uplynulých dnech bylo první zasedání a bylo konstruktivní, s jednoznačně danými závěry. Pro jednotlivé oblasti se sestavují pracovní týmy. Jde o infrastrukturu, legislativu, bytovou výstavbu, energetiku, ale i vysokoškolskou sféru a dokonce

učňovské školství. V oblastech, která jsou pro obor klíčová, ale kde nenačázíme na jednotlivých rezortech porozumění, se toho chopí tyto týmy.

Pro stavebnictví a pro jeho pozici v ekonomice státu jsou dále klíčová témata, jako je koncepce investiční výstavy financované veřejným sektorem, státní rozpočet a jeho vliv na proinvestiční politiku státu, dopravní infrastruktura a její vliv na konkurenceschopnost, legislativa z pohledu podmínek pro podnikání, z pohledu přípravy staveb a projektů Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). Jsem proto rád, že v tomto týmu jsme schopni nejen dát na stůl seriózní analýzu stavu, ale přijít za premiérem a vládou i s konkrétními návrhy pro zlepšení stavu.

Co byste tedy na stávající praxi rádi změnili?

My jsme připravili analýzu jednotlivých problémů a připravili jsme i první nástřel stručného souboru opatření. Nyní o nich ještě nechci mluvit, protože to byl startovací meeting, bylo to první jednání. Pro jednotlivé okruhy otázek jsme připravili podkladový materiál, kde popisujeme stávající nevyhovující stav a říkáme, jak by mělo vypadat řešení. Toto je rozpracováno pro oblast bytové politiky, dopravní infrastruktury, pro udržitelnou výstavbu, energetickou náročnost a pro legislativu v celé šíři.

Jak to celé ale převést do praxe?

Je to poradní sbor premiéra vlády, je to tedy především na něm. Tyto podklady a analýzy ale nezůstanou u něj v šuplíku. Budou s nimi pracovat ekonomičtí ministři, vláda, tripartita a další. Od svých náměstků, členů Poradního sboru, je dostanou příslušní ministři i s komentářem k závěrům komise. Jsme rádi, že jsme v jednotlivých pracovních týmech zastoupeni také my. Kromě toho máme významné postavení v Koordinační radě výstavby při MMR, kde pracujeme v poradním sboru pro novelu stavebního zákona a zákona o veřejné zakázce. Je dobře, že jsou to místa, kam můžeme přicházet s analýzami, s materiály, které jsou jak v Poradním sboru premiéra, tak i v Koordinačním výboru objektivně posouzeny nezávislými odborníky. Stavebnictví je totiž mediálně doprovázeno celou řadou fikcí, nepravd a očeřňování. Někdo si něco přeje nebo má představu, že by z toho mohl vytlout politický kapitál, tak pouští do éteru nepravdy. Z mé strany to je kritika masmédií, proto se snažíme zlepšit komunikaci s médii, zlepšit obraz stavebnictví v České republice jako celku, ale je to běh na dlouhou trať. A poradní sbor by měl přispět k objektivitě informací, aby je i média mohla uchopit lepším způsobem.

Jste optimista?

Já nejsem pesimista, jsem pragmatik. Kdybych měl být realistou, tak k tomu pesimismu bych neměl daleko. Můžete přijít se sebelepším návrhem, ale než ho prosadíte do života, tak je to vždy o boji a o čase, o tom, že musíte přesvědčit lidi kolem sebe. A v politice je to ještě těžší. Je to o osvětě v parlamentu, je to o osvětě výborů, podvýborů, je to o komunikaci s politickou reprezentací. A byť je to někdy stresující, je to role, kterou instituce jako Svaz podnikatelů ve stavebnictví, a další svazy prostě musí podstoupit a jsou povinovány to dělat vůči své členské základně.

Kritizujete práci medií, oni si ale ta čísla nevyvíšlí, někdo jim je musel předat.

Samozřejmě. Někdo z politiků to takto kvalifikuje a chce na tom vytřískat body. Statistika poskytuje objektivní informace. A opět jsme u role statistiky. Čísla mluví naprosto jasně a zřetelně, třeba u předražených

dálnic, tzv. předražených, o kterých někteří politici rádi hovoří. Pravda je brutálně někde jinde. Z čísel Eurostatu, kterou NERV převzal, plyne, že dopravní infrastruktura a inženýrské stavby jsou cenově na 84 % průměru Evropské unie. Jedná se o poměrové ukazatele, celkem stavby jsou na 61 %, obytné budovy na 52 % průměru EU.

A proč tyhle ukazatele nemá nikdo v ruce?

Ale má, ale nikdo to nechce slyšet a hlavně statistice musíte chtít rozumět. Jestli někdo ve svém politickém programu řekne, že v ČR jsou dopravní infrastruktura nebo dopravní stavby předražené o 62 % proti EU, tak já říkám, že člověk, který psal volební program příslušné politicky strany, buď vědomě lhal, nebo by měl vrátit školné. Číslo 1,62 je totiž poměrový cenový ukazatel mezi inženýrskými stavbami a obytnými budovami, vztaženo k evropskému cenovému průměru ($84/52=1,62$). Pak vám ale napíší do volebního programu, že jsou předražené o 62 %. Tak je to podvod na voličích nebo co to je?

Správně to tedy zní, že inženýrské stavby jsou o 62 % dražší než obytné budovy a činí 84 % cenové úrovně průměru v EU?

Ne, je to podíl mezi tím, jak jsme podprůměrní v cenách u těchto dvou oblastí. V inženýrském stavitelství máme do průměru EU „jenom“ 16 %, zatímco u bytovky 48 %. Tohle číslo prakticky nic podstatného nevyjadřuje, ale je zavádějící, a proto i dobře manipulovatelné.

A jsme opět u statistiky. Proto je statistika důležitá a buď jí chci rozumět a budu ji objektivně prezentovat veřejnosti a nebo jí nebudu chtít rozumět a nebudu ji objektivně používat, protože mám jiné zájmy.

Proč vám nenaslouchají média?

O inženýrských stavbách se v médiích moc nedočtete. Je lepší psát o tom, že na tu či onu dálnici nebo pražský okruh se dala ta či ona svodidla

a k tomu přidají, že životy těch, kteří tam žijí, jsou ohroženy. Nebo že tamten most spadne, nebo nespadne. Tím nechci říct, že by akcent jakosti neměl být důležitý. On je důležitý a je jednou z priorit ve firmách.

Když se podíváte na stavebnictví jako statistik, jak ho hodnotíte?

Jedeme z kopce a ještě 2–3 roky z kopce pojedeme.

Jak hodnotíte sběr a interpretaci údajů?

Nestačí nám, je jich málo. Stojíme o větší detail v informacích, ty věci komunikujeme, ale otázka úspor a šetření za každou cenu, to je žel bohu špatně. A tady vidím také jednu mezeru ve fungování statistiky. Měla by jako oficiální a objektivní instituce poskytovat právě takové výstupy, které vyvracejí polopravdivé nebo nepravdivé údaje.

A váš pohled jako prezidenta Svazu podnikatelů ve stavebnictví?

Nejsem pesimista, stavět umíme. V průběhu poslední dekadý minulého století jsme se dokázali velice rychle zařadit mezi vyspělé státy. Můžeme mít některé výhrady k jednotlivostem, ale úroveň staveb a úroveň architektury v celkovém pohledu, úroveň oprav, rekonstrukcí, modernizací je dobrá a výsledky jsou zřetelné jak laické veřejnosti, tak uživatelům. A to je podstatné. České stavebnictví se nemá při ohlednutí za těmi 20 lety za co stydět.

Děkuji za rozhovor.

Ivana Šalomonová | externí redaktorka

Výstupy ČSÚ ve statistice stavebnictví

Český statistický úřad poskytuje údaje pro srovnání vývoje stavebnictví.

Například součástí „Rychlých informací“ jsou časové řady (http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/bvz_cr), které umožňují provést porovnání údajů ze poslední publikované období s jakýmkoliv údajem v časové řadě.

ČSÚ postupuje ve shodě se zeměmi EU v hodnocení posledního sledovaného období.

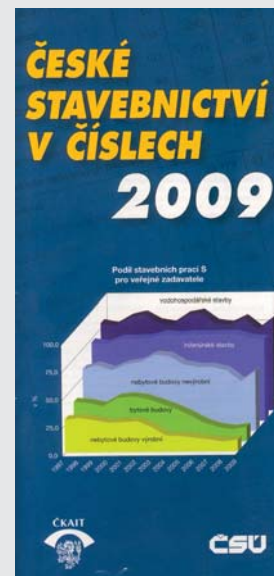
Od roku 2009 poskytuje Český statistický úřad index stavební produkce za „celé stavebnictví“.

Tento index vytváří sloučením výsledků statistického zjišťování u podniků nad 50 zaměstnanců (vyčerpávající zjišťování), u podniků s 20–49 zaměstnanci (výběrové šetření s dopočty) a u podniků s méně než 20 zaměstnanci s využitím administrativních údajů (příznávní k DPH, statistiky ČSSZ).

Český statistický úřad neposkytuje data pouze formou „Rychlých informací“.

Pravidelně každý rok jsou data o stavebnictví publikována ve „Stavební knize“. Vychází při zahájení stavebních veletrhů v Brně.

Pravidelně každý rok je také ve spolupráci s ČKAIT vydávána publikace **České stavebnictví v číslech**.

František Weyr – předseda Státního statistického úřadu

Po Dobroslavu Krejčím prvním předsedovi Státního úřadu statistického, stanul v čele statistiků František Weyr (25. 4. 1879–29. 6. 1951). Konzervativce, s nevšední erudicí, rozhledem a jazykovou vybaveností vedl úřad jedno desetiletí.

Jako prezident úřadu působil od svého jmenování až do března 1929. Pro statistiku mělo velký význam především jeho organizační úsilí, budoval zcela nový úřad včetně podrobného vymezení jeho činnosti, ustavení a fungování Státní statistické rady apod. Po deseti letech své činnosti v úřadě odstoupil z funkce na vlastní žádost a nadále se věnoval svému hlavnímu předmětu zájmu právní teorii. Se statistikou však zůstal nadále ve styku. Působil jako čestný člen Státní statistické rady a pravidelně se účastnil sjezdů Mezinárodního statistického institutu, kdy obvykle vedl delegaci československých statistiků.

Profesní kariéra

František Weyr se narodil ještě v dobách rozvíjejícího se Rakousko-Uherska ve Vídni, kde také spolu se svými sourozenci prožil dětství. Děti byly vychovávány samozřejmě

dvojazyčně, ale svými rodiči byly vedeny k uvědomělému českému vlasteneckému citění. Mladý František se pak jako bilingvní pohyboval při svých studiích (práva vystudoval na české univerzitě v Praze) i prvních zaměstnáních mezi Rakousko-Uherskem, Čechy a Moravou. Ještě za Rakousko-Uherska pracoval i v úřadech zabývajících se statistikou a to v Ústřední statistické komisi ve Vídni a pak v Zemské statistické kanceláři v Praze. Po vzniku samostatné republiky se plně zapojil do služeb nového státu a účastnil se budování celé řady správních a vědeckých organizací. Byl např. členem Revolučního národního shromáždění v letech 1918–1920. Patřil k zakladatelům Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, kde působil jako řádný profesor a opakovaně byl i děkanem. V roce 1923–1924 byl i rektorem celé Masarykovy univerzity.

Další aktivity

František Weyr byl členem celé řady nejenom československých, ale rovněž zahraničních vědeckých organizací a publikoval v našich a zahraničních odborných časopisech. Zabýval se především právní vědou a filozofií. Spolu s rakouským právním teoretikem Hansem Kelsenem byl tvůrcem normativní právní teorie. Z nejdůležitějších jeho prací připomeňme např. knihy Soustava československého práva státního (1924), Teorie práva

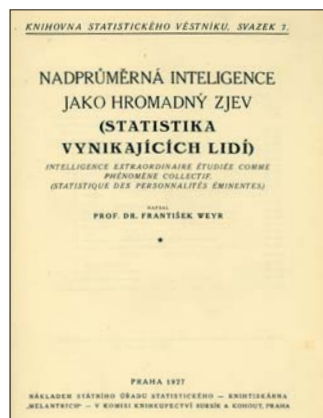
(1936) a Československé ústavní právo (1937). Byl také spoluredaktorem Slovníku veřejného práva československého (vycházel v letech 1929–1938 a 1945–1948, celkem 60 svazků). I když se publikačně věnoval především právním otázkám celou řadu svých prací a studií věnoval rovněž statistice. Z nich jsou uváděny zejména dvě a to studie „Problém svobody vůle a statistika“ z roku 1911 práce o vynikajících lidech „Nadprůměrná inteligence jako hromadný zjev“

vydaná v roce 1927. Ta, díky svému námětu, vzbudila mezinárodní ohlas a vzhledem ke svému faktografickému charakteru poutá pozornost i dnes.

Soumrak

Po roce 1945 se vrátil na Masarykovu univerzitu, na které působil až do února 1948, kdy byl z fakulty vyhozen. Zakázanou měl i publikační činnost. Až na konci devadesátých let byly vydány jeho třídílné Paměti, kde mj. popisuje v prvním díle svoji činnost jako statistika za Rakousko-Uherska a ve druhém díle naleznou zájemci líčení jeho statistické činnosti v první republice. Třetí díl pamětí věnuje životu v Praze za okupace, poválečnému období na obnovené Právnické fakultě a také průběhu únorového převratu, zrušení fakulty a „soumraku vědeckého života po roce 1948“.

Profesora F. Weyra výstižně charakterizoval jeho právnícký kolega Zdeněk Neubauer, který o něm k jeho šedesátinám napsal: „Muž, který velmi vysoko klade přátelství, charakternost a korektnost. Muž někdy až dětsky jemný, citlivý a soucitný, ale současně přímočarý a nekompromisní tam, kde jde o vědeckou pravdu, logiku, vkus a slušnost.“

Titulní list práce „Nadprůměrná inteligence jako hromadný zjev“

Číslo	Jméno	Ročník narození	Den narození	Úmrtí
1	Abel Mikuláš	ročník	1875	1. srp. 3. den
2	Baňák Viktor	ročník	7	11. den
3	Černík Jan	ročník	—	—
4	Hálek Josef Václav	ročník	1885	3. srp. 4. den
5	Hlaváček Václav	ročník	1889	1. srp. 1. den
6	Chlápek Antonín	ročník	—	—
7	Janoušek Petr	ročník	1882	—
8	Křížek Rudolf	ročník	—	—
9	Kučera Adolf	ročník	7	7
10	Maršal Antonín	ročník	1881	7. srp.
11	Málek Petr	ročník	9	9
12	Mareš Josef	ročník	—	1. den
13	Mareš Ondřej	ročník	—	—
14	Mareš Ladislav	ročník	7	7. srp.
15	Mareš Jilka	ročník	1881	1. den
16	Mareš Josef	ročník	7	7. srp. 1. den

Strana publikace ukazující zjišťovanou data na příkladu vynikajících malířů

Pracovní neschopnost v České republice v roce 2010

Zdrojem dat statistiky pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v České republice je státní statistický výkaz Nem Úr 1-02, doplněný údaji z administrativního zdroje, kterým je informační systém České správy sociálního zabezpečení. Počínaje rokem 2001 jsou zjišťována a publikována data vždy za 1. pololetí a v kumulaci za celý rok.

Zpravodajskými jednotkami pro účely evidence a statistického vykazování hlášených případů pracovní neschopnosti jsou všechny podniky a instituce, které samostatně provádějí agendu nemocenského pojištění (nad 25 zaměstnanců/pojištěnců).

Data o nově hlášených případech pracovní neschopnosti jsou členěna podle krajů, okresů, velikosti podniku a podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE.

Od roku 2008 bylo zrušeno publikování dat podle institucionálních sektorů, nově bylo uplatněno rozlišení na zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné (nemocensky pojištěné), kterým bylo

kvůli malé vypovídací schopnosti nahrazeno dosud uváděné třídění podle sektorů. Od stejného data jsou tabulky v třídění podle převažující ekonomické činnosti (CZ-NACE) uváděny za všechny pojištěnce, tj. za zaměstnance i OSVČ. Do roku 2007 byly menší podniky a OSVČ zahrnuty do jediné kategorie „nezjištěno“.

Změny v nemocenském pojištění

Vývoj pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v České republice v roce 2010 významnou měrou ovlivnily změny v nemocenském pojištění uskutečněné od 1. 1. 2009.

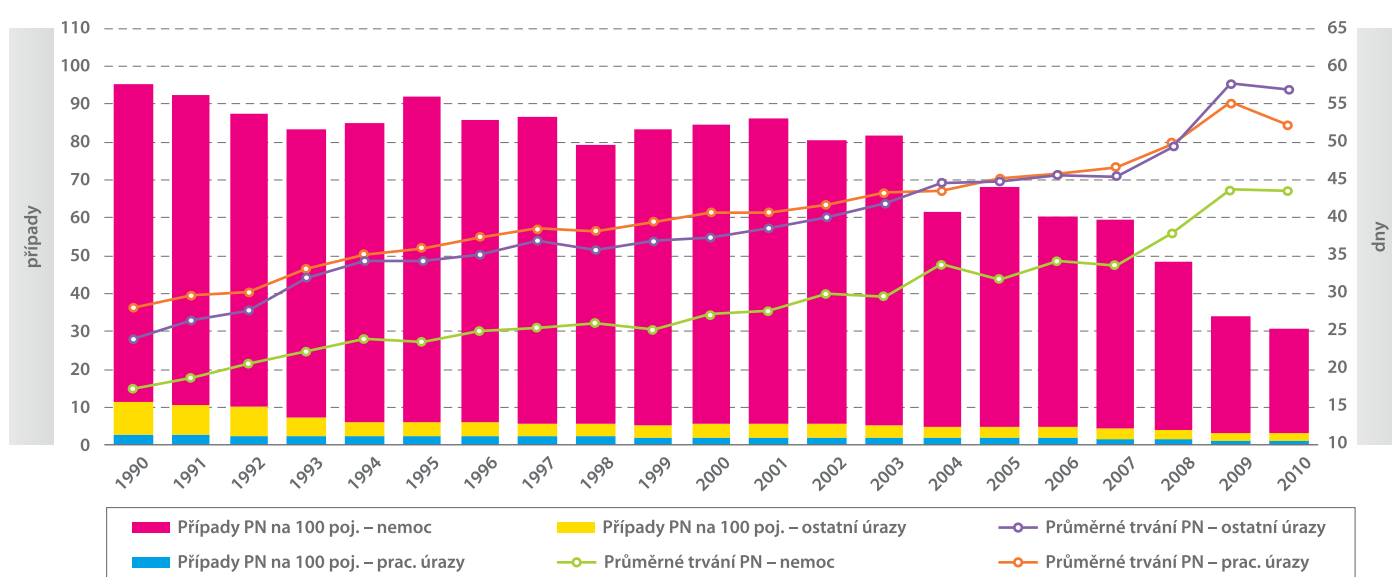
Od 1. ledna 2009 je nemocenské pojištění upraveno zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Pojistné na nemocenské pojištění je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. V souvislosti s přijetím zákona č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, dochází v oblasti nemocenského pojištění ke změnám ovlivňujícím výši dávek. Cílem těchto přijatých opatření bylo snížení deficitu státního rozpočtu.

Dále je nutno uvést, že změna zákona o nemocenském pojištění č. 187/2006 Sb. sebou přinesla také metodické odlišnosti při vykazování čerpání nemocenské proti dosavadní praxi. To se promítlo i ve sběru a zpracování dat na České správě sociálního zabezpečení. Tato data jsou administrativním informačním zdrojem pro výpočet ukazatelů nemocnosti.

Počet pracovních neschopností se snižuje

Průměrný počet nemocensky pojištěných v roce 2010 činil 4 311 tis. osob, což je téměř o 58 tis. více než v roce 2009.

Vývoj základních ukazatelů pracovní neschopnosti v letech 1990 až 2010

Zdroj: ČSÚ

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti celkem se meziročně mírně snížil z 1 441,5 tis. na 1 324,9 tis. případů (tj. téměř o 8,8 %).

V roce 2010 bylo 90 % všech případů pracovních neschopností zapříčiněno nemocí, 4 % pracovními úrazy a 6 % ostatními úrazy. Toto rozložení je dlouhodobě stabilní, ačkoli v posledních deseti letech velice pozvolna dochází k mírnému zvyšování podílu pracovní neschopnosti pro úrazy na úkor pracovní neschopnosti pro nemoc. Jelikož pracovní neschopnost pro nemoc je legislativními změnami ovlivňována více než pracovní neschopnost pro úrazy, je při meziročním snížení počtu pracovních neschopností vždy největší rozdíl právě u pracovní neschopnosti pro nemoc.

V přepočtu na 100 pojištěnců činil meziroční pokles nových pří-

padů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz 3,16 procentních bodů, ze 33,89 případů v roce 2009 na 30,73 případů v roce 2010, z toho bylo 27,56 případů pro nemoc, 1,20 pro pracovní úrazy a 1,98 pro ostatní úrazy.

Průměrná délka trvání 1 případu pracovní neschopnosti se meziročně snížila z 45,06 dne v roce 2009 na 44,69 dne v roce 2010.

Průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2010 výrazně pokleslo, a to v meziročním srovnání téměř o 0,5 procentního bodu na současných 3,763. Předčilo tak i snížení tohoto ukazatele v roce 2009 (4,184) a dostalo se tak na historicky nejnižší hodnotu od počátku šedesátých let.

Ženy tvoří 48 % všech nemocensky pojištěných osob, připadá na ně 51 % z celkového počtu

pracovních neschopností. Vyšší podíl žen na pracovní neschopnosti patrně souvisí s mateřskou úlohou žen, u nichž mohou být důvodem pracovní neschopnosti také komplikace v těhotenství, potraty či další příčiny související s reprodukcí. Případy pracovní neschopnosti z celkového počtu pracovních úrazů jsou u žen hlášeny pouze z 28 %, což je dáno hlavně i odlišnou strukturou zaměstnanosti žen, oproti mužům.

Průměrný počet nemocensky pojištěných žen se meziročně zvýšil z 2 019 tis. v roce 2009 na 2 077 tis. v roce 2010. V roce 2010 bylo 94 % všech případů pracovních neschopností žen zapříčiněno nemocí, 2 % pracovními úrazy a 4 % ostatními úrazy.

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti žen celkem se meziročně snížil z 747,2 tis.

na 682,2 tis. případů (tj. téměř o 8,7 %).

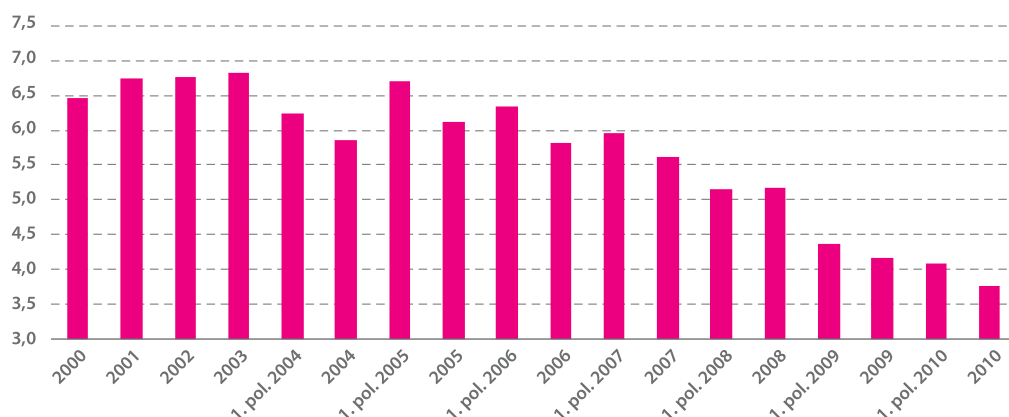
Průměrná délka trvání 1 případu pracovní neschopnosti žen se meziročně snížila z 46,41 dne v roce 2009 na 45,73 dne v roce 2010. Průměrné procento pracovní neschopnosti žen se meziročně snížilo z 4,706 v roce 2009 na 4,116 v roce 2010.

Pracovní neschopnost podle území ČR

Rozdíly intenzity pracovní neschopnosti podle územního členění jsou značně ovlivněny strukturou zaměstnanosti, charakterem převažující ekonomické činnosti a mírou nezaměstnanosti v daném regionu.

V letech 2009 a 2010 byl rozdíl mezi kraji s nejvyšším a nejnižším počtem pracovní neschopnosti na

Vývoj průměrného procenta pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v období 2000 až 2010

Zdroj: ČSÚ

100 pojištěnců menší než 6 případů. V obou uvedených letech bylo nejvíce pracovních neschopností na 100 pojištěnců hlášeno v Plzeňském kraji (33,80 v roce 2010) a (37,34 v roce 2009). Nejnižší počet případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců byl v Olomouckém kraji (28,23 v roce 2010) a (31,65 v roce 2009).

Rozdíl mezi nejkratší a nejdelší průměrnou délkou pracovní neschopnosti v krajích v roce 2009 byl téměř 20 dnů, v roce 2010 to bylo necelých 17 dnů. Průměrná délka trvání 1 případu pracovní

neschopnosti v České republice v roce 2010 činila 44,69 dne (v roce 2009 byla 45,06 dne).

Nejdelší průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti v roce 2010 byla hlášena ve Zlínském kraji (54,84 dne) a také v Olomouckém kraji (50,68 dne).

V Praze byla v roce 2010 díky relativně nízkému počtu případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a krátké průměrné době trvání pracovní neschopnosti nejnižší hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti (3,039). Poměrně nízké hodnoty průměr-

ného procenta pracovní neschopnosti v roce 2010 byly evidovány také v Karlovarském kraji (3,610) a Ústeckém kraji (3,691). Nejvyšší hodnoty průměrného procenta pracovní neschopnosti byly ve Zlínském kraji (4,634) a v Moravskoslezském kraji (4,284).

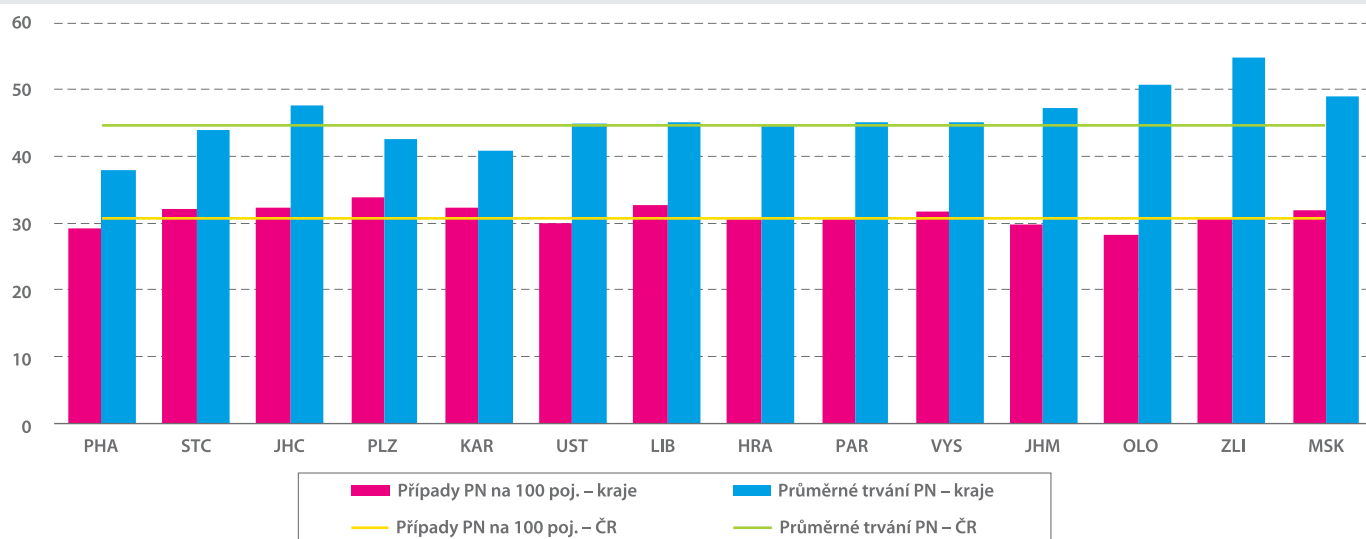
Členění podle skupin klasifikace ekonomických činností

Mezi roky 2008 a 2009 došlo v publikování dat o nově hlášených případech pracovní neschopnosti ke

změně klasifikace ekonomických činností z původních 13 skupin OKEČ na současných 20 skupin klasifikace CZ-NACE. Tato klasifikace zohledňuje technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za posledních 15 let, více odpovídá hospodářské realitě a je lépe srovnatelná s jinými mezinárodními klasifikacemi.

Nejvíce případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v roce 2010 bylo hlášeno u fyzicky náročných činností, jako jsou těžba a dobývání, kdy počet případů činil 39,97 (39,16 případů v roce 2009), nebo u zpracovatelského průmyslu, kdy počet případů v roce 2010 činil 36,77 (40,17 v roce 2009). V roce 2010 byly nejméně časté případy pracovní neschopnosti u osob pracujících v oblasti výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a osob pracujících v oblasti nemovitostí, kdy počet případů byl menší než 21 (méně než 25 případů v roce 2009). Celorepubliková průměrná délka trvání pracovní neschopnosti byla výrazně překročena v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (59,36 dne v roce 2010) a (60,52 dne v roce 2009). Vyšší byla ta-

Počet případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a průměrné trvání pracovní neschopnosti v krajích a ČR v roce 2010

Zdroj: ČSÚ

ké u pracujících ve stavebnictví a v sektoru ubytování, stravování a pohostinství (57,67 dne v roce 2010) a (52,67 dne v roce 2009). Průměrné trvání pracovní neschopnosti kratší než 32 dní v roce 2010 bylo evidováno u osob provozujících informační a komunikační činnosti a v oboru peněžnictví a pojišťovnictví, v roce 2009 u obou těchto ekonomických činností bylo průměrné trvání pracovní neschopnosti kratší než 30 dní.

Nejvyšší průměrné procento pracovní neschopnosti bylo v roce 2010 evidováno v zemědělství, lesnictví a rybářství (4,853) (v roce 2009 činilo 5,197), ve stavebnictví (4,843) (4,789 v roce 2009) a zpracovatelském průmyslu (4,427) (5,381 v roce 2009).

Nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2010 podle ekonomických činností bylo v těchto sektorech: činnosti exteriorních organizací a orgánů (1,619), informační a komunikační

činnosti (2,012) a výroby a rozvozu elektřiny, plynu, tepla (2,120).

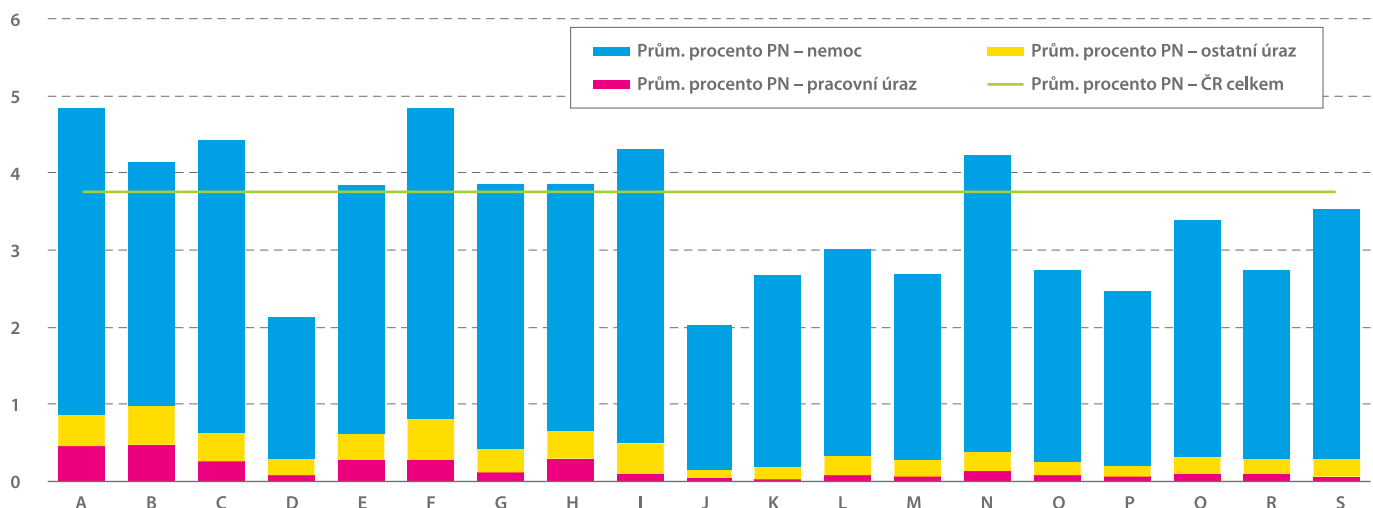
V roce 2010 v České republice v důsledku pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz denně chybělo na svých pracovištích 162 215 tis. pojištěnců, což ve srovnání se situací v roce 2009 bylo téměř o 15 747 tis. pojištěnců méně.

Anita Hrivíková
oddělení statistiky vzdělávání,
zdravotnictví, kultury
a sociálního zabezpečení

Náhrada mzdy za dočasnou PN v roce 2010

- Po dobu prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti je zaměstnanec zabezpečen náhradou mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel.
- Náhrady mzdy náleží za pracovní dny pracovní neschopnosti a to při dočasné pracovní neschopnosti od 4. pracovního dne (při karanténě od prvního dne).
- Od 15. do 30. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti pojištěnec pobírá 60 % denního vyměrovacího základu.
- Od 31. do 60. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti pojištěnec pobírá 66 % denního vyměrovacího základu.
- Od 61. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti pojištěnec pobírá 72 % denního vyměrovacího základu.

Průměrné procento pracovní neschopnosti podle skupin CZ-NACE v roce 2010

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na zdraví se zvýšily

Péče o zdraví se promítá do našich finančních nákladů stále ve vyšší míře.

Smysluplnějším řešením, ale zároveň náročnějším, by byla změna životního stylu, oproštění se od nezdravých návyků. Zatím stále raději volíme pohodlnější, i když finančně nákladnější řešení.

Lidé kvůli vlastnímu zdraví sahají do peněženky stále častěji. Zatímco výdaje domácností byly v minulých letech pouze doplňkovým zdrojem financování zdravotní péče, v současné době jejich význam vzrůstá. Konkrétně v roce 2005 šlo celkově do zdravotnictví 219 mld. Kč a z toho od občanů 23 mld. Kč. V roce 2009 už byly souhrnné výdaje 301 mld. Kč, z toho z rodinných rozpočtů přispěli lidé 43 mld. Kč. Od roku 2005 vzrostly výdaje domácností o 87 %, což je nejvíce ze všech finančních zdrojů. U zdravotních pojišťoven byl zaznamenán

nárůst o 33 % a veřejných rozpočtů o 22 %.

Náklady na léky vedou

Domácnosti každoročně vydávají největší část finančních prostředků na léky a prostředky zdravotnické techniky. Ani rok 2009 nebyl výjimkou a obě položky tvořily 55 % výdajů domácností na zdravotnictví. Za léky utratili lidé více než 18 mld. Kč. V uplynulých letech docházelo k postupnému zvyšování výdajů na předepsané léky, které vyvrcholilo v roce 2008 (9 878 mil. Kč). O rok

později byl zaznamenán jejich pokles o 11,7 %. Teprve následující roky ukáží, zda budou výdaje na předepsané léky nadále klesat nebo zda se jedná o náhodný výkyv. Podobný vývoj je patrný i u výdajů za volně prodejné léky. Oční optiky získaly prodejem především dioptrických brýlí přes 4 mld. korun. Více než 15 mld. korun zaplatily domácnosti za ambulantní péči, v níž jsou zahrnuty především výdaje za nadstandardní služby u stomatologů a platby za různá potvrzení a aplikace nepovinného očkování u praktických lékařů.

Regulační poplatky

Od ledna 2008 začali pacienti nově hradit zdravotnickým zařízením regulační poplatky, které se tak staly nedílnou součástí přímých výdajů domácností. Z výsledků posledního šetření Centra pro výzkum veřejného mínění vyplývá, že v české populaci nesouhlasilo v roce 2008 se zavedením poplatků 70 % občanů, přičemž 42 % vyslovilo jasné ne. O rok později byly názory české veřejnosti k tomuto kroku o poznání mírnější. Odmítavě se k regulačním poplatkům

Výdaje domácností podle druhu péče

Druh péče (ICHA-HC)	Mil. Kč					Index 2009/2008	Průměrné roční tempo růstu (v %)
	2000	2005	2007	2008	2009		
1 Léčebná péče	3061	4840	7464	12533	16481	131,5	35,84
1.1 Lůžková péče	232	268	407	631	1029	163,1	39,98
1.3 Ambulantní péče	2829	4572	7056	11902	15452	129,8	35,59
1.3 Ambulantní péče (kromě 1.3.2)	994	1500	2559	4551	5908	129,8	40,88
1.3.2 Stomatologická péče	1835	3072	4498	7351	9544	129,8	32,76
2 Rehabilitační péče	427	817	1204	1879	2939	156,4	37,72
2.1 Lůžková péče	349	634	965	1493	2437	163,2	40,02
2.3 Ambulantní péče	78	183	239	386	502	130	28,7
5 Léky a PZT	10385	17454	22823	26876	23721	88,3	7,97
5.1 Léky	7881	13114	17473	20556	18143	88,3	8,45
5.1.1 Předepsané léky	2144	4770	6778	9878	8718	88,3	16,27
5.1.2 Volně prodejné léky	5439	7942	10196	10052	8872	88,3	2,81
5.1.3 Ostatní léky	298	401	500	626	553	88,3	8,37
5.2 PZT	2504	4340	5349	6320	5578	88,3	6,47
5.2.1 Brýle	2006	3343	4120	4868	4296	88,3	6,47
5.2.2 OP pomůcky	163	265	327	386	340	88,2	6,43
5.2.9 Ostatní PZT	335	732	903	1066	941	88,3	6,48
Celkem	13873	23110	31491	41288	43141	104,5	16,89

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na regulační poplatky na jednoho pojištěnce podle agregovaných věkových skupin (v Kč)

Věková skupina	Poplatky za recept		Poplatky za návštěvu lékaře		Poplatky za hospitalizaci		Poplatky za pohotovost	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
0-19	194	285	132	212	92	91	12	13
20-59	137	205	121	187	65	73	19	18
60+	557	652	251	273	306	342	13	13
Průměr	211	299	132	184	107	135	21	19

Zdroj: ČSÚ

stavělo 63 % obyvatel, z toho 34 % projevilo rozhodný nesouhlas.

Za regulační poplatky v roce 2009 vydaly domácnosti 5,78 mld. korun (oproti roku 2008 nárůst o 3,7 procentních bodů), z toho za poplatky za recept, resp. za předepsané léčivé přípravky či potraviny pro lékařské účely 2,66 mld., za návštěvu u lékaře 1,65 mld., za hospitalizaci v nemocnici popř. ústavní a lůžkovou péči 1,27 mld. a za pohotovost 208 mil. korun. Připomeňme, že u lékaře a za položku na recept pla-

tí lidé 30 korun, za den v nemocnici 60 korun a za pohotovost 90 korun. Vyšší poplatky připadají na ženy (637 Kč na osobu a rok) než na muže (471 Kč). Týká se to téměř všech druhů regulačních poplatků, pouze v případě poplatku za pohotovost uhradili v průměru vyšší částku muži. Zatímco v roce 2008, kdy byly zavedeny regulační poplatky, poklesly počty ošetření na pohotovosti i počty předepsaných léků, o rok později došlo k jejich opětovnému nárůstu. Je patrné, že

si lidé na regulační poplatky natolik zvykli, že je neodradí ani od častějšího využívání pohotovostních služeb, jejichž počet se v porovnání s předchozím rokem nejvíce zvýšil.

Investice na zdraví

Pokud bychom rozdělili pojištěnce podle věku do tří základních skupin, a to na skupinu do 19 let (kterou lze s určitou nepřesností považovat za skupinu dětí), od 20 do 59 let (produktivní věk) a od 60 let výše (post-

produktivní věk), potom je zřejmé, že s růstem věku rostou i uhrazené poplatky za recept, za návštěvu lékaře a za hospitalizaci, naopak poplatky za pohotovost s věkem klesají (nejvyšší hradili muži, resp. chlapci ve věkové skupině do 19 let). Průměrný nejstarší pojištěnec hradil zhruba pětinašobné poplatky za recept v porovnání s pojištěncem nejmladším. V případě poplatku za hospitalizaci a za návštěvu lékaře to byl zhruba dvojnásobek a v případě poplatku za pohotovost jen asi polovina částky (uhrazené pojištěncem nejmladším).

Podrobné informace o vývoji výdajů na zdravotnictví i z ostatních finančních zdrojů najdete na http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/3306-11-r_2011.

Vladimíra Kalnická
oddělení statistiky vzdělávání,
zdravotnictví, kultury
a sociálního zabezpečení

Výdaje na regulační poplatky v roce 2009 podle věku a pohlaví (v tis Kč)

Věková skupina	Poplatky za recept		Poplatky za návštěvu lékaře		Poplatky za hospitalizaci		Poplatky za pohotovost	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
0-04	51 120	44 898	16 378	14 053	23 464	18 642	14 496	12 110
05-09	27 203	23 231	14 270	12 060	11 518	8 877	8 485	7 482
10-14	20 133	19 311	10 655	10 826	9 886	9 056	5 734	4 868
15-19	22 935	34 651	22 784	32 016	10 276	12 968	7 235	7 096
20-24	19 587	36 002	32 072	48 989	10 673	14 309	8 565	8 596
25-29	24 616	45 201	35 917	55 698	13 016	24 133	8 742	8 272
30-34	36 372	61 747	46 759	71 543	17 397	29 680	9 900	9 199
35-39	39 117	59 944	43 769	66 078	17 098	20 439	8 052	7 179
40-44	42 773	61 518	40 965	61 506	19 815	19 033	6 279	5 457
45-49	53 278	74 655	43 526	65 894	23 954	24 057	5 334	4 797
50-54	81 066	111 260	55 064	82 945	38 404	35 451	5 159	5 005
55-59	118 886	149 046	69 267	93 361	56 219	45 932	4 935	5 060
60-64	144 094	178 617	71 670	93 898	66 133	55 776	4 248	4 463
65-69	124 252	169 514	57 650	80 344	59 738	60 530	2 846	3 296
70-74	96 437	149 729	43 111	64 342	49 966	64 580	1 935	2 601
75-79	89 045	159 429	38 022	61 345	53 188	89 975	1 825	2 692
80-84	57 345	123 877	22 616	39 975	40 700	93 387	1 292	2 208
85+	28 659	79 744	10 068	20 804	26 595	87 699	784	1 527
Celkem	1 076 919	1 582 374	674 564	975 676	548 039	714 522	105 845	101 909
Celkový součet	2 659 293		1 650 240		1 262 561		207 754	

Zdroj: ČSÚ

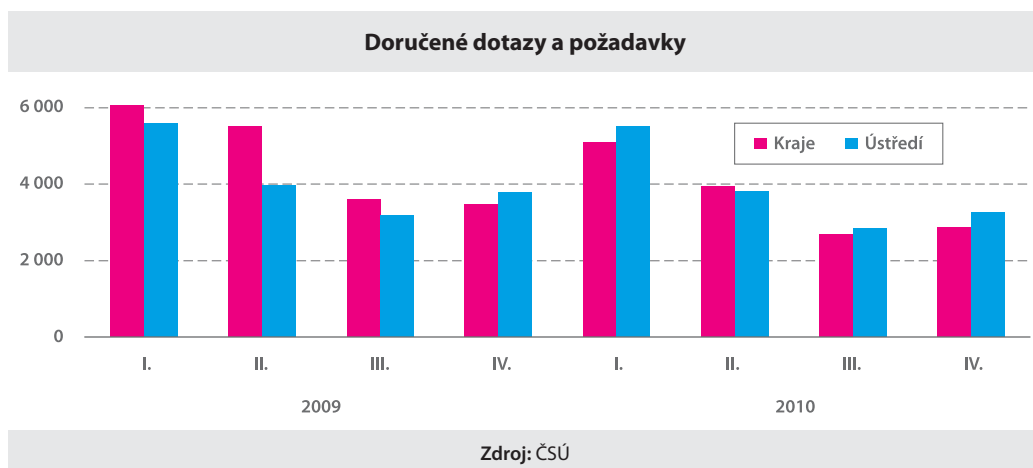
Informační služby ČSÚ v roce 2010

Poskytování informací o výstupech vzniklých z činnosti ČSÚ pro veřejnost zajišťují pracoviště odboru informačních služeb ČSÚ.

Tato pracoviště v roce 2010 obdržela a zodpověděla téměř 30 tisíc dotazů a požadavků různé náročnosti. Z tohoto počtu bylo v ústředí ČSÚ vyřízeno 51 % a na krajských pracovištích 49 %.

Množství doručených dotazů není v průběhu roku rovnoměrné, nejvíce zákazníků se na ČSÚ již tradičně obrací v 1. čtvrtletí, zejména pak v lednu, kdy je zveřejněn údaj o výši inflace v předchozím roce.

V oblasti poskytování elektronických výstupů bylo v roce 2010 uzavřeno 20 nových smluv na odběr databáze Registru ekonomických subjektů (RES), v tom 10 nových smluv na pravidelnou aktualizaci RES a 10 na jednorázový odběr RES. Celkem je evidováno 184 stálých klientů RES. Mimo smluv na poskytování RES bylo v roce 2010 uzavřeno 29 nových smluv, včetně dodatků nebo dohod na poskytování dat z RSO (Registr sčítacích obvodů), demografické statistiky a na poskytování dat ze SLDB.

V roce 2010 bylo uzavřeno 34 smluv na poskytnutí mikrodat. V tomto režimu byly poskytnuty údaje např. z výběrového šetření pracovních sil, výzkumu a vývoje, ze statistik výběrových šetření u domácností a z demografie, a to na základě smluv mezi ČSÚ a odběrateli z řad výzkumných pracovišť a vysokých škol.

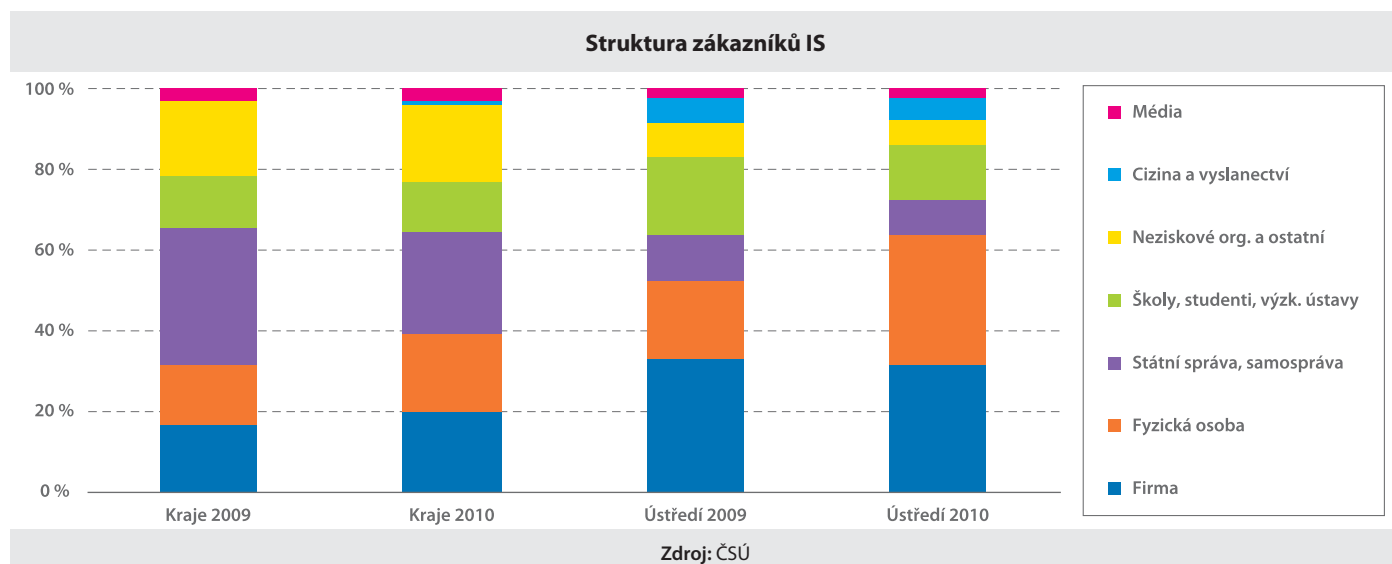
Důležitým aspektem vyřizování požadavků je doba potřebná k vyřízení. Všechna pracoviště se dlouhodobě snaží vyřizovat poža-

davky co nejrychleji. Na zhruba 3 až 5 % všech požadavků nelze odpovědět, statistika požadované údaje buď nesleduje, nebo informace nejsou k dispozici v dostatečné územní (resp. odvětvové) podrobnosti.

Kdo jsou zákazníci ČSÚ

Také v roce 2010 bylo nejvíce zákazníků v krajích z oblasti státní správy a samosprávy (25,5 %), je to však o 8,1 % méně než v roce

minulém. Nárůst počtu zákazníků byl zaznamenán zejména ve skupině fyzická osoba (o 4,4 %) a firma (o 3,2 %). V ústředí je pak největším příjemcem informací skupina fyzická osoba (32,5 %) a firma (31,6 %). Ve skupině fyzická osoba je to nárůst oproti loňskému roku o 13,2 %. Jak v ústředí, tak v regionech se meziročně snížil zájem o statistické informace z řad uživatelů ve skupině školy, studenti, výzkumné ústavy.

Doba vyřízení jednorázových zakázek v roce 2009 a 2010

Doba trvání vyřízení požadavku	2009		2010	
	kraje	ústředí	kraje	ústředí
Tentýž den	96,2	88,8	95,5	88,3
1 den	2,2	5,8	2,5	5,6
2 dny	0,6	2,1	0,7	2,3
3 až 8 dnů	0,7	2,6	0,7	2,9
9 až 30 dnů	0,2	0,6	0,3	0,7
31 a více dnů + dosud nevyřízené	0,1	0,1	0,3	0,2
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ

Témata zakázek

Skladba témat za ústředí a za kraje se na prvních třech místech neliší. Podstatný rozdíl nacházíme u tématu RES, kdy v krajích je téměř polovina dotazů spojena s tímto tématem, v ústředí jen pětina dotazů. Jedná se jak o jednoduché výpisy a ověření IČO, tak o složité výběry a třídění podle zákazníkem zadaných klíčů.

Tržby za produkty

Tržby za produkty, které ČSÚ prodává, narostly v roce 2010 o 386 tis. Kč a dosáhly celkové výše **5 119,1 tis. Kč**. V porovnání s rokem 2009 je to nárůst celkem o 8,2 %, v ústředí o 8,7 %, na krajích o 3,1 %.

Zvýšený objem tržeb je způsoben zejména zvýšeným zájmem uživatelů o prodej RES a klasifikací a číselníků. V ostatních sledovaných skupinách prodeje klesají. Na poklesu tržeb se stejně jako v minulých

letech projevilo zveřejňování dat na internetu a již výrazně zredukovaný Ediční plán. Tržby za prodej publikací a za předplatné titulů z EP tak meziročně klesly o více než 15 %.

Publikační činnost

Ediční plán publikací na rok 2010 obsahoval celkem 75 titulů.

Informace o produktech a službách byly v roce 2010 uživatelům k dispozici opět prostřednictvím **Katalogu produktů**, který přináší informace o všem, co jednotlivé statistiky zveřejňují včetně termínů publikování všech výstupů. Katalog je zveřejněn na internetových stránkách úřadu a jeho nedílnou součástí je Ediční plán a kalendář Rychlých informací.

Mezinárodní informační služby

Prostřednictvím oddělení mezinárodních informačních služeb bylo

vyřízeno 244 dotazníků pro mezinárodní organizace. Jejich počet oproti roku 2009 stoupl o 6,6 %. Zapojením úřadu do sítě národních kontaktních center European Statistical Data Support (ESDS) bylo v rámci služby ESDS zodpovězeno 702 dotazů, tedy o 6,4 % více než v roce 2009.

Nejvíce dotazníků bylo předáno OECD, Evropské komisi, OSN, Mezinárodnímu měnovému fondu, Eurostatu a ILO, což představuje celkem 93,4 % všech vyřízených zakázek.

Nejčastějším **jazykem odpovědi** (94 %) byla čeština (více než 90 % podkladů, ze kterých bylo čerpáno, je však k dispozici v jiném jazyce, zejména pak v angličtině, příp. němčině či francouzštině). Z celkového počtu dotazů byla 4 % dotazů v angličtině, vyskytly se však i dotazy ve slovenštině, němčině či francouzštině. Téměř polovina uživatelů (46 %) žádala **informace o Ev-**

ropské unii (s uvedením údajů za všechny členské země EU), 16 % zakázek se týkalo rozličných kombinací skupin zemí, 6 % dotazů směřovalo na Českou republiku a 4 % dotazů na Německo. Pokud jde o **národnost uživatelů**, více než 93 % bylo z České republiky, 3 % ze Slovenska a po 1 % z Německa a dalších zemí. Naprostá většina dotazů (více než 99 %) byla zodpovězena v průběhu 24 hodin, velká část z nich ještě tentýž den.

Ústřední statistická knihovna 2010

Do knihovny se nově zaregistrovalo 108 čtenářů, k 31. 12. 2010 knihovna evidovala **1 706 registrovaných uživatelů**. V průběhu roku knihovnu v ČSÚ navštívilo 1 957 uživatelů, kteří si vypůjčili, převážně k prezenčnímu studiu, celkem 14 540 publikací, z toho 10 235 knih a 4 305 periodik.

K 31. 12. 2010 bylo ve fondu Ústřední statistické knihovny zpracováno a uloženo **celkem 40 895 svazků**. Současně měla knihovna v uplynulém roce v evidenci celkem **171 titulů tištěných novin a časopisů**, a to jak pro fond knihovny, tak i pro pracovníky ČSÚ.

Veronika Tichá
odbor informačních služeb

Nejčastější témata požadavků a skladba uživatelů – mezinárodní informační služby

Téma	Podíl v %	Uživatel	Podíl v %
Práce a sociální statistiky	22,1	Studenti	36,3
Makroekonomika	18,2	Podnikatelské subjekty	23,1
Zahraniční obchod	12,4	Soukromé osoby	21,4
Ceny	9,5	Národní statistické úřady	8,4
Služby	7,0	Veřejná správa	5,6
Kombinace témat	6,8	Média	3,0
Průmysl a stavebnictví	6,4	Ostatní	2,2

Zdroj: ČSÚ

Otázky pro Evžena Korce, generálního ředitele společnosti Ekospol, a.s.

Co se vám vybaví, když se řekne Český statistický úřad?

V první řadě se mi vybaví respektovaná instituce s dlouhou tradicí a výbornou reputací. Analýzy a studie vydávané Českým statistickým úřadem jsou pro mě cenným a pravidelně využívaným zdrojem informací pro mé manažerské rozhodování. Nejčastěji využívám studie a analýzy stavebního a bytového trhu, vývoje v počtu stavebních zakázek, vydaných stavebních povolení a informace o zahájených a dokončených bytech. Jejich největší výhodou je nezávislost, přesnost a ověřitelnost, v analýzách ČSÚ není prostor pro spekulace a případné záměrné manipulace výsledků. A to je dobře.

Předpokládám, že během své vědecké činnosti jste se statistikou přicházeli do styku běžně. Nebo jste se s ní sblížili až při podnikání?

Máte pravdu. Svou vědeckou kariéru jsem spojil s onkologií, především s výzkumem příčin vzniku rakoviny na virové bázi. Při testování našich hypotéz jsme často vycházeli právě ze statistik z pozorování jednotlivých vzorků pacientů.

Pro rozhodování v jakémkoli oboru podnikání je pak statistika klíčová. Z dat zveřejňovaných ČSÚ lze získat velmi cenné informace o velikosti a potenciálu cílového trhu, trendech v jeho vývoji a mnoha dalších aspektech. Zásadní přínos statistik pro správné manažerské rozhodování je také důvodem, proč jsme v Ekospolu zhruba před pěti lety začali detailně monitorovat pražský developerský trh. Dnes je náš systém monitoringu a analýzy respektovaným zdrojem nejen pro média, ale výsledky našich analýz a predikce vývoje trhu s byty často citují také banky a poradenské společnosti.

Jak velký vliv na prodej bytů mají výhodné nabídky hypoték? Pokud by banky velmi výrazně přitvrdily s poskytováním hypoték, mnoho bytů by se asi neprodalo. Nebo se vloni byty nekupovaly pouze kvůli tomu, že byly předraženy?

Vliv dostupnosti hypoték na poptávku po vlastním bydlení je naprosto zásadní. Podle dat z našeho prodeje financují či spolufinancují 4 z 5 našich zákazníků své bydlení formou hypotéky.

Data z našeho monitoringu hovoří o tom, že se vloni byty prodávaly lépe než v roce 2009. V roce 2009 se prodalo v Praze celkem 1 941 nových bytů, vloni pak již 2 691. Trh tedy vzrostl o více než 38 %, což vůbec není špatné. Důležité je ale vysvětlit metodiku – prodej bytu v našem pojetí je realizován v momentě podpisu rezervační, předkupní nebo kupní smlouvy, nikoli až v momentě zapsání vlastníka do katastru nemovitostí. Z vlastní praxe totiž víme, že zhruba 70–80 % všech bytů v novostavbách je prodáno již ve fázi výstavby nebo dokonce ještě před jejím zahájením. A tam je časový posun od podpisu smlouvy k zanesení vlastníka do katastru v rozmezí zhruba 12–18 měsíců.

Pokud byl tedy v roce 2010 nízký počet zápisů do katastru, znamená to, že reálně v druhé polovině roku 2008 a v roce 2009 byla takto nízká poptávka po bydlení.

Podepsala se hospodářská krize nějak výrazně na chování developerů? Nebo jim jen stačilo necelé dva roky počkat, až se budou byty zase kupovat? Ty se přece jen tak nezkaží.

Krize rozhodně developerskému trhu pomohla, výrazně se pročistil. Podle našich dat se počet aktivních developerů, kteří staví či prodávají v Praze alespoň jeden rezidenční projekt s 50 a více byty, snížil ze 115 na počátku roku 2008 na 67 na konci roku 2010.

S tezí o tom, že „byty se jen tak nezkaží“, nemohu souhlasit. Každý byt, který je po dokončení neprodáný, znamená pravidelný měsíční náklad. A to nemluvím jen o pravidelných poplatcích, ale také o administrativních nákladech, nákladech na marketing a tak dále. My máme v Ekospolu velmi striktní pravidlo, že každý z našich rezidenčních projektů musí být v době dokončení vyprodáný. Pokud by nám někde zůstalo více než 10 % neprodaných bytů po dokončení, byl by to pro nás neúspěšný projekt.

Mnoho bytů v České republice je v panelových domech. Jak je to s jejich životností?

Jsem přesvědčen, že masivní výstavba panelových sídlišť byla reakcí na populační boom a byla projektována s životností na nějakých 40–50 let. Dnes již obyvatelstvo sídlišť zdaleka není tak homogenní, jako bylo v době, kdy se do domů stěhovali první obyvatelé, a to přináší některé problémy. Desetitísíková panelová sídliště jsou jistým dědictvím doby, která je již dnes překonána. Odklon od bydlení v panelových domech k novostavbám je zřejmý a v budoucnu bude akcelerovat. Podle mne opravdu hrozí, že se časem ze sídlišť stanou ghetta, jako např. v některých částech Berlína, které patřily do bývalého východního Německa.

Moderní standard bydlení je dnes již úplně někde jinde, počínaje spotřebou energií a konče třeba standardem vybavení a počtem obyvatel v domech. A lidé to vědí.

Jak se vy díváte na paneláky? Jsou například proti cihlovým domům opravdu tak špatné nebo prostě v době jejich výstavby nebyla jiná možnost?

Do velké míry jsem již odpověděl výše. V době, kdy se první panelové domy stavěly, byly na úrovni tehdejších standardů. Dnes je ale kvalita bydlení v paneláku v porovnání s kvalitními novostavbami nesrovnatelná, a nejde jen o technický stav a možnosti budovy. Jde také o úroveň lokality, klid, blízkost přírody, soužití se sousedy apod.

Vaše společnost se soustřeďuje na Prahu. Je v Praze ještě dostatek míst, kde je možné stavět? Nebude to na úkor zeleně?

Myslím si, že pokud je nová výstavba projektována citlivě, pak městu jednoznačně prospívá. Nové byty se nestaví na úkor zeleně, ale v lokalitách, které územní plán definuje jako vhodné pro výstavbu. Máte ale pravdu – vhodných lokalit pro výstavbu kvalitního bydlení je v Praze skutečně nedostatek. A to mluvím za Ekospol, který je jedním z největších vlastní-

ků pozemků v Praze a okolí. Jen v Praze vlastníme okolo 200 tisíc metrů čtverečních, v Roztokách u Prahy pak dalších 300 tisíc.

Liší se nějak výrazně developerský trh s byty v ČR a v sousedních zemích?

Developerský trh v ČR rovná se Praha, pak dlouho, dlouho nic, a pak možná některá větší krajská města. Trh je tedy zatím velice koncentrovaný a je otázkou mnoha desetiletí, než se to změní. Lze předpokládat, že v zemích sociodemograficky a ekonomicky příbuzných České republice, jako je např. Slovensko, je situace velmi podobná.

Naproti tomu v rozvinutých zemích západní Evropy, jako např. v Německu, je dostatečně vysoká kupní síla i u obyvatelstva menších měst. V důsledku toho není tamní trh tolik koncentrovaný do největších měst, ale developerské projekty vznikají jako přirozená reakce na poptávku po novém bydlení i v menších městech. Do tohoto stavu dospěje Česká republika až za několik desítek let vývoje, až se životní úroveň a kupní síla Čechů vyrovná se západní Evropou.

Zabýváte se výhradně bytovou výstavbou. Neláká vás aspoň trochu i nebytová? Postavit nějaký ten hotel, školu, nemocnici nebo nákupní centrum je určitě také zajímavé.

Vycházím z přesvědčení, že člověk by měl dělat to, co dělá nejlépe. Především proto se specializujeme výhradně na rezidenční výstavbu. Druhým faktorem je návratnost investice – cílem rezidenčního developera je koupit pozemek, území nějakým způsobem rozvinout, vyprojektovat, a následně byty postavit a prodat. V případě komerčních nemovitostí vstupují do hry další faktory. Nemovitost se musí nejprve pronajmout a teprve poté jí lze prodat. Komerční nemovitosti navíc prodáváte fondům, které se

na takové investice specializují, nikoli koncovým uživatelům. O jiné než rezidenční výstavbě tedy neuvažujeme.

A ta nejdůležitější otázka na závěr, vyplnil jste sčítací formuláře?

Samozřejmě, sčítací formuláře jsme s rodinou vyplnili pár dnů po obdržení. Již nyní se těším na statistické výstupy ze sčítání. Zajímají mne především data o nájemním a vlastnickém bydlení a jeho vývoji v čase.

Děkuji za rozhovor.

RNDr. Evžen Korec, CSc.

VZDĚLÁNÍ: Je absolventem Univerzity Karlovy, obor molekulární biologie a genetika. V roce 1981 získal titul RNDr. V letech 1983–1986 byl vědeckým aspirantem v Československé akademii věd. V roce 1986 získal titul CSc.

JINÁ ČINNOST: Od roku 1986 dlouhodobě pobýval v zahraničí – Německo, Anglie a Francie – kde pracoval na univerzitách v Göttingenu, Londýně a Paříži.

ZAMĚSTNÁNÍ: V roce 1992 založil a od té doby řídí společnost EKOSPOL a.s., která patří mezi přední developery v České republice.

Evropský statistický systém

Evropská statistika představuje zásadní příspěvek k budování informační kapacity nutné pro podporu strategických cílů EU a jejích politik a nástrojů. Vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky zajišťuje seskupení institucí - Evropský statistický systém (ESS).

Vznik ESS

Kořeny ESS a evropské statistiky sahají do období počátků poválečného integračního procesu. Evropské společenství uhlí a oceli zřizuje roku 1952 statistickou službu, později změněnou ve statistickou divizi a ještě později ve statistický úřad, dnes Eurostat. Cílem statistické služby bylo uspokojit potřebu informací nutných při rozhodování, plánování a realizaci politik Společenství. Získávání takových informací by však nebylo možné bez spolupráce s národními statistickými službami členských států a jimi dodávaných údajů. Postupně se tak vyvíjel systém poskytující srovnatelné statistiky na nadnárodní, evropské úrovni.

Pojem ESS byl již dříve mezi statistiky běžně používán – zpravidla jako souhrn institucí podílejících se na produkci statistiky Společenství. S definicí pojmu ESS se však setkáváme až v roce 2005 v rámci textu Kodexu evropské statistiky, podle něhož je ESS

partnerství tvořené Eurostatem, národními statistickými institutami a dalšími národními statistickými orgány zodpovídajícími v členském státě za vytváření a rozšiřování evropských statistik. Tento princip převzalo i nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 223/2009 o evropské statistice (dále „nařízení č. 223“), v jehož článku 4 je pojem ESS poprvé právně zakotven; nově je zde přidán „vývoj“ evropské statistiky jako součást celého procesu. Použitý pojem „partnerství“, které v kontextu spojení evropských a národních institucí není obvyklé, vychází z potřeby vzájemné spolupráce a také spolupodpovědnosti za její výsledek, kterým jsou statistická data na evropské úrovni.

Součásti ESS

Jak bylo zmíněno, podstatou ESS je partnerství mezi Eurostatem a národními statistickými orgány. Eurostat zajišťuje vypracovávání evropských statistik a koordinuje

statistické činnosti dalších orgánů a institucí EU. Na národní úrovni jsou hlavními koordinátory všech činností souvisejících s procesem tvorby evropských statistik národní statistické úřady. Spolu s nimi jsou součástí ESS další vnitrostátní orgány, jež v jednotlivých členských státech odpovídají za vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky. Eurostat má za úkol přípravu a aktualizaci seznamu těchto orgánů, který je přístupný na internetové stránce Eurostatu. Zapojení v ESS znamená závazek respektovat povinnosti dané nařízením č. 223, tj. zejména dodržovat statistické zásady stanovené tímto nařízením (profesionální nezávislost, nestrannost, objektivita, spolehlivost, statistická důvěrnost, efektivita nákladů) a rozpracované v Kodexu evropské statistiky, dále podílet se na realizaci úkolů stanovených v Evropském statistickém programu a přijmout pravidla a principy ochrany důvěrných údajů. Kromě 27 členských států EU jsou ke spolupráci v rámci ESS úzce přidruženy také statistické orgány zemí EFTA/EEA a Švýcarska. Protože je evropská statistika rozvíjena, produkována a šířena nejen v rámci ESS, ale také v rámci Evropského systému centrálních bank (ESCB), byla legislativně ošetřena spolupráce obou systémů, zvláště pravidla pro předávání důvěrných dat z ESS do ESCB tak, aby byla respektována jejich důvěrnost (využití důvěrných dat pouze pro statistické účely).

Pracovní orgány v rámci ESS

Hlavní „páteř“ systému orgánů v rámci ESS tvoří Výbor pro ESS (ESS Committee), porady ředitelů (Directors' Groups) a pracovní skupiny (Working Groups). Další prvky a orgány, které fungují v rámci ESS nebo s ním souvisejí, jsou zejména Partnership Group, komitologické a expertní výbory Evropské komise v oblasti statistiky, ESSnets, Task Forces, sponzorství (sponsorships) a konference předsedů statistických úřadů (Directeurs Généraux des Instituts Nationaux de Statistique, DGINS).

Výbor pro ESS fungoval do roku 2009 pod názvem Výbor pro statistické programy (SPC). Nařízením č. 223 určilo výboru nový název ale hlavně rozšířilo oblast jeho působnosti, která kromě pomoci Evropské komisi při schvalování právních předpisů zahrnuje i odborné vedení ESS pro vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky. Tato právní úprava tak zohlednila faktický posun ve fungování tohoto výboru. Protože se jednání SPC účastnili předsedové statistických úřadů, výbor se od doby svého vzniku postupně stále více zabýval nejen statistickými programy ale i dalšími důležitými strategickými záležitostmi, které ovlivňovaly chod celého systému. Výboru pro ESS předsedá generální ředitel Eurostatu a jako pozorovatelé se účastní zástupci zemí EFTA a Švýcarska. Stanoviska zaujímá výbor jak při jednání (čty-

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 223/2009

ze dne 11. března 2009 o evropské statistice

Článek 4

Evropský statistický systém

Evropský statistický systém je partnerství tvořené statistickým úřadem Společenství, kterým je Komise (Eurostat), a národními statistickými úřady a jinými vnitrostátními orgány, jež v jednotlivých členských státech odpovídají za vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky.

řikrát ročně), tak formou písemné procedury.

Porady ředitelů jsou spojovacím prvkem mezi úrovní expertní (pracovní skupiny) a vrcholnou (Výbor pro ESS, resp. další výbory). Proto se v rámci své náplně věnují řízení příslušných pracovních skupin a zároveň se vyjadřují i ke strategickým otázkám. Momentálně existuje sedm formací porad pro následující oblasti: makroekonomické statistiky, statistiky podnikání, zemědělské statistiky, sociální statistiky, regionální a prostorové statistiky, statistika a účty životního prostředí, metodika.

V **pracovních skupinách** jsou členské státy zastoupeny prostřednictvím svých expertů. Náplní jejich práce je příprava legislativy, sledování plnění požadavků, výměna zkušeností. Kromě skupin zaměřených na specifické oblasti statistiky (kterých je většina) existují skupiny s průřezovou náplní, jako např. příprava statistických programů, statistická důvěrnost, lidské zdroje, diseminace, finanční otázky apod.

Užší skupina hlav národních statistických úřadů a Eurostatu - **Partnership Group** - připravuje agendu jednání Výboru pro ESS, monitoruje jeho činnost, navrhuje strategická témata k diskusi a je prostředníkem mezi členy Výboru i vůči institucím EU. Má celkem deset členů, zástupci národních statistických úřadů se pravidelně střídají. Vzhledem ke svému složení požívá tento orgán v rámci ESS značnou neformální autoritu.

Vznik **komitologického výboru** vyplývá vždy z právního předpisu příslušného dané oblasti statistiky. Na jeho základě se výbor, který je složen z expertů členských států EU, účastní schvalování předpisů. Kromě této funkce se výbory zabývají šířeji předmětnou problematikou. V oblasti statistiky je hlavním komitologickým výborem Výbor pro ESS. Další byly

zřízeny pro oblast zemědělské statistiky, národních účtů, statistiky zahraničního obchodu, statistiky platební bilance a prostorových informací. Další výbory **jsou výbory expertními**, které se svým složením a funkcí blíží pracovním skupinám. Zvláštní postavení mezi výbory v oblasti statistiky má **Výbor pro měnovou a finanční statistiku a statistiku platební bilance**, společný výbor ESS a ESCB.

ESSnets – tzv. „sítě spolupráce“ – jsou společné projekty řešené skupinou statistických institucí v rámci ESS. Jejich existence vyplynula z potřeby vyššího zapojení členských zemí do rozvojových aktivit na evropské úrovni v zájmu celého systému. Proto je pro tyto projekty poskytována finanční podpora z prostředků EU formou grantů. K projektu se země připojují na základě zájmu. Skupiny expertů statistických úřadů zainteresovaných zemí pak řeší určitý rozvojový úkol, jehož výsledky jsou využitelné i těm, kteří přímo zapojeni nejsou.

V **Task Forces** jsou sdruženi experti - zástupci zemí, které projevily zájem zapojit se do řešení konkrétního úkolu. Vznikají na základě specifického mandátu a – na rozdíl od pracovních skupin – je jejich působení omezeno na dobu řešení problému.

Od počátku roku 2009 jsou zaváděny „**sponsorship**“ modely jako nová forma spolupráce v rámci ESS. Sponsorship je svojí povahou Task Force, který se pod vedením vysokých představitelů národních statistických úřadů a Eurostatu zabývá vybranými tématy průřezového charakteru. Sponsorship zastrešuje vždy jeden z národních statistických úřadů společně s Eurostatem, ostatní země se mohou zapojovat jako účastníci. V současné době pracují sponsorships zaměřené např. na problematiku kvality, komunikace či standardizace.

Konference předsedů statistických úřadů (Directeurs Généraux des Instituts Nationaux de Statistique – DGINS) vznikla již v roce 1953. Schází se jedenkrát ročně v jednom z členských států a její jednání řídí předseda hostitelského statistického úřadu. Každý DGINS je zaměřen na určité, předem dohodnuté oblasti. Tématem zatím posledního DGINS v roce 2010 v Bulharsku bylo „Measuring Progress, Well-being and Sustainable Development“.

Významné orgány v oblasti statistiky mimo ESS

V oblasti statistiky dále fungují specifické výbory, které nejsou součástí ESS, avšak ve vztahu k jeho činnosti jsou také významné – je to Evropský statistický poradní výbor (European Statistical Advisory Committee) a Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou (European Statistical Governance Advisory Board).

Evropský statistický poradní výbor byl zřízen Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady v roce 2008 jako náhrada Evropského poradního výboru pro statistické informace v hospodářské a sociální oblasti (CEIES). Počet jeho členů je 24 a jsou nominováni Evropskou komisí a dalšími orgány. Úkolem výboru je spolupráce při přípravě statistických programů, zprostředkovávání informací a návrhů od uživatelů, respondentů a institucí a vypracování zpráv pro Evropský parlament, Radu a Evropskou komisi o potřebách uživatelů.

Také **Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou** byla zřízena v roce 2008. Počet jejích členů je sedm, z nich tři jsou jmenováni Evropským parlamentem a čtyři Radou. V současné době je jedním ze zástupců Rady i někdejší předseda ČSÚ E. Outrata. Úkolem komise je zejména při-

prava výroční zprávy pro Evropský parlament a Radu o dodržování Kodexu evropské statistiky, dále poradenství ohledně dodržování Kodexu, otázky důvěry uživatelů v evropské statistiky, šíření a aktualizace Kodexu apod.

Úzká spolupráce existuje mezi Evropským statistickým systémem a **Evropským systémem centrálních bank**, a to jak na úrovni Eurostatu a Evropské centrální banky, tak i na úrovni národní. Zástupci ECB se účastní jednání Výboru pro ESS a naopak zástupce Eurostatu zasedání statistického výboru ESCB. Spolupráce je motivována mj. snahou po vyšší efektivnosti při produkci evropské statistiky, která je zabezpečována oběma systémy.

Vybrané aktivity a iniciativy

Výbor pro evropský statistický systém je iniciátorem a vlastníkem **Kodexu evropské statistiky**, který vznikl v roce 2005. Rozpracovává zásady, kterými se ESS řídí v zájmu zajištění nezávislosti, bezúhonnosti a odpovědnosti. Plnění Kodexu je monitorováno formou sebehodnocení i dalšími způsoby (např. v období 2006–2008 týmy zástupců Eurostatu a národních statistických úřadů provedly tzv. peer reviews zaměřené na zajištění dodržování Kodexu u všech členů ESS).

V návaznosti na přijaté nařízení č. 223 byly provedeny úpravy interní **struktury** ESS. K hlavním změnám patří např. nové uspořádání vazeb mezi ESS Committee, poradami ředitelů a pracovními skupinami tak, aby příslušná jednání na sebe logicky navazovala, dále byly nově koncipovány mandáty porad ředitelů a přijaty další kroky směřující k realizaci projektů sítí spolupráce.

Lucie Šímová, Hana Šlégrová
odbor mezinárodní spolupráce

Celý svět se výrazně změnil jen statistika ne

Co bylo závěrem konference „Strengthening sectoral position and flow data in the macroeconomic accounts“ organizované IMF a OECD ve Washingtonu ve dnech 28.2.–2.3.2011

Finanční a hospodářská krize minulých let odhalila, že národní i mezinárodní instituce mají žalostně málo informací zejména z oblasti národních účtů. Přestože statistika poskytuje velice mnoho dat, výsledkem je velký nedostatek důležitých informací.

Na tomto závěru se shodli v listopadu 2009 ministři financí a guvernéři centrálních bank největších ekonomik světa (viz).

Mezinárodní měnový fond ve spolupráci s OECD reagoval na hodnocení politiků a finančníků svoláním konference. Jejím cílem bylo posílení role sektorových účtů, neboť jejich pomocí lze včas rozpoznat změny v tocích finančních a nefinančních aktiv mezi hlavními hráči na globálním trhu.

K posunu zájmu o statistické informace dochází rovněž v důsledku diskuse o příčinách současné krize, která nevznikla z nedostatečné nebo z přílišné výkonnosti ekonomik, ale z narušení majetkových vztahů.

Jednání konference probíhalo v sedmi tematických sekcích, přičemž témata jednotlivých vystoupení se mezi sebou prolínala. Řeč byla o statistických dopadech globálních krizí a nedostatku informací z oblasti sektorových účtů. Hovořilo se o rozvahách, tocích a protistranách, o současném stavu poskytování údajů ze sektorových účtů. Řečníci mluvili o praxi zemí při zachycení toků a stavů finančních, ale i nefinančních aktiv a závazků, o koncepčních otázkách rezidentství a konsolidaci rozvah finančních a nefinančních společností. Posledním tématem

byla opatření k posílení role sektorového členění stavů a toků v národních účtech.

Na závěr konference byla přijata nová strategie na tříleté období implementace SNA 2008. Tuto strategii lze stručně vyjádřit v sedmi bodech: 1/ hlubší členění do sektorů a sub-sektorů, 2/ hlubší členění finančních aktiv a závazků, 3/ hlubší členění nefinančních aktiv, 4/ sestavování finančních toků a stavů v matici „od koho komu“, 5/ čtvrtletní periodičita, 6/ plná integrita sektorových účtů a 7/ vzdělávání tvůrců i uživatelů zajistit rozsáhlým systémem workshopů a seminářů.

Ovšem, cílem konference bylo nasměrovat rozvoj národních účtů v největších vyspělých a rychle se rozvíjejících ekonomik světa (G 20). Trochu překvapující je plán obou

mezinárodních institucí více rychlostního rozvoje národních účtů: zaměří se nejprve na vyspělé země G20, pak na rychle se rozvíjející země G20 (tj. na hlavní hráče světové ekonomiky), poté na ostatní vyspělé země, a někdy možná na celý svět.

Česká republika byla na tuto akci přizvána pouze účelově – aby představila své postupy sestavování bilancí nefinančních aktiv. V tom je podle hodnocení IMF a OECD nejlepší.

Všechny příspěvky a prezentace přednesené na konferenci lze nalézt na <http://www.imf.org/external/np/seminars/eng/2011/sta/index.htm>.

Vítězslav Ondruš
odbor ročních národních účtů

Náměty z konference pro ČSÚ

Konference byla svolána s cílem hledat nové cesty a nové vize rozvoje národních účtů ve světle poučení z krizového vývoje minulých let. Celý svět se výrazně změnil a statistika přestala dostatečně odrážet tyto změny. Buď se změní i statistika, nebo se stane jen folklórem pro zábavu mas. Částečně se to týká i národních účtů. Na základě námětů z konference proto navrhuji k diskusi následující směry rozvoje českých národních účtů:

1/ Posílit finanční účty – s cílem pochopit vzájemné vazby mezi hlavními ekonomickými aktéry, tj. a/ bilanční tabulky protistran zkvalitnit tak, aby se staly základem poskytovaných informací, b/ podrobněji členit finanční aktiva (a poskytovat je IMF a dalším uživatelům, což bude mít pozitivní dopad na jejich kvalitu), c/ zajistit sladěnost na nefinanční účty, ale neskrývat přitom diskrepance, neboť je to cenný signál pro řešení problémů.

2/ Zvýšit důraz na národní bohatství – dosavadní zaměření statistiky a analýz pouze na výkon (HDP) jen deformuje vidění ekonomiky. Je třeba hodnotit především výsledek měřený národním bohatstvím. Důraz je třeba

více soustředit na věrné vyčíslení stavu a vývoje národního bohatství, zajistit konzistentní pohledy na národní bohatství/čisté jmění v sektorovém x odvětvovém x věcném členění a zajistit také kvalitu vyčíslení stavů a pohybu nefinančních aktiv. V nejbližší době je třeba rozšířit a zkvalitnit dosavadní bilance nefinančních aktiv.

3/ Klást větší důraz na včasnost – odborná veřejnost potřebuje informace včas, ovšem dostatečně úplné a strukturované. Dosavadní práce na čtvrtletních sektorových účtech je nutné rozšířit na plnou sekvenci účtů a zkvalitnit odhady jednotlivých položek.

4/ Klást větší důraz na analýzy – odborná veřejnost nezná dostatečně vypovídací schopnost údajů národních účtů. Je proto nutné napomoci k přeměně dat národních účtů v relevantní informace a zveřejňovat komentované údaje, doplňované o grafy apod., obdobně jak to provádíme při zveřejňování HDP.

Globální fórum o měření obchodu

Počátkem února 2011 se konalo na půdě Světové obchodní organizace v Ženevě fórum zaměřené na otázky spojené s měřením mezinárodního obchodu zbožím a službami. Zúčastnili se jej zástupci několika desítek zemí a mezinárodních organizací (Eurostat, OECD, OSN, atd.). Jednání mělo na programu poměrně široké spektrum témat a zazněla během něj řada zajímavých prezentací.

Klíčovou se stala otázka, zda nám data, která máme k dispozici, sdělují to, co potřebujeme vědět. Většina prezentujících účastníků se vyslovila, že spíše ne, resp. že to je cíl, ke kterému směřujeme. Hlavními důvody této skepse jsou zejména globalizace národních ekonomik a z toho vyplývající obtížné zachycení toků mezi zeměmi, metodická rozdílnost datových zdrojů a nepropojenost statistiky obchodu a dalších podnikových statistik.

Tematické zaměření

S tím souviselo také zaměření hlavních diskusních témat. Patřilo mezi ně propojení statistiky obchodu a podnikání, které poskytuje velký potenciál zajímavých údajů pro uživatele, aniž by se zvyšovala zátěž pro respondenty. S tím souvisí také důraz na budování datových skladů, kde je možné data z různých oblastí ukládat a propojovat. Stále rostoucí význam a velký potenciál má v dnešním světě obchodování se službami, a proto mu byla věnována značná pozornost také na této konferenci. V neposlední řadě se diskutovalo o problematice globalizace hodnotových řetězců.

Kromě výše uvedených témat byl významný prostor věnován tradiční statistice zahraničního obchodu. V současné době je připraven revidovaný manuál ke statistice obchodu se zbožím (International Merchandise Trade Statistics - IMTS 2010), který

zachovává jako základní princip měření obchodu překročení hranic. Do určité míry, např. co se týče některých pojmů a definic, však reflektuje vývoj standardů v jiných ekonomických statistikách, zejména Systému národních účtů (SNA 2008) a Statistiku platební bilance (BoPM 6). Velkým tématem je zachycování zušlechťovacího styku ve statistice obchodu tam, kde se nemění vlastnictví. Zatímco podle IMTS bude stejně jako doposud součástí přeshraničního obchodu (brutto přístup), princip národního účetnictví a platební bilance jej podle nového manuálu bude považovat za vývoz služby (netto přístup). Tím vzniká jednak otázka jeho správného vyčíslení, ale také dvojí výstupy. V případě některých zemí může být rozdíl obou čísel značný, např. Čína uvádí podíl zušlechťovacího styku na zahraničním obchodu okolo 50 %.

Statistika zahraničního obchodu

Některé prezentace zdůrazňovaly potřebu nového přístupu statistiky zahraničního obchodu, kdy tradiční otázky tvůrců hospodářské politiky (co je exportováno a kam) jsou nahrazovány jinými otázkami, které souvisejí s podstatně těsnějším propojením jednotlivých ekonomik. Jde zejména o to, jaké jsou dopady obchodu na prosperitu, zaměstnanost nebo migraci. Roste zájem o informace, kdo obchoduje, kdo je úspěšný

The screenshot shows the OECD website interface. At the top, there is the OECD logo and the tagline 'BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES'. Below this, there are navigation tabs for 'OECD Home', 'About', 'Countries', 'Topics', 'Statistics', and 'Newsroom'. The main content area is divided into several sections:

- What's new:** A list of recent news items, including 'TAXATION: Trend toward falling tax burdens reversed in 2010', 'ITALY: Economy recovering, but more should be done to ensure long-term growth', 'NUCLEAR: OECD to host G20 meeting on safety issues', 'TURKEY: Farm reforms should accelerate', and 'SOCIETY: Safeguard social support for poorest families'.
- OECD at 50:** A section celebrating the 50th anniversary of the OECD, featuring a 'Better Life Index' and a 'What makes for a better life?' question.
- Key issues:** Four main topics are highlighted with icons: 'Restoring public finances', 'Boosting jobs and skills', 'Restoring public trust', and 'New sources of growth'.
- Navigation menu:** A grid of links for 'About', 'Countries', 'Topics', 'Statistics', 'Publications', and 'A to Z', each with sub-links.

a proč. Nejde pouze o to, jaká je hodnota dovezeného nebo vyvezeného zboží, ale jaká je přidaná hodnota jednotlivých ekonomik. Na tyto otázky lze efektivně bez zvýšení administrativní zátěže odpovědět jedině s využitím kombinace datových zdrojů pomocí propojování jednotlivých statistik na úrovni mikrodat. Lze to však dělat jen v případě přímého vývozu a dovozu. Slabým místem je tak problém nepřímého obchodu, kdy vývozce nebo dovozce je odlišný od výrobce. Roste také

význam mezinárodních input-output tabulek jako analytického nástroje, pomocí kterého lze určit dovozní náročnost vývozu a z toho vyplývající podíl domácí přidané hodnoty na globálních produkčních řetězcích (projekty Eurostatu a OECD).

Marek Rojíček
sekce makroekonomických statistik

Mezinárodní konference o nových technologiích ve statistice

Už po šesté se letos sešli statistici, ministerští úředníci a pracovníci výzkumných ústavů na mezinárodní konferenci **Nové technologie a techniky ve statistice – NTS 2011**. Konference se konala v únorových dnech v Bruselu za účasti více než 300 zájemců.

Hlavními tématy konference byly nové postupy pro sběr dat, standardizaci, využívání administrativních zdrojů a odhady statistických ukazatelů. Příspěvky byly prezentovány formou přednášek a posterů členěných do tematických sekcí. Záběr konference byl relativně široký, hovořilo se o zkušenostech s metodami elektronického sběru dat, o budování společných evropských datových skladů i o nových metodách matematické statistiky.

Konference přivítala světové odborníky

Byly představeny také průběžné výsledky některých projektů Eu-

rostatu, jmenujme např. projekt RISQ zabývající se reprezentativností získaných dat v souvislosti s mírou neodpovědi a projekt SAMPLE sledující indikátory chudoby. Pozvání přijali také přední světoví odborníci, např. prof. Carl-Erik Särndal ze Švédska a prof. Fritz Scheuren z USA.

Velká část příspěvků se týkala využití nových postupů při aktuálním sčítání lidu a snižování zátěže respondentů. Vyzdvihovala byla potřeba spolupráce statistických úřadů s výzkumnými ústavy při zlepšování odborné kvality používaných metod a s institucemi veřejné správy pro zabezpečení spolehlivého zdroje administra-

tivních dat. Z našeho pohledu se jako zvláště zajímavé ukazují nově vyvinuté modely pro odhadování ukazatelů v malých oblastech, metodika návrhů výběrů a postupy práce s odlehlými pozorováními.

Prezentace ČSÚ

ČSÚ představil článek P. Nováka a V. Kosiny: *Using the Superpopulation Model for Imputations and Variance Computation in Survey Sampling* o nových postupech pro výpočty relativních chyb odhadů vyvinutých v oddělení matematicko-statistických metod a statistické kvality. Příspěvek byl publikem přijat kladně. Z následné diskuse

vyplývalo několik podnětů, jak prezentované postupy dále rozšířit a zlepšit.

Mezinárodní konference tohoto typu jsou pro statistiku nesporným přínosem. Dávají prostor pro předávání nových informací a zkušeností a jsou příležitostí pro získávání kontaktů na odborníky z jiných zemí. Účastníci mají možnost prezentovat své nové postupy před širším odborným publikem a získat cennou zpětnou vazbu.

Příspěvky je možno najít na adrese: <http://www.nts2011.eu>.

Petr Novák
oddělení matematicko-statistických metod a statistické kvality

SLUŽBY ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

ODDĚLENÍ INFORMAČNÍCH SLUŽEB

Český statistický úřad poskytuje informační služby na základě Zákona o státní statistické službě.

Ve všech krajských městech a v Praze jsou k dispozici oddělení informačních služeb, která vám poskytnou nebo zprostředkují všechny informace, které úřad zveřejňuje. Informační služby v krajských městech se přitom více orientují na poskytování regionálních statistických informací a dalších služeb.

webové stránky: www.czso.cz, www.vykazy.cz

telefonická infolinka poskytující základní informace o vývoji ekonomických ukazatelů ČR: **274 052 900**

on-line katalog knihovny: <http://library.czso.cz/>

twitter: <http://twitter.com/statistickyurad>

OSTATNÍ SLUŽBY ČSÚ

Výběry z databází jednotlivých statistik (např. statistika obyvatelstva, odvětvové statistiky-průmysl, zemědělství, statistika rodinných účtů, cenová statistika, volební statistiky apod.) • **Výběry z regionálních databází** (kraje, okresy, městská a obecní statistika) • **Výběry dat z Registru ekonomických subjektů (RES)** • **Výběr dat z registru sčítacích obvodů (RSO)** • **Úřední výpisy ze statistických zjišťování** (např. potvrzení míry inflace) • **Konzultační a poradenská činnost** (např. ohledně obsahu statistických ukazatelů či dostupnosti dat) • **Poskytování odpovědí na dotazy týkající se zveřejněných informací** (včetně tzv. rychlých informací, metodiky zjišťování dat, probíhajících šetření či evropských dat včetně mezinárodního srovnání apod., osobní, telefonické, e-mailové, písemné) • **Prodej a předplatné publikací Českého statistického úřadu** podle schváleného Edičního plánu • **Poskytování výpisů IČO z RES** • **Služby Ústřední statistické knihovny (pouze Praha)**

Očekávané události ČSÚ v červnu 2011

Tiskové konference ČSÚ

- 2. | Trendy v harmonizaci rodinného a pracovního života
- 22. | Výdaje domácností v roce 2010

Rychlé informace

- 3. | Maloobchod (duben 2011)
- 3., 10., 17., 24. | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (22.–25. týden)
- 6. | Stavebnictví, Průmysl, Zahraniční obchod (duben 2011)
- 8. | Průměrné mzdy (1. čtvrtletí 2011)
- 9. | Indexy spotřebitelských cen – inflace (květen 2011), Národní účty (1. čtvrtletí 2011)
- 13. | Vybrané ukazatele hospodářství (duben, květen 2011), Pohyb obyvatelstva (1. čtvrtletí 2011)
- 15. | Indexy cen výrobců (květen 2011), Indexy cen vývozu a dovozu (duben 2011)
- 17. | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (červen 2011)
- 24. | Konjunkturální průzkum (červen 2011)

Hrubý domácí produkt vzrostl

V 1. čtvrtletí vzrostl podle předběžného odhadu hrubý domácí produkt proti stejnému období loňského roku o 2,5 % (v reálném vyjádření a po očištění o sezónní vlivy a nestejný počet pracovních dní). Standardní odhad tvorby a užití HDP bude zveřejněn 9. června 2011.

Ve srovnání se 4. čtvrtletím 2010 byl HDP vyšší o 0,6 %. Klíčovou roli v pokračujícím oživení ekonomiky měl i nadále zpracovatelský průmysl růstem vytvořené hrubé přidané hodnoty meziročně o více než deset procent. Úrovně loňského 1. čtvrtletí naopak nedosáhla v důsledku rozpočtových opatření některá odvětví netržních služeb.

Meziroční pokles tvorby hrubé přidané hodnoty v reálném vyjádření postihl také odvětví stavebnictví a zemědělství. Vývoj výdajových složek byl v meziročním vyjádření značně diferencovaný. Pozitivně působil zejména předstih růstu vývozu před dovozem a částečně i růst tvorby fixního kapitálu. Výdaje institucí vládního sektoru na ko-

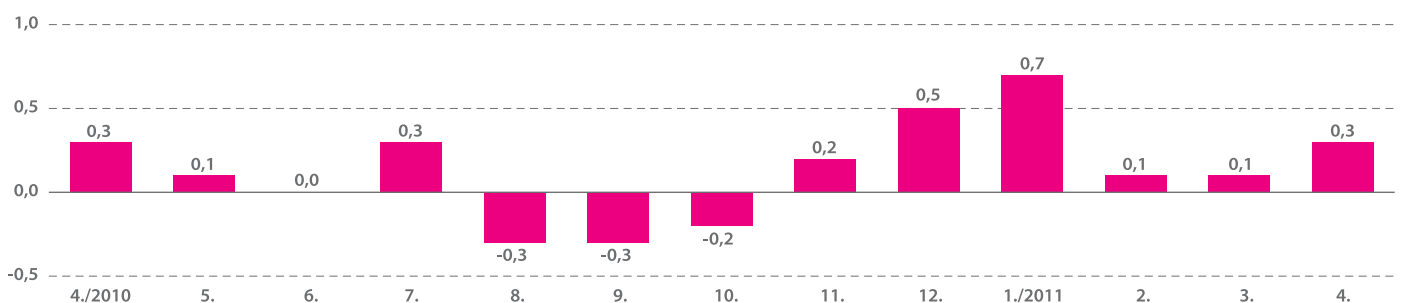
nečnou spotřebu byly naopak nižší než v prvním loňském čtvrtletí. Bez odstranění vlivu rozdílného počtu pracovních dní vzrostl v 1. čtvrtletí HDP meziročně o 2,8 %.

Celková zaměstnanost v porovnání s posledním loňským čtvrtletím se však celková zaměstnanost nezměnila. Zasluhu na tom má

především zpracovatelský průmysl, kde růst počtu zaměstnaných osob přesáhl jedno procento. V porovnání s posledním loňským čtvrtletím se však celková zaměstnanost nezměnila.

Jan Heller
odbor čtvrtletních národních účtů

Meziměsíční změny spotřebitelských cen (v %)

Zdroj: ČSÚ

Výběr výstupů ČSÚ v květnu 2011

e-2003-11 | Vodovody, kanalizace a vodní toky

Vybrané technické ukazatele vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod, údaje o vodních tocích, odběrech povrchových vod a vypouštěném znečištění.

 zdarma

e-2101-11 | Zemědělská produkce

Souhrnné výsledky rostlinné a živočišné produkce propočtené na podkladě jednotlivých výrobků v naturálním vyjádření, ve stálých cenách a v běžných cenách v ČR za rok 2010.

 zdarma

e-6003-11 | Zahraniční obchod České republiky podle CZ-CPA

Údaje o zahraničním obchodu ČR v členění podle CZ-CPA celkem a v teritoriální struktuře.

 zdarma

e-3109-11 | Struktura mezd zaměstnanců

Výsledky strukturálního šetření o mzdách zaměstnanců v podrobných členěních, např. podle pohlaví, věku, vzdělání, zaměstnání apod., a také údaje o distribuci mezd.

 zdarma

w-3202-10 | Vybrané údaje o sociálním zabezpečení

Základní informace o počtu osob nemocensky pojištěných, dávkách nemocenského a důchodového pojištění, počtu důchodců a vyplácených důchodů, průměrné měsíční výši důchodu, výdajích na důchodové pojištění, dávkách státní sociální podpory v ČR a jednotlivých krajích.

 zdarma 400 Kč

e-2201-11 | Lesnictví a myslivost

Materiál obsahuje hlavní ukazatele lesnické činnosti subjektů hospodařících v lesnictví v roce 2010 a ekonomické výsledky za rok 2009.

 zdarma

e-4002-11 | Úmrtnostní tabulky za ČR, oblasti a kraje

Podrobné úmrtnostní tabulky podle pohlaví. S ohledem na vyloučení nahodilých výkyvů jsou úmrtnostní tabulky za oblasti a kraje zpracovány za dvouleté období.

 zdarma

e-2103-11 | Soupis hospodářských zvířat

Výsledky soupisu hospodářských zvířat podle jednotlivých druhů a věkových kategorií. Stavby skotu, krav, prasat, prasnic, ovcí, koz, drůbeže a slepic podle jednotlivých krajů.

 zdarma

e-9403-11 | Ekonomické výsledky peněžních institucí (bankovních i nebankovních)

Údaje o zaměstnanosti a mzdách, o stavech a meziročním pohybu dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, finančních investic, souhrnné ukazatele aktiv a pasiv, informace o vybraných druzích výnosů a nákladů převážně v návaznosti na účetnictví peněžních institucí.

 zdarma

 publikace v tištěné podobě publikace v elektronické podobě

 datová sada | Uvedené publikace je možné objednat (e-mail: objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 400, 274 052 732) nebo přímo zakoupit v prodejně publikací v ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10).

Výstava prací národního kola soutěže

NEJLEPŠÍ PLAKÁT

NA TÉMA STATISTIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

se koná od 26. 5. do 30. 6. 2011

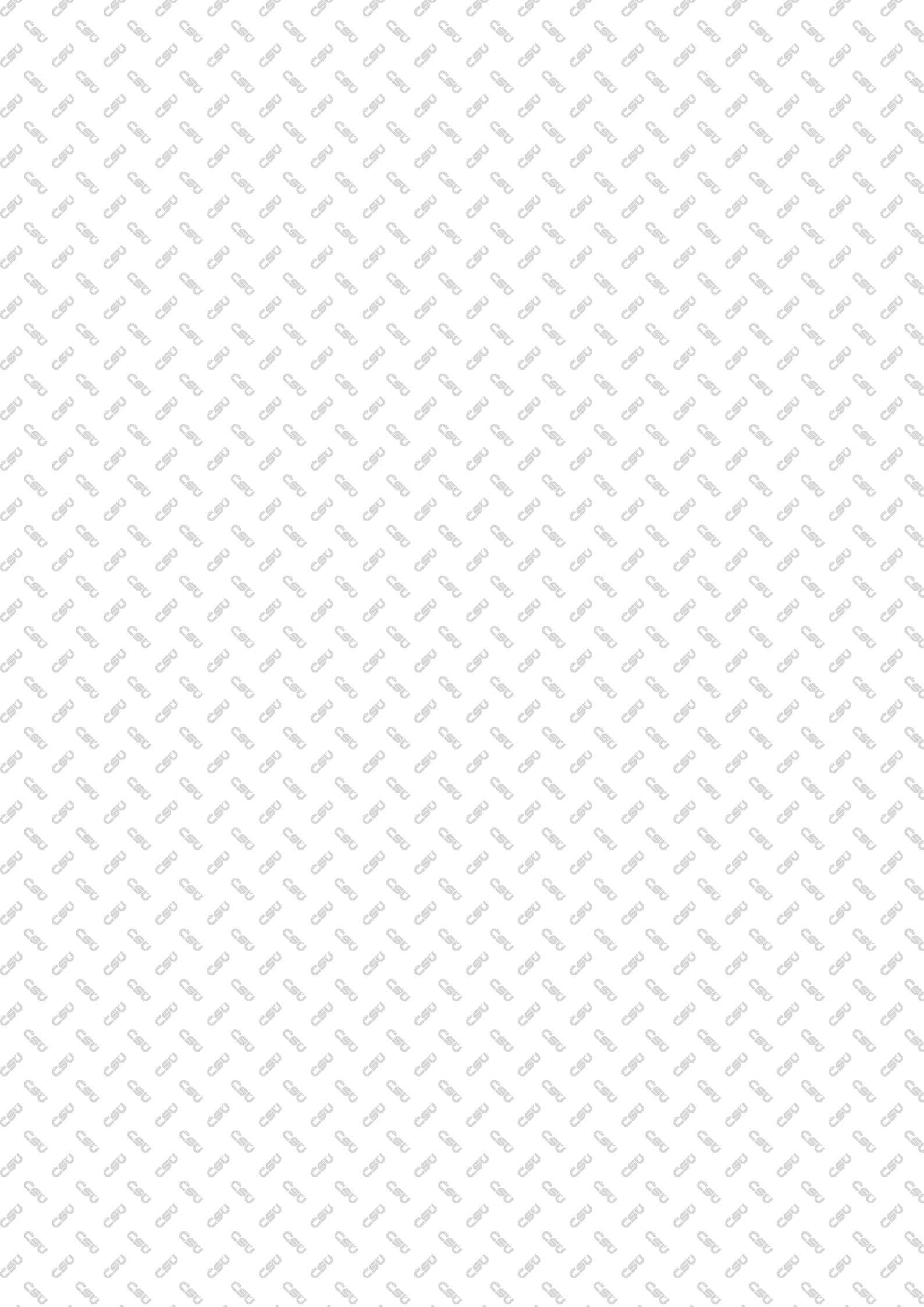
ve veřejně přístupných prostorách Českého statistického úřadu
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 (Metro A – Skalka).

Soutěž vyhlášená v rámci Mezinárodního projektu statistické gramotnosti je určena pro studenty základních a středních škol. Jejím cílem je snaha pomoci studentům se zlepšováním dovednosti popsat své prostředí za pomoci statistiky a použít statistiku jako nástroj k hledání smyslu v každodenním životě. Vítězné plakáty z národních soutěží budou vystaveny na Světovém statistickém kongresu v Dublinu.

ČSÚ

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Český statistický úřad
Na padesátém 81
100 82, Praha 10
www.czso.cz

ev. č. MK ČR E 19925